

TÝNECKÉ LISTY

Měsíčník obce Velký Týnec • XXXIV. ročník • Číslo 9/2024 • Cena 10,- Kč

VELKÝ
TÝNEC

- 11 Příměstské tábory SRPŠ
 - 13-14 Co nového u hasičů a skautů
 - 16-17 Pohádkový les 2024 v obrazech
 - 25 Šermíř Jakub Jurka získal olympijský bronz
- Přesahy Za literárním historikem a kritikem Jiřím Opelíkem**

EDITORIAL

Milé čtenářky a čtenáři, hlásíme se vám s novým číslem Týneckých listů a doufáme, že i v tomto zářijovém vydání si najdete články, příspěvky, fotografie a rozhovory, které vás potěší, pobaví nebo přinesou nové informace o plánovaném i proběhnutém dění v naší obci a jejím okolí.

A jakým tématům se na našich stránkách v září věnujeme? Samozřejmě vám retrospektivně ve fotogaleriích přinášíme přehled bohatého srpnového dění. Můžete se podívat, jak děti trávily prázdninové dny na příměstském táboře SRPŠ nebo na táboře skautském. Poslední prázdninový víkend se děti mohly opět na chvíli podívat do Pohádkového lesa. Tato skvěle připravená akce baví a pomáhá zároveň. Její výtěžek putuje k dobročinné organizaci Zdravotní klaun, která se snaží vnést dětem v nemocnicích trochu radosti do jejich dní. Svůj koutek s dílničkou děti našly také v rámci Hodového odpoledne, které se konalo na Zámecké zahradě.

Prázdninové tempo s výlety a dovolenými je již za námi, ale to neznamená, že musíme zůstat doma. Naopak. Zkuste si přečíst tip na výlet od mé kolegyně Evy Pospíšilové o putování za čtyřmi studánkami v okolí Petrova nad Desnou. Třeba vás inspiruje a vyrazíte do podzimní přírody.

Olympiáda je velká věc. V době jejího konání o ní musí ledacos zaslechnout i ti, kdo jinak sportu neholdují. A když někdo „z našich“ získá medaili, to je teprve velká věc a velké emoce. O to víc, když ta medaile není v široké veřejnosti očekávaná a ten, kdo ji získal, je tak trochu více „náš“. Mnozí z vás to jistě ví, ale pokud se najdete tací, kteří si bronzového medailistu v šermu Jakuba Jurky s Týncem nespojí, objasním. Jeho tatínek a trenér je zároveň dlouhodobým ředitelem naší školy. Foto bronzového šermířského týmu máme na titulce a reportáž o mladém Jakobovi najdete uvnitř v Týneckých listech.

V každém čísle listů na závěr přikládáme program Moravského divadla. Tentokrát připojujeme i upoutávku na začátek sezony Moravské filharmonie. Koho baví chodit tzv. za kulturou, tomu rozhodně obě olomoucké instituce doporučují. Filharmonie nabízí pestrý program pro zkušené milovníky hudby i pro ty začínající. V Moravském divadle bych za sebe doporučila některou z baletních inscenací. Jsou opravdu na velmi vysoké úrovni. A to nás v říjnu čeká premiéra Labutího jezera. Přeji všem krásné dny a pohodové čtení!

Vendula Vránová

Foto na titulní straně:

Šermířští mušketýři získali na olympijských hrách bronzové medaile. Foto: archiv Jakuba Jurky

GDPR - „Tímto upozorňujeme čtenáře, že na akcích pořádaných obcí mohou být pořizovány fotografie. Mělo by se tak dít vždy zřetelně označenou osobou. Fotografie slouží jedinému účelu - jako materiál ke zveřejnění, zda daná konkrétní fotografie bude či nebude použita k prezentaci v obecním periodiku, zejména s přihlédnutím k její vypovídací schopnosti ve vztahu k akci, jež byla obcí pořádána. Fotografie takto nepoužité jsou následně skartovány. Pakliže si jako účastník takto dokumentované akce kdokoli z vás nepřeje být objektem fotografování a následného zveřejnění v obecním periodiku, sdělte toto prosím nejlépe osobě fotografa nebo případně zavčas na podatelně obecního úřadu.“

ZÁŘIJOVÝ ÚVODNÍK

Velvážené čtenářky, vážení čtenáři, rozhodl jsem se o prázdninách si splnit jedno tajné přání. Teď, když jsem si ho splnil, už vlastně není tajné, a tak se o ně s vámi můžu klidně podělit. Chtěl jsem se vydat na stezku Českem, ale v běžném provozu na to pořád nějak nezbyl čas. V srpnu však dozrál a já konečně vyrazil, abych na ni vstoupil v oblasti severní Via Czechia. Představovat projekt, který vymyslelo pár turistických nadšenců, asi není třeba. Kolegyně v práci mi vysvětlily, že v České televizi už před časem běžel nějaký pořad, který se stezkou zabýval. No já jsem ho neviděl, protože už nějakých 30 let televizi nemáme, a tudíž jsem nebyl ovlivněn.

Sbalil jsem si spacák, karimatku a hamaku (česky houpací síť) a vyrazil do Stříbrnic u Starého Města pod Králickým Sněžníkem. První a také poslední stanovený cíl mé prázdninové cesty byl napít se z pramene řeky Moravy a omýt si v něm i svůj zrak. Záměrně používám slovo zrak a ne oči. Oči jsou orgán, zatímco zrak je blíže schopnosti vidět i věci, které nejsou úplně hmotné. Tak třeba vědma Libuše viděla svým vnitřním zrakem Prahu o pár století dříve, než vůbec stačila vzniknout. Získání těchto schopností jsem si od vody z pramene Moravy nesliboval, leč jakási očekávání jsem měl. Myslím, že se i naplnila. Ne ale na vrcholu Králického Sněžníku. Tam se děje něco úplně jiného. Kafkárna, abychom si alespoň tímto skromným způsobem připomněli sté výročí úmrtí slavného spisovatele Franze Kafky. Na polské straně stojí rozhledna, při jejíž stavbě dostala příroda trochu zabrat. Na české si nemůžete sednout na trávu. Je za plotem a vzpomínává se z nadměrné přítomnosti turistů. Je to podobné, jako když si někdo po-

staví hospodu a pak je našťvaný, že mu tam chodí hosté. Sešel jsem raději do Stříbrnického sedla a vydal se po zelené, která značí stezku Českem po jeho příhraničních horách. Jsou to cesty, po kterých dříve chodila pohraniční stráž a jež vedou trochu bokem od značených turistických cest. Jejich věrnými průvodci jsou hraniční kameny. Po zhruba sto metrech tam vykukují z porostu a zdraví svoji červenou čepičkou. Na jedné straně mají velké P na druhé C a pod bílým nátěrem usměvavé CS. Stojí tam rovně jako vojáci. Jen málokterý se nějak naklání. Obdivuhodné dílo lidských rukou. Však nám to lesní kuny nemohou odpustit. Velmi častým jevem je bobek na samém vrcholu hraničnicku. Taková stopka na červené rádionce. Neberu to nijak osobně a celkem to chápu. Zvířata si značí svoje teritoria jinak. Třeba tím ta česká kuna říká té polské: Tady lovím já! Nebo naopak? Podle bobku se národnost nepozná...

Šlapal jsem tam podél těch kamenů čtyři dny. Nevím, kolik jsem ušel kilometrů a kolik vystoupal převýšení. Nevydal jsem se na cestu, abych se chlubil nějakými výkony. Vydal jsem se na cestu, abych putoval. Zbavil jsem se cíle jako bodu na mapě. Cesta byla cíl a ten jsem dosáhl tím, že jsem šel. Šlapal jsem do kopce, a když jsem ho vystoupal, rozhlédl jsem se za odměnou po krajině. Chvilí jsem se cítil jako orel, který krouží na nebi. Dole v údolí bylo všechno takové maličké, vzdálené a nepodstatné. Právě teď tam někomu zapoměli vyvést popelnici, někdo se žená a někdo jiný zaspal do práce. Já však musím jít dolů z kopce, abych zase po nějaké době šel do kopce. A tak pořád dál. Prošel jsem Gluboku jamu, Mlýžný vrch, Kladské sedlo, Kunčický hřbet, Bílé kameny a vzápě-

tí se koupal v Czarnym potoku. Brousek, Smrk, Kovadlina a sedlo Peklo. To všechno jsem prošel, ale co to komu říká? Je důležité, že jsem došel sám k sobě. Možná i trochu dál. V jedné chvíli někde před Kovadlinou jsem měl krizi. Docházela mi voda a energie jít dál v palčivém slunci. Svalil jsem se s batohem do stínu prvního většího stromu a přemýšlel, že to vzdám a zamířím k nejbližším chalupám a pak domů. Najednou jsem před sebou uviděl keř s ostružinami. Jejich čeřň svítila mezi zelenými listy jako temné rubíny. Vstal jsem a začal je obírat. Nebylo jich tam moc, tak akorát do hrsti, ale sotva jsem je pojedl, vrátila se mi síla. Žízeň ustoupila a duch ve mně volal Hosana! Stal se zázrak! Takových zázraků se v létě urodí tony, ale jen těch pár plodů tu pro mne bylo nachystáno, abych došel ještě alespoň do zítřka. V noci jsem pak ležel v hamace. Mírný vítr mne kolébal a já se díval do hvězdné oblohy. Přes den jsem se díval z kopců do krajiny a říkal si, kolik to jen může být kilometrů támhle k té hoře na obzoru. Sto nebo sto padesát? A cítil jsem se hrozně velký. Při pohledu na hvězdy vzdálené několik milionů kilometrů jsem se zase cítil jako špendlíková hlavička. Kdo uvidí špendlík v lese? Zamával jsem na ty hvězdy, ale mám dojem, že si toho asi nevšimly. Jediný, kdo si mé přítomnosti v lese všiml, byl srnec, který na mne ráno poštěkával. Hlasitě jsem mu odpověděl a chvíli jsme se dohadovali. Pak si šel každý po svých. On po čtyřech, já po dvou. Každý mezi své. Tak ať i vás nosí nohy od jednoho zázraku ke druhému.

Stanislav Denk

Nový školní rok je tady

© archiv ZŠ Milady Petrkové Velký Týnec

Vendula Vránová,
šéfredaktorka

Petr Hanuška,
redaktor

Stanislav Denk,
redaktor

Vladimíra Hacsiková,
redaktorka

Kamila Grmolenská,
redaktorka

Pavel Peňaška,
grafik

TÝNECKÉ LISTY - Periodický tisk územního samosprávného celku - měsíčník Obce Velký Týnec.

Vydává Obec Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, IČO 00299669. Ev. číslo MK ČR: E 12522. Ročník XXXIV, číslo 9. Vyšlo 10. září 2024. Cena výtisku 10,- Kč. Adresa redakce: Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, e-mail: velkytynec@velkytynec.cz. Šéfredaktorka Mgr. Vendula Vránová Ph.D. Redakční rada: PhDr. Petr Hanuška Ph.D., e-mail: starosta@velkytynec.cz, Mgr. Stanislav Denk, e-mail: mistostarosta@velkytynec.cz. Grafická úprava: Pavel Peňaška, e-mail: penaska.pavel@centrum.cz. Tisk: PROFITISK, Chválkovická 5, 779 00, Olomouc. Poznámka redakce: Uveřejněné příspěvky nemusejí být totožné se stanoviskem redakce.

KRONIKA

Kalendárium

9. srpna

Týnecké letní kino 3

- Obec Velký Týnec - 21:00 hodin

10. srpna

25 let existence mikroregionu Království

- Bolelouc - 14:00 hodin

17. - 18. srpna

Týnecké hody

- Obec Velký Týnec + Církev římskokatolická Velký Týnec + Klub seniorů Velký Týnec + Knihovna Velký Týnec

20.-23. srpna

Expedice mikroregionu Království do Říček a okolí v Orlických horách

23. srpna

Týnecké letní kino 4

- Obec Velký Týnec - 21:00 hodin

31. srpna

Pohádkový les- Komise pro volnočasové aktivity ZO VT + SDH Velký Týnec + přátelé
- od 13:00 hodin

Další události

Dne 2. srpna bylo předáno staveniště akce čištění toků Beroňky a Týnečky.

Dne 6. srpna proběhl kontrolní den na stavbě dálnice R55. Bylo konstatováno, že z důvodu nefunkčnosti digitalizace stavebních úřadů nebylo vydáno povolení na provizorní propojení vodovodu ve směru Olomouc-Krčmaň. Otevření by-passu se tak posune na 1. října. Na stejné datum bylo stanoveno zahájení renovace povrchů v ulicích Bystřická, Sokolská a Ke Vsisku.

Dne 13. srpna pan Ing. Jakub Kuchař představil zastupitelům obce projekt výsadby zeleně v areálu zámecké zahrady. Obě strany hledaly kompromis mezi její barokní podstatou a potřebami spojenými s konáním kulturních akcí.

Pan elektrikář Tomáš Štafl odstavil poslední napojení z elektrorozvodny na zámeckých schodech. Ta byla zazděna, vymalována a budou zde instalovány renovované originální obrazy křížové cesty ze vsické kaple.

Počasí

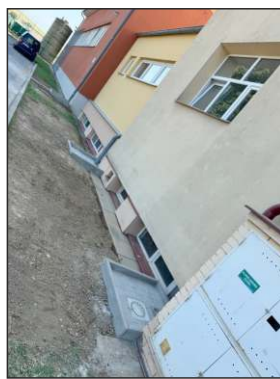
Tropický srpen! Co k tomu napsat více. Horkých letních dnů bylo až moc! K tomu řada tropických nocí přes 20 stupňů. Pršelo velmi málo. Pro milovníky středomořského počasí jistě vítané, pro ostatní hodně únavné.

První dekáda. Noc: 17, 15, 15, 13, 15, 11, 12, 18, 14, 15. Den: 28, 25, 25, 23,

23, 27, 29, 28, 27, 29. Druhá dekáda. Noc: 15, 15, 16, 15, 22, 17, 19, 20, 17, 17. Den: 31, 32, 32, 34, 31, 34, 31, 30, 26, 26. Třetí dekáda. Noc: 15, 12, 11, 14, 19, 18, 18, 17, 18, 15, 16, 18. Den: 25, 25, 29, 32, 31, 25, 26, 32, 33, 34, 29.

Připravuje Petr Hanuška

Opravy v základní škole

© 4x Petr Hanuška

Den otevřených dveří v Mercedes-Benz ve Vsisku

© 3x Pavel Peňaška

V neděli 8. září 2024 se v prostorách firmy Mercedes-Benz ve Vsisku konal již druhý den otevřených dveří. Mimo prohlídky kancelářských prostor a servisu, výborného občerstvení a možnosti projíždky v moderním tahači byla pro dospělé i děti připravena „naučná stezka“

Květnové a červnové povodně způsobily v suterénu základní školy katastrofu. Obec musela nechat provést generální rekonstrukci jídelny a kanalizačních odpadů. Do nového se také oblékne vstupní portál. Celkové náklady dosáhnou téměř 4 milionů korun.

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

V měsíci září blahopřejeme k významným životním milníkům těmto našim spoluobčanům

94 let Květoslava Marková z Velkého Týnce	82 let Milan Kubáč z Velkého Týnce Dobruška Knýřová z Velkého Týnce Vlasta Pospíšilová ze Vsiska
90 let Věra Vyslouzilová z Čechovic	81 let Amalie Majerová z Velkého Týnce Vladimír Spurný ze Vsiska
89 let Jiří Zlámal z Velkého Týnce	75 let Aleš Zbořil z Velkého Týnce
86 let Marie Paličková z Velkého Týnce	70 let Alena Piňosová z Velkého Týnce
85 let Miluše Terková z Velkého Týnce Marie Prečanová z Velkého Týnce	65 let Marie Drábková z Velkého Týnce
84 let Vilemína Krausová z Velkého Týnce Vladimír Basár z Velkého Týnce	60 let Pavel Brázda z Velkého Týnce
83 let Anežka Zdráhalová ze Vsiska	

Připravuje Radka Tomečková,
matrikářka obce

NAPSALI NÁM

WSISTIE 18. 8. 2024

Zdravím všechny na zámku, kdo slouží na obecním úřadě! Současně všem přeji dobré prožití dovolených a dalších dnů! K tomu i „kousek zdraví“, které už sám „vnímám něco víc“...

V srpnovém vydání listů jsem mimo jiné našel zajímavý článek o pokračování stavby dálnice k Přerovu, s mapkou stavby a několika snímky. Přeji těm „Křčmaňákům“, aby stavba proběhla bez „zdržovaček“, které ji zpočátku „brzdily“. Také přeji „Kokorákům“, aby povolení jejich „obchvatu“ už dospělo ke konci zdárně. Ne jak nedaleko Přerovu - tam by to „zasloužilo Nobelovku“ za ty průtahy všech jednání. Občas přemýšlím, proč ti „ZELENÍ“ či „DĚTI ZEMĚ“ a jak se ta všechna ta sdružení jmenují, myslí „hlavou“ a ne „opačnou stranou“ těla! Okolo Přerova těch 10 či něco víc kilometrů je opravdu „RARITOU EVROPY“!

Dnes, kdy tisíce hektarů úrodné černozemě mizí pod velkosklady, nej-různějšími MAXIpodniky, ta „zdržování obchvatu Přerova“ byla jen „TRUCEM“. Nevím, je-li lépe, když desetitisíce lidí dýchají zplodiny a prach z dopravy, nebo taková „ochrana přírody“. Tu „ochranu“ vidíme denně, když polní plochy ustupují velkoskladům, opravárnám či hypermarketům...

Když jedu k městu, pozorují právě zde ten „posuv“. Brzy už budeme jezdit mezi sklady a opravárnami až do Olomouce...

Slova ve „sloupku“ o „VODĚ“ jsou také zajímavá. Vyrůstal jsem v Olomouci, ve škole jsem měl spolužáky z Černovíra i Lazců. Jako kluk si ještě pamatuji, jak mezi jarními a letními polními pracemi někteří hospodáři vyhrabávali z koryta řeky Moravy štěrkopísek. Po „zkolektivnění“ to zcela vymizelo. Morava si „ukládala bez omezení“ další a další „poklady“ v korytě, podobně i Bystřice... K tomu byly postupně zavezeny „pískovny“ kolem celého města - ty v případě „vyšší vody“ ji „odsávaly“ přes pískové podloží kolem města. Před těmi 27 lety „ukázala“ řeka, jak si „pamatuje“... Ta tři zasypaná koryta ve městě také „něco odbírala“.

V TV jsem dvakrát sledoval rozhovor s nějakým „pamětníkem“ z Troubek. Ukazoval řadu starých fotografií z okolí vesnice - selský val, několik ploch luk, které sloužily jako „poldry“. Rozhovor dokončil slovy: „Neviděl jsem už padesát let, aby se koryto Bečvy čistilo!!! Zde vidíte, jak chybí pravidelná čištění říčních koryt!“ Když k tomu „přičteme“ ne právě „rozumně obdělávané“ polní plochy, kde vyséváme plodiny či vysazujeme se svahu místo podél svahu, potom stačí větší „příděl“ vody a máme ji doma!

Pokud jde o pomoci rodině postiženého Jonáše... Mnohdy je mi smutno z toho, jak těch „X“ zdravotních pojišťoven „zavírá dlaň“ v podobných případech. Spolek „Zet - My“ a další podobné „musí zaskakovat“, aby jak nemocné děti, tak i někteří již dospělí mohli mít o „něco snadnější“ denní život.

Dvoustrana o „pokračování stavby D55 kolem Krčmaně. KONEČNĚ si oddechnou od té „HRŮZY“ smradících a prásících aut všeho druhu! Jak píší, ještě těm Kokorám dát co nejdříve dát „ŠTEPL“ na jejich obchvat!!! Mám vzpomínky na „stoupák“ směrem na Přerov. Tam ty nákladáky přidávají, aby je „vytáhly“, tamější obyvatelé této části se mohou „ZHLUBOKA NADECHNOUT“ za každým nákladním vozem...

Rád si prohlížím obrazové „přidávky“, kterými „si obohacuji svůj přehled“ o dění v „HRUBÉM“ Týnci (Po žňách je „HRUBÝ“, jak psal Václav Nešpor. Nejde na něj jen tak zapomenout! Těch několik let, co k nim mamka chodila vypomáhat, jsme se s panem profesorem občas počítali. On byl osobnost, ale přitom velmi skromný a otevřeně lidský. Při každém „doručování“ na jeho ulici jsem si některé zážitky s ním vybavoval.)

Strana 28. Dokončená rekonstrukce Dědictví po Dušanu Jurkovičovi v Luhačovicích. Jak si dost často nevážíme mnoha dědictví po našich předcích! Žil jsem s rodiči, pak se synem přímo ve středu Olomouce. Dům patřil pod „památkáře“, jenže v drtivé většině případů se „řešily“ spíše „havarijní situace“ než „průběžná péče“ o dům... Tak Luhačovicích gratuluji, že se „podařilo dotlačit“ ty „odpovědné“ ke generálce této památky!!! Preci jen ta „menší města“ mají větší naději na opravy. Lidé se znají a nechtějí mít z „OSTUDY KABÁT“! V těch „velkých“ je to dost rozdílné při těch opravách. Pokud to není moc na očích, „počká to“! To jsou mé, rodinné i přímo osobní zkušenosti z doby bydlení v domě čp. 404 v Městské památkové rezervaci Olomouc!

Velký „DÍK“ za Vaše velmi zajímavé obsahy Týneckých listů. Jak uvádím, „menší je prostě lepší“! Olomouc jsem za těch 20 let doručování telegramů a spěšných zásilek tak trošku poznával zblízka. Tak i zde to poznávám už pomaleji, po překročení „ČTVRTÉ DVACÍTKY“ je ten pohyb přece jen pomalejší...

Přeji Vám všem, kdo píšete TL, aby Vám neubývalo námětů a podnětů, ale spíše „nabývalo“ s každým dnem více!

Váš „občasný“ čtenář, jinak spoluobčan Vladimír Spurný
Na Zabrání 26, Vsisko u „Hrubého Týnce“

CHCETE JISTOU PRÁCI S VYHLÍDKAMI DO BUDOUCNOSTI?

Do Honeywell Olomouc
právě hledáme:

- Ruční kompletáře
- Svářeče
- CNC operátory
- Operátory klasického soustruhu

Honeywell

VÍCE INFORMACÍ NAJDETE NA TADYJEBUDOUNOSTY.CZ

VOLNÁ VSTUPENKA

STAVOTECH

stavební a technický veletrh

MODERNÍ DŮM

OLOMOUC

Výstaviště Flora

7. – 9. 11.

**SPORÍME
ENERGIE!**

f Stavot

omnis
pořadatel výstav

T: 608 711 422, nasadil@omnis.cz, www.omnis.cz

HLEDÁME NOVÉ KOLEGY

ZEDNÍK

POMOCNÝ DĚLNÍK

NABÍZÍME

FIREMNÍ BENEFITY

ZAKÁZKY V REGIONU

**NADSTANDARTNÍ
FINANČNÍ OHODNOCENÍ**

POŽADUJEME

PRACOVITOST

PEČLIVOST

**OCHOTU A ZÁJEM
SE ZDOKONALOVAT**

**PRAXE V OBORU VÝHODOU
ŘIDIČSKÝ PRŮKAZ sk. C VÝHODOU**

**ŽIVOTOPISY ZASÍLEJTE NA
INFO@LVSTAVBY.CZ**

Od 1. září 2024. začal platit zákaz kotlů 1. a 2. emisní třídy, podpora na kotlíkové dotace bude pokračovat, ale bude výrazně nižší. Nově jen možné od září požádat o dotaci na výměnu všech uhelných kotlů.

U případné kontroly budou úředníci dávat napomenutí a výzvu k nápravě. V rámci přestupkového řízení pak můžou uložit pokutu až 50.000,- Kč

Žádat se nebude na kraji, ale u Státního fondu životního prostředí ČR A to ve dvou dotačních programech — **Nová zelená úsporám Light** a **Nová zelená úsporám**

STAVEBNÍ POZEMKY VELKÝ TÝNEC NA PRODEJ

POSLEDNÍ VOLNÉ PARCELY

VÍCE INFO NA TEL. Č.

+ 420 607 808 622

Kaple sv. Matouše ve Vsisku má opravené harmonium

Ve Vsisku se radují z rekonstrukce varhan, kterou odborně řídil arcibiskupský organolog Jan Gottwald. Náklady dosáhly výše téměř 400 tisíc korun

© 5x Jakub Vrána

12/08/2024

12/08/2024

Latina pro ženy a dívky začátečnice

Každé úterý 18:30 - 19:30

Čeká nás 10 lekcí

Cena 1500,-

Přijďte si zatančit, rozhybat tělo a užít si skvělou atmosféru

Začínáme 17. září

Lekce se budou konat ve společenském domě Velký Týnec

Přihlásit se můžeš telefonicky

na tel: +420 739 490 954

Roztančíme Velký Týnec Taneční kurzy pro dospělé

Taneční pro páry každou středu

19:00 - 20:30

9 lekcí včetně závěrečné taneční

Cena 1500,- /osobu

Vhodné pro začátečníky a mírně pokročilé

Nevyžadujeme oblek a kravatu

S námi je to na pohodu

Začínáme 2. října

Přihlásit se můžeš telefonicky

na tel: +420 739 490 954

Mobilní hospic Strom života

Zdravotní služba mobilního hospice

Poskytujeme bezplatnou zdravotní péči dle nejnovějších standardů a poznatků paliativní medicíny.

Jakou konkrétní péči nabízíme?

Pečujeme o onkologické i neonkologické pacienty s limitovaným přežitím, či selháváním životních funkcí.

Školíme rodiny a prakticky jim ukazujeme, jak pečovat o pacienta v domácím prostředí (individuálně, dle jeho potřeb). Naše sestry a lékaři jezdí k pacientům na pravidelné příjmy a kontroly.

Mírníme bolesti a jiné symptomy, které mají negativní dopad na kvalitu života pacienta a často jej zkracují. Také doprovázíme při umírání.

Předepisujeme a zajišťujeme léky pro již přijaté pacienty.

Pomáháme s četbou textu lékařských zpráv pro lepší porozumění zdravotního stavu.

V indikovaných případech provádíme vyšetření, případně zákroky (břišní/plicní punkce) s využitím ultrazvukového přístroje.

Naším pacientům zapůjčíme všechny nezbytné zdravotnické pomůcky, jako jsou například kyslíkový koncentrátor, lineární dávkovač léčiv, odsávačka a jiné.

Zprostředkujeme nebo bezplatně zapůjčíme většinu nezbytných kompenzačních pomůcek.

Zajišťujeme zdravotní výjezdovou a konzultační službu, která je pro paci-

enty přijaté do péče dostupná nepřetržitě.

Více informací vám rádi poskytneme od pondělí do pátku 7.00-15.00 hod. na telefonním čísle 553 038 016.

Terénní odlehčovací služba

Zajišťujeme odlehčení lidem, kteří pečují o své blízké doma. Zastupujeme pečující osoby, které se starají o své blízké, aby si samy mohly odpočinout nebo si zařídit vše, co během péče nestíhají. Služba je zpoplatněna dle zákona.

Více informací vám rádi poskytneme od pondělí do pátku 7.00-15.00 hod. na telefonním čísle 553 038 017.

Poradna pro pacienty, pečující a pozůstalé

Poskytujeme odborné sociální poradenství a psychosociální podporu nemocným, pečujícím, pozůstalým a rodičům s perinatální ztrátou. Služba je poskytována bezplatně.

Více informací vám rádi poskytneme od pondělí do pátku 7.00-15.00 hod. na telefonním čísle 553 038 014.

Další informace naleznete na [www:https://zivotastrom.cz](https://zivotastrom.cz)

Jste vážně nemocní? Pečujete o svého blízkého s vážnou nemocí nebo handicapem a potřebujete si odpočinout nebo se poradit? Prožíváte zármutek ze ztráty milované osoby, způsobené nemocí nebo tragickou událostí? Neváhejte se na nás obrátit. Nikdo nemusí být v takové situaci sám.

Mobilní hospic Strom života, se sídlem v Novém Jičíně pomáhá od roku 2015 nevyčísitelně nemocným dětem, dospělým a jejich blízkým. Poskytuje celé rodině podporu zdravotních a sociálních služeb tam, kde se cítí nejlépe - DOMA. Na území Olomouckého, Zlínského a Moravskoslezského kraje poskytuje tyto tři terénní služby:

- zdravotní službu
- odlehčovací službu
- poradnu pro pacienty, pečující a pozůstalé

Služby si můžete objednat na níže uvedených telefonních číslech.

Komise pro volnočasové aktivity zastupitelů obce Velký Týnec vás zve na pořad

Pohoda s Pogodou

Prátelské posezení s hudebníkem, spisovatelem a bavičem **Richardem Pogodou** a jeho hosty.

Večerem bude provázet Jiří Matějů, šéfredaktor Českého rozhlasu Olomouc.

Pátek
27/9/2024
od **19⁰⁰** hod.

Společenský dům
ve Velkém Týnci

Předprodej vstupenek
v Reznictví Ondřeje Coufala.
Cena v předprodeji 70 Kč, na místě 100 Kč.

FreeFest se s Čechovicemi rozloučil desátým ročníkem

Velký fakin díky FreeFest Crew za tuhle party! Tohle byl poslední ročník, ale něco dalšího už moshuje roditelma, takže jak příští rok uvidíte něco s názvem NextFest, už si bookujte volno v práci na pondělí, protože z toho budete příjemně rozsekani jak my po sobotě. Jak už jsme psali na Insta, tady punk/HC/metal nebojují o přežití, tady žijou svoje nejlepší léta a to díky téhle super bandě srdcařů!

Good Old Vices
facebook/FreeFest Crew

facebook/HAZYDECAY

Ředitelství silnic a dálnic v Olomouckém kraji spravuje 477 mostů a téměř 500 km silnic či dálnic

Informační systém o silniční a dálniční síti České republiky eviduje na území Olomouckého kraje celkem 3609,4 km silnic všech kategorií. Z uvedeného součtu ŘSD spravuje 143,8 km dálnic a 354,6 km silnic I. třídy, což je dohromady necelých 13,8 % (zbytek představují komunikace II. a III. tříd.). Největší podíl dálnic v kraji najdeme v okrese Přerov (55,4 km), nejdelší síť silnic I. třídy vede okresem Šumperk (125,1 km). V rámci použitého krytu dálnic a silnic I. třídy převažuje asfalt před betonem, místy byly tyto materiály kombinovány. Přesná výhody nebo standardy použití nelze jmenovat, aplikace konkrétního povrchu se při stavbě či opravě posuzuje individuálně během formování projektové dokumentace.

**ŘEDITELSTVÍ
SILNIC
A DÁLNIC**

Po celém Olomouckém kraji bylo postaveno zprovozněných 1 569 mostů, z toho 224 kusů je situováno na dálnice a 253 kusů na silnice I. třídy čili pod dohledem ŘSD. Nejvíce dálničních mostů opět patří na Přerovsko (106 kusů, délka 8,3 km) a mezi počty mostů silnic I. třídy znovu vítězí Šumpersko (110 kusů, délka 2,6 km).
Veřejně přístupná data prochází aktu-

alizací pravidelně dvakrát ročně. Přehledný souhrn je k dispozici na oficiálních stránkách www.rsd.cz (Silnice a dálnice > Délky a další data komunikací).

Mgr. Miroslav Mazal
Samostatné oddělení komunikace

ŘSD zvládá opravy dálnic a silnic v řádných termínech

Na akcích zadávaných Ředitelstvím silnic a dálnic (ŘSD) se pracuje na opravách dálnic a silnic naplno, i o víkendech a zvládá je v řádných termínech. Některé stavby budou dokonce oproti plánu hotové dříve. Potvrdil to i celorepublikový test oprav, který zveřejnil deník Mladá fronta DNES. Jedinou stavbou spadající pod ŘSD, k níž se redakce vyjádřila velmi kriticky, byla oprava Lidické ulice v Havlíčkově Brodě. Tam zvolená technologie oprav recyklace za studena vyžaduje stav, kdy se na vozovce některé dny pracovat nemůže.

„Mám pochopení pro některé emotivní reakce řidičů a obyvatel míst, kde jsou přes léto kvůli opravám uzavírky a objízdky. Léto je ale zároveň obdobím hlavní stavební sezony, kdy prostě některé problematické úseky opravit musíme. Přesto se řidičům a všem, jichž se uzavírky nepříjemně dotýkají, omlouváme za komplikace. Faktem ovšem je, že slogan Musíme to opravit,

kteří u uzavírek řidiči vídají, není jen slogan, ale nutnost,“ říká ministr dopravy Martin Kupka.

Na kritizované stavbě – opravě Lidické ulice v Havlíčkově Brodě – se celou dobu pohybuje dostatek pracovníků vzhledem k tomu, jak je potřeba koordinovat jednotlivé práce. Mírný časový posun frézování vozovky nemá a nemůže mít vliv na klíčové termíny dané smlouvou se zhotovitelem. V sobotu 31. srpna zprovozníme část mezi ulicí Jihlavská a čerpací stanicí a 28. října zprovozníme celý opravovaný úsek. Technologie opravy recyklace za studena je postup, který vyžaduje určitý čas s pevně danými lhůtami, kdy se v určité dny na vozovce nepracuje.

Z testu vyplývá, že většina prací běží tak, jak má. „Test jen utvrzuje ŘSD v nastaveném trendu a využívání všech způsobů, jak minimalizovat doby omezení provozu, a to jak v optimalizaci harmonogramů jednotlivých staveb, tak ve využívání možnosti soutěžit realizaci staveb na termín. Tyto kroky vedou ke zkrácení celkové doby oprav a kratším omezením provozu. Dlouhodobou snahou ŘSD je na svých stavbách minimalizovat riziko prodlev při samotné realizaci a zvýšit efektivitu prací zhotovitelů. Úspěšnost této snahy testování potvrdilo,“ uvedl generální ředitel ŘSD Radek Mátl.

K testu redaktorů je důležité také uvést ještě jeden fakt. Dělníci na opravách pracují i v noci. Například všechny údrž-

bové práce na Pražském okruhu, v okolí Prahy i Brna se dělají po nocích. „Co se týká staveb a oprav, dělají se často v noci. Navíc jak jsou v soutěžích důležitými kritérii termín a čas, tak i snahou firem, tedy zhotovitelů je stihnout vše včas a jsou nuceni pracovat o víkendech a v nočních hodinách. Někdy je to v noci dokonce ideální, protože kvůli silnému provozu nejsou firmy schopny navozit na místo materiál přes den anebo práce přes den komplikuje například příliš horké počasí,“ řekl generální ředitel ŘSD Radek Mátl.

ŘSD letos otevře rekordních více než 100 kilometrů nových dálnic včetně mnohakilometrových úseků dálnic D3, D4 a D55. Ve výběrových řízeních nyní ŘSD hledá zhotovitele na 175 kilometrů nových úseků dálnic a silnic I. třídy. V poslední době se navíc daří stavět za nižší ceny, než jsou ty, s nimiž při svých odhadech pracují projektanti.

Ředitelství silnic a dálnic aktuálně realizuje celkem 269,6 kilometrů nových staveb. Jedná se o 218,6 km dálnic a 51 km silnic I. třídy.

Ve výběrovém řízení se nachází dalších 174,3 km dálnic a silnic I. třídy. Kompletní přehled všech připravovaných i realizovaných staveb naleznete v interaktivní mapě na webu www.rsd.cz.

Václav Koblenec
Samostatné oddělení komunikace
Ředitelství silnic a dálnic ČR

Nevyužitá příležitost na Olomoucku: Jak dotace na úsporné rekonstrukce mohou zlepšit váš domov

Chcete zateplit dům nebo instalovat fotovoltaiku, ale nevíte, jak na to a kde na to vzít? Stavební spořitelna České spořitelny (Buřinka) nabízí bezplatné dotační poradenství a zvýhodněné úvěry na úsporné rekonstrukce. Zjistěte, jak vám můžeme pomoci zlepšit váš domov.

Domy na Olomoucku volají po rekonstrukcích

Víte, že v Olomouckém kraji je podle průzkumu Buřinky zateplených jen 30 % domů a obnovitelné zdroje energie jako fotovoltaiku nebo tepelné čerpadlo využívá jen čtvrtina majitelů rodinných domů? Každý druhý dotázaný na Olomoucku ještě nemá a ani neplánuje instalovat úsporné technologie. A přitom až polovinu nákladů jde zaplatit díky dotacím od státu.

Buřinka nabízí pomoc

Buřinka nabízí bezplatné dotační pora-

denství a zvýhodněné úvěry na zelené rekonstrukce. A díky Úvěru od Buřinky pro budoucnost můžete mít navíc už od začátku nižší splátky, jako byste už měli dotaci v kapse. Ať už zvažujete zateplení, fotovoltaiku nebo tepelné čerpadlo, Buřinka vám pomůže vaši rekonstrukci naplánovat a financovat.

Dotační poradenství od Buřinky

Nenechte se odradit složitostí procesu. Buřinka vám poskytne všechny potřebné informace k dotačním programům a pomůže vám s žádostí o dotaci. Doporučíme vám specialisty, kteří pomohou například s odborným posudkem, energetickým hodnocením, s technickým dozorem a dalšími věcmi.

Proč se pustit do zelené rekonstrukce? Ušetříte

Snižte své výdaje za energie, zlepšete svůj domov a přispějte k ochraně životního prostředí. Buřinka je tu, aby vám pomohla udělat první krok a celou rekonstrukci vás provedla. Pro více informací nás kontaktujte ještě dnes. ■

Bližší informace pro Olomoucko
www.burinka.cz/olomoucko

Dotační poradenství:
☎ 956 777 457

STAVEBNÍ S
České spořitelny

Týnecké listy vyhláší soutěž O FOTKU MĚSÍCE

Nejoriginálnější fotka bude oceněna
každý měsíc poukázkou* na nákup
v Olympii Olomouc v hodnotě 300,- Kč

* po zveřejnění k vyzvednutí na sekretariátu OÚ ve Velkém Týnci

Soutěží se ve dvou kategoriích

Život v naší obci

Do kategorie patří snímky zachycující člověka
při práci, odpočinku, zábavě, ale i portréty či akty.

Svět kolem nás

Do kategorie zařazujeme snímky zvířat, rostlin,
krajiny, ale i architektury a uměleckých děl.

**Do jaké kategorie má být fotka zařazena,
rozhoduje autor.**

**Fotku je třeba zaslat na email:
mistostarosta@velkytynec.cz**

Nezapomeňte uvést jméno a příjmení autora,
adresu, věk a kategorii, ve které chcete soutěžit.

Život v naší obci - Květinový ráj paní Pospíšilové - Hana Havlíčková - Vsisko

Svět kolem nás - Duha nad Velkým Týncem - Lucie Vachalová - Velký Týnec

Příměstské tábory SRPŠ

Indiánské léto

První turnus pod taktovkou Miší, Barči, Aničky, Dana a Julči probíhal ve dnech 8. až 12. července v duchu indiánského léta. Děti se hned první den seznámily s životem indiánů, rozdělily se do 3 kmenů (Siouxů, Apačů a Irokézů), vyrobily si vlastní indiánskou tričku, členky a kmenové totemy. Nechyběly ani hry s tématem o indiánských sběračích bobulek. Další den se děti pomocí celodopolední hry učily poznávat stopy zvířátek a po vynikajícím obědě jsme společně vyráběli malinké oštěpy a malovali indiánské obrázky na kamínky.

V polovině tábora jsme se vydali na výpravu po ní cestou do nedaleké vesnice Hostkovic na den strávený s koňmi. Na ranči pro nás měli nachystaný úžasný program, ve kterém si děti prohlédly ranč, viděly, krmily a hladily si různá zvířátka a dozvěděly se spoustu zajímavých informací. Po opékání špekáčků pak na závěr děti spolu s majiteli vyrazili na projíždku na koních.

Následující den si děti pokusily vyrobit vlastní lapač snů a odpoledne soutěžily v několika hrách a pokoušely se rozdělát oheň pomocí křesadla. Poslední den měly děti za úkol v kmenech vymyslet vlastní kmenový tanec u totemu, který každý kmen zatancoval ostatním, a nakonec byl vyhodnocen ten nejlepší. Poté si děti zkusily vyplnit tajenky, kde poznávaly názvy květin a stop zvířátek a také ten den děti hádaly zvuky zvířátek. Mezi hrami, děti po jednom chodily do týpí skládat indiánskou zkoušku, která byla složena ze tří úkolů. Jako odměnu pak děti dostaly přívěšek zubu se zvířátkem.

Na závěr jsme všem rozdali tašky s dárčky a hračkami, protože všichni úspěšně dokončili tábor, rozloučili jsme se a šli domů. Tábor se velmi vydařil po všech stránkách. Úžasný kolektiv dětí, výborné počasí. A od zpětné vazby rodičů máme jen velmi dobré reference, že se tábor všem dětem velmi líbil.

Michaela Dvořáková

vit týpí. Duch zvířat se dětí ptal, zda mají nějakého zvířecího přítele. A jestli vědí, jak se ke zvířatům chovají indiáni. Víme, že indiáni jsou známí jako lovci, ale indiáni neloví pro zábavu. Duch zvířat nás zavedl na ranč v Hostkovicích, kde si děti vyzkoušely nejen jízdu na koni, ale také jak se mají o koně postarat. Duch vody se dětí ptal, zda mají rádi dešť. A už jste jeho příchod někdy oslavovali tancem mezi kapkami jako indiáni? Indiáni

vědí, že dešť je dobrý a přináší život. Po dešti roste zelená tráva pro bizony i pro koně a také úroda je díky němu bohatá. Duch ohně dětem vysvětlil, že oheň je dobrý sluha, ale zlý pán. Chrání nás před chladem, poskytuje světlo, pomáhá nám uvařit jídlo, ale může nám také ublížit. S ohněm si proto nemáme nikdy zahrávat! Úkolem dětí bylo nachystat a rozdělát oheň. Každý den se děti něco nového dozvě-

děly, něco tematického vyrobily a samozřejmě si zasloužily odměnu. Po splnění všech úkolů byly děti pozvány velkým Manituem k závěrečnému obřadu, kde jsme všichni pronesli slib o ochraně Matky Země. A na závěr vám všem přejeme: Kéž vás na všech životních cestách provázeli dobří duchové!

Lenka Novotná

Indiánské léto podruhé

Druhý turnus se konal ve dnech 15. až 19. července pod vedením Leni, Peti a Terky. I tento turnus se odehrával v duchu indiánského léta.

Hraní si na indiány, to je klasika, kterou si projde v dětství snad každý, a navíc v sobě nese nekonečné množství inspirace. My jsme se rozhodly pojmout ho trochu jinak a přidat navíc i prvek tak trochu ekologický. Není nám totiž lhostejné, co se s naší planetou děje, a tak jsme na našem turnusu pozvaly děti, aby si zkusily podívat se na svět očima indiánů a staly se díky jednoduchým krokům i malými ochránci naší Matky Země. A kdo ví, třeba se nám podaří přispět společně k tomu, že Matka Země zase celá rozkvetne a začne zpívat přesně tak, jak ji ve snu viděla indiánská holčička Malá hvězda, která nás touto indiánskou bojovkou provázela.

Každý den ráno Šaman Letící orel přečetl dětem dopis, který je pozval do kruhu ochránců Matky Země. Podmínkou pro vstup však bylo absolvování indiánské stezky, na níž musely děti splnit úkoly, které připravil duch ohně, vody, země, vzduchu, zvířat a rostlin. Duch země jim dal za úkol zamyslet se nad tím, jak bydlíme my a jak bydleli indiáni. Najít v přírodě materiály a posta-

PT 2. turnus

PT 2. turnus

TÝNECKÉ HODY

Komise pro kulturu a sport 20. Velký Týnec, Komise pro volnočasové aktivity 20. Velký Týnec, Česká muzeologická společnost Velký Týnec

VELKÝ TÝNEC KNIHOVNA VELKÝ TÝNEC

Hodové odpoledne

17. - 18. srpna 2024
lunapark Olomouc po celou sobotu a neděli
mini jarmark

Neděle 18. srpna Po celý víkend **VSTUP ZDARMA**

10:00 - 11:00 hodová mše svatá v kostele Nanebevzetí Panny Marie
14:00 - 19:00 seniorské odpoledne

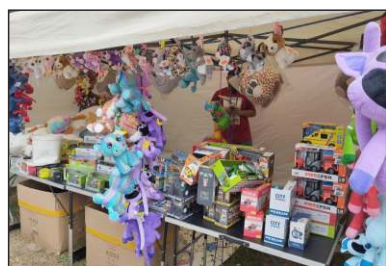
V průběhu odpoledne vystoupí:
Křesťanský sbor Sumpperk
Bojovný ženský Májstán
Národopisný sbor Týnečáci Velký Týnec
Poupata Velký Týnec

K tanci a poslechu hrají manželé Hesovi
Bohaté občerstvení zajistí Smíšené zboží Hana Lexová
Akce se koná za každého počasí!

SPONZOR GONG

© 11x Ivo Stejskal

Hodová tvůrčí dílnička

© 3x Eliška Tomečková

V rámci Hodového odpoledne zajistila Knihovna Velký Týnec tvořivou dílničku pro děti a teenagery. Děti si vytvořily vějíře a korálkové náramky. Starší děti a náctiletí si dokonce vyrobily i náramky z gumíček. Děkujeme všem za hojnou účast!

Eliška Tomečková

OBRAZKY NA RUKU

COPÁNKY

Máramky na ruku 30,- Kč/ks	Copánky 20,- Kč/ks	Copánky s ozdobou 30,- Kč/ks	Copánky usatá 180,- Kč/ks
----------------------------	--------------------	------------------------------	---------------------------

Ostatní sortiment

Máramky na ruku 30,- Kč/ks	Buřty 180,- Kč/ks	Buřty s ozdobou 200,- Kč/ks	Krása 200,- Kč/ks
----------------------------	-------------------	-----------------------------	-------------------

Co se děje u hasičů

Naše místní jednotka sboru dobrovolných hasičů se po oslabení svého kolektivu rychle oklepala, a to tak, že začala s náborem nových členů do jednotky a následnými školeními.

Hned v měsíci červnu naši jednotku a znalosti prověřily lokální povodně, kde jsme se snažili s následky poprat, jak nejlépe umíme. Za odstraňování následků povodní nám jako poděkování bylo naší obcí Velký Týnec poskytnuto občerstvení na naší hasičské zbrojnici, které nebylo jen pro jednotku, ale pro celé SDH, které se zapojilo do okamžitého úklidu hasičské zbrojnice. Úklidu hasičské zbrojnice se zúčastnili i místní dobrovolníci, kteří byli také součástí našeho přátelského posezení. Tímto bychom ještě jednou chtěli všem dobrovolníkům VELICE PODĚKOVAT!!!

Hned v měsíci červenci jsme navázali na mnohá školení, která probíhala hlavně na naší hasičské zbrojnici, ale nejen tam. Školení se převážně týkalo seznamování s technikou a vybavením ve vozidlech, jak pro nové členy, tak jako opakování matky moudrosti i pro členy stávající. Nedílnou součástí v měsíci červenci bylo i mnoho výjezdů k požárům nebo technické pomoci.

Měsíc srpen jsme hned začali znovu školením, a to společně s HZS Olomouc a JSDH Velká Bystřice, a to stříhání autobusu pomocí hydraulického vyprošťovacího zařízení. Jednotka si vyzkoušela stříhání a řezání pomocí motorové rozbrušovací pily. Naše jednotka zatím nedisponuje vybavením na autonehody, ale do budoucna za pomoci obce Velký Týnec určité vybavení doplníme, ať jsme pro naše občany plně připraveni zasáhnout v jakékoli situaci. Za pomoci naší obce a Olomouckého kraje byla poskytnuta dotace, za kterou jsme pořídili do vybavení nové zásahové přílby a také nové přílby na technické zásahy, za což jim DĚKUJEME. Postupně budeme doplňovat i nové zásahové třívrstvé obleky.

Do následujících měsíců máme naplánováno řadu dalších školení a kurzů, některé z nich se budou konat až v Jánkových Koupelích.

Dne 24.8.2024 se zúčastnili členové jednotky společně s členy SDH a naší technikou SCANIA a Hyundai 140 kilometrů vzdálených oslav 145. let výročí od založení Sboru dobrovolných hasičů města Hrochův Týnec. Naši členové vyrazili v ranních hodinách, aby zdárně reprezentovali obec a sbor. Zařadili se společně s ostatními do slavnostního průvodu, který šel hlavní ulicí přes město. Ten směřoval do zámeckého areálu, kde poté nechali vystaveny naše vozy k nahlédnutí.

Anna Bartlová
a členové SDH a JPO Velký Týnec
Autorka je starostkou SDH Velký Týnec

© 9x archiv SDH Velký Týnec

SKAUTSKÉ OKÉNKO

Vyhodnocení skautského tábora

V minulém čísle jste si mohli přečíst o skautském táboře přímo v čase jeho dění. Dnes bych vás, čtenáře Týneckých listů, chtěla zpravit o tom, jak se tábor vydařil a co nás čeká.

Protože se skautská výchova vyznačuje tím, že poskytuje rozvoj v pestré paletě dovedností, vědomostí a dává příležitosti k novým zkušenostem a zážitkům, i my jsme se o to letos snažili, a proto jsme fungovali v několika týmech. Jeden tým se zaměřoval na kamarádství, přičemž řešil témata, jako jsou mezilidské vztahy a péče o ně, pomoc druhým a fungování v týmu. Tým přírody se věnoval poznávání a vnímání přírody,

včetně šetrnosti. Tým Svět okolo nás ukazoval, proč a jak být aktivním občanem, jak ocenit rozmanitost a jak skrze různé příběhy hledat porozumění světu okolo a lidem v něm. Další tým měl na starosti programy o rozvoji sebezpoznání a duchovního života, sebezrovoji a kreativitě. Vedle toho fungoval tým fyzické zdatnosti a tábornické praxe, který byl doplňován aktivitami týmu o praktickém životě, krizových situacích a podobně.

Na potáborové radě jsme se shodli, že všech týmů bylo potřeba a že dobře fungovaly, ale na příštím táboře chceme trochu zvolnit, nechat děti, ať se učí na-

plnit svůj volný čas, dávat jim k tomu dobré nástroje. Zároveň bychom je chtěli více zapojit do chodu tábora.

Na táboře nás bylo dohromady něco málo přes padesát. Příští rok čekáme nárůst počtu účastníků, protože v září budeme nabírat členy do chlapecké družiny. Kromě náboru proběhne v září také první oddílová schůzka, kde se uvítáme po prázdninové pauze, zahrajeme si hry a družiny se budou domlouvat, kdy budou probíhat jejich schůzky. Po těchto hrátkách se s vedoucími sejdem a společně naplánujeme akce na nový skautský rok.

Závěrem bych chtěla poděkovat všem

vedoucím, rádcům a rádkyním, kteří se podíleli na organizaci tábora a pomohli vytvořit zážitky pro všechny skauty-táborníky. Bez jejich nasazení by tábor nebyl tak úspěšný. Velké díky patří také rodičům za jejich podporu a důvěru.

Těšíme se na další skautské akce v novém školním roce, na nová dobrodružství, přátelství a nové členy v naší chlapecké družině. Nezbývá než doufat, že další tábor bude stejně úspěšný jako tento a že společně zažijeme další nezapomenutelné chvíle.

Marie Zdráhalová
Vedoucí skautského oddílu
Andromeda Velký Týnec

© 11x archiv Skautu Velký Týnec a Čechovice

Pohádkový les pro Zdravotní klauny

Zdravotní klaun přinášet radost tam, kde se jí příliš nedostává. Zdravotní klaun je dobročinná organizace, která od roku 2001 pomáhá dětským pacientům procházet procesem léčby s úsměvem. Posláním Zdravotního klauna je přinášet radost, dobrou náladu, a především naději na místa, kde se jí příliš nedostává. Speciálně vyškolení Zdravotní klauni pozitivně působí na psychickou pohodu dětí i dospělých, a přispívají tak ke zlepšení celkového zdravotního stavu. Jejich programy pro děti, seniory a dospělé vhodně doplňují léčebné procedury a stimulují malé i velké pacienty k aktivnímu přístupu k životu a pozitivnímu myšlení. Dohromady navštěvuje organizace pravidelně 66 nemocnic, 11 zařízení pro seniory a 1 hospic.

Unikátní je například program Cirkus Paciento, při kterém Zdravotní klauni navštěvují dětské pacienty a učí je novým dovednostem z oblasti kouzlení, žonglování a dalších cirkusových kousků. Cirkus Paciento probíhá v nemocnicích a v dětských léčebnách, kde děti tráví delší dobu. V létě se obvykle koná v opravdovém cirkusovém šapitó ve venkovních prostorách daného zařízení. Čtyř až pětidenní příprava vrcholí překvapením – slavnostním vystoupením, na kterém děti rodičům, ostatním dětem a zdravotnickému personálu předvádějí své nově získané cirkusové dovednosti. Posláním Cirkusu Paciento je odpoutat pozornost dětí od nemoci a procesu léčby. Zabavit jejich mysl, zahnat nudu, posílit chuť do uzdravení a aktivního života. Letos čeká Cirkus Paciento osm zastávek, na kterých zapojí asi 150 malých pacientů.

S dobrou náladou roste chuť do života, a tak Zdravotní klauni přinášejí humor i těm dříve narozeným. Klauniáda v domově pro seniory je založená na principu jako klauniády pro děti, ale přesto má svá specifika. Zdravotní klaunu nosí jiné kostýmy a mají jiná jména. Se seniory vytvářejí odlišné příběhy a situace, než je tomu u dětí. Z rozdávěných klaunských sestřiček a doktorů, kterých je plné dětské oddělení, se Zdravotní klauni stávají veselými společníky bez lékařského pláště. Kouzla nahradily písničky Karla Hašlera nebo Beatles. Zdravotní klauni ochotně klientkám a klientům naslouchají a v historkách a scénkách se s nimi vracejí do dob, kdy vedli aktivní život. Někdo byl členem sokola, jiný pionýrem. Ve stáří je v popředí více než kdykoli předtím zájem na urovnávání věcí, harmonizování vztahů a na „úklidu“ světa kolem sebe i svého vlastního života. Tomu se Zdravotní klauni snaží vyjít maximálně vstříc. Vzpomínky a paměť jsou pro seniory naprosto zásadní. Během návštěv proto Zdravotní klauni využívají i techniky tréninku paměti. Humor se z návštěv rozhodně nevytrácí. Jen je Zdravotní klauny dávkován v jiné míře, s úctou a pokorou vůči jeho příjemci. Během doby pandemie a s ní spojené izolace vznikl také nápad nahrát rozhlasové pořady, které jsou pojmenovány Rádio klaun. Jsou plně autorských pří-

běhů, veselých historek a oblíbených písní. Nechybí ani zábavné básně, hádanky i recepty na různé dobroty. Nahrávky jsou určeny zejména pro dříve narozené, ale na jejich vlnách se může svést kdokoli. Původně byly určené pro klienty v zařízeních pro seniory, se kterými organizace spolupracuje, ale nyní si je může každý pustit na Spotify nebo Apple Podcasts.

A kdo je tedy takový Zdravotní klaun? Především je to profesionál. Nebo spíš – profesionální umělec. Umí pracovat s psychikou. Ví, jaké trumfy vytáhnout z rukávu v danou chvíli. Ovládá mistrovskou disciplínu improvizace a dokáže tak reagovat i na nečekané situace. Zdravotní klauni mají většinou pedagogické, či umělecké vzdělání. Všichni členové klaunského týmu musí projít náročným přijímacím řízením – nejprve je čeká tříkolový konkurz, a následně tříměsíční zkušební lhůta. Také je připravený pestrý dlouhodobý vzdělávací

program s mezinárodní certifikací, který klauni musí splnit během pěti let, jinak nemohou nadále s organizací spolupracovat. Pravidelně se účastní různých workshopů a školení, díky kterým si rozšiřují své dovednosti improvizace, znalosti o nemocničním prostředí a z dalších souvisejících oborů, jako je například psychologie. Každý Zdravotní klaun je unikátní postavou se svým klaunským jménem, kostýmem, a především charakterem a aktuálně rozdává radost po celém Česku 94 klaunů.

Několik z nich můžete vidět v pořadu Sundej nos, ve kterém zjistíte mimo jiné, jak taková klauniáda vypadá, kde se využívá muzikoterapie a jaká je role klaunů v paliativní péči nebo na dětské psychiatrii. Pořad naleznete na www.zdravotniklaun.cz/sundej-nos/ a naleznete v něm odpovědi na spoustu otázek, které se světa Zdravotního klauna týkají. Začátkem roku 2024 měl také premiéru dokument Mocný zvuk, který pojednává

o práci Zdravotních klaunů na oddělení Následné intenzivní péče Nemocnice Hořovice. Zachycuje, jakým způsobem klauni navazují s dětskými pacienty kontakt a jak s nimi komunikují – především za využití muzikoterapie. V dokumentu uvidíte často překvapivé a povzbudivé reakce dětí s různými handicapami a je k dispozici na www.zdravotniklaun.cz/mocny-zvuk/. Výsledky na malých pacientech pozorují i zaměstnanci oddělení NIP Nemocnice Hořovice: „Vidět můžeme například vizuálně patrnou relaxaci svalů, změnu výrazu tváře, fixaci zrakem, úsměv, či dokonce smích. Projevuje se i snížení spasticity po návštěvě klaunů, zklidnění nebo celkové snížení výskytu projevů psychické deprese,“ uvádí zástupkyně primáře Jana Djakov.

Představila Veronika Batová
Autorka je zastupitelkou obce
a zástupkyní ředitelky MŠ Velký Týnec

TÝNECKÝ POHÁDKOVÝ LES 2024

© 14x archiv pořadatelů

ROZHOVOR

se spisovatelkou Vladimírou Staňkovou

Můžete se našim čtenářům představit?

Jmenuji se Vladimíra Staňková, nedávno jsem oslavila 37. narozeniny, narodila jsem se v Havířově a v posledních letech dělím svůj čas mezi Prahu a jihočeský Zdíkov. Vystudovala jsem češtinu a český znakový jazyk. Pracovala jsem ve vzdělávacích společnostech a nedlouho po rodičovské nastoupila do českého nakladatelství Dobrovský, kde mi brzy vyjde v pořadí osmá kniha pro děti. Na zahrádce ráda pěstuji všechno, co se dá sníst, cestuji, chodím na ferraty, trochu lezu a nedávno jsem získala pilotní průkaz na padákový kluzák, a tak občas i velmi opatrně popolétávám na paraglidu.

© archiv Vladimíry Staňkové

Jak jste se dostala k psaní? Vzpomínáte si na svůj příběh?

Asi mě to bavilo od mala, myslím, že ve mně zanechaly vliv tatínkovy příběhy, rád fabuluje dodnes. Musel se například jakožto důlní technik dělit o svačtinu s permoníky. Vzpomínám si, že první příběhy o borůvce a jejím dobrodružství mi otiskli v časopise křesťanského sboru, do kterého jsme chodovali. V páté třídě jsem v rámci novinářského kroužku psala o Herculovi Poirotovi, kterého zase sledovala v televizi maminka. A moji sourozenci tvrdí, že si dodnes pamatují mou pohádku o bulvičce, která vyskočila z důlku. Ale takové hlouposti jsem už musela vymýšlet později, sestra s bratrem jsou o osm a deset let mladší.

Jak jste se stala autorkou knížek pro děti?

To považuji za shodu náhod. Moje celoživotní kamarádka potřebovala pro děti do školky sepsat příběh, ke kterému by si udělala obrázky, aby jim mohla ke konci roku rozdat dárečky. Když už jsem měla příběh vymyšlený, přišel od vedení nakladatelství impuls vydávat původní dětské knihy. Příběh jsem sepsala, dlouho na něm pracovala a pak ho dala inkognito na posudek jako jiné české rukopisy, které zadávám k posouzení. A přišla kladná reakce.

Vaše knížky pro děti se zaměřují na začínající čtenáře. Proč zrovna na ně?

To souvisí jak s onou prosbou kamarádky, tak s tehdejší věkem mé dcery, které jsem příběh vykládala na pokračování před spaním.

Myslím si, že je těžké napsat něco tak, aby tomu začínající čtenář rozuměl, byl použit jednoduchý a sro-

zumitelný jazyk. Jak to vnímáte vy?

V tom s vámi souhlasím. Dlouhou dobu na textech pracuji, krátím, škrtám a zjednodušuji a řeším v podstatě každé slovo. Velmi nápomocně vnímám také komentáře paní učitelek ze základní školy, se kterými knížky konzultuji.

Kniha Ten šnek má flek je napsána genetickou metodou, tedy tak, že všechna slova jsou napsaná velkými písmeny. Proč jste zvolila zrovna tuto metodu? V čem má podle vás benefity a v čem nevýhody?

Na myšlenku zkusit připravit knížku psanou genetickou metodou mě přivedl jeden známý, který mi vykládal, že nehledě na to, jak připadá čtení těchto

knih dospělým podivné, děti to mají hrozně rády a snadno si krátká slova zapamatují. Touto metodou se vyučovalo dříve, za komunistů byla zakázána a postupně se k ní teď některé školy vrací. Ve zkratce jde o to, že děti při učení neslabikují, ale čtou písmenko po písmenku. Proto mají knížky pro tuto metodu ze začátku jen krátká jednoslabičná slova a velká písmena. Tato metoda nemusí vyhovovat úplně každému, ale zároveň se prý dá říci, že se děti naučí číst rychleji. Znalosti o této metodě mám

jen načtené z vysokoškolských prací a příruček, osobní zkušenosti s ní nemám. Také proto při textu spolupracuji s učitelkami, které touto metodou vyučují.

Řekla bych, že vaše dětství bylo od toho dnešního odlišné, nebo se pleťu?

Vzhledem k tomu, že telefony se k nám dětem začaly dostávat až v době, kdy jsem byla na víceletém gymnáziu, určitě to bylo jiné a svým způsobem bezpečnější dětství. Než jsme se přestěhovali na vesnici, bydlela jsem asi do osmi let ve městě. Na dvorku mezi paneláky jsme nejčastěji v trojici já, Renatka a Yvetka skákaly přes gumu, hrály různé hry na klepáčkách (kovové konstrukci na vyklepávání oberců), psaly si navzájem deníky a občas se zatoulaly, až z toho rodiče šleli.

Četla jste ráda, když jste byla malá? Pamatujete si na svoji první dětskou knížku?

Maminka žertuje, že měla starosti, abych se vůbec naučila číst, protože jsem hodně dlouho jen slabikovala. Ale myslím, že mě čtení bavilo. Jako jednu z prvních knížek, na které si vzpomínám, je veršovaná pohádka Jana Wericha *Bleška a veška* s ilustracemi Bohumila Vašáka. A pak si hodně pamatuju *Šlo povídlo na vandr* Jana Vodňanského s ilustracemi Aloise Mikulky, ale tohle vydání je z roku 1996, takže to už jsem byla starší.

Jaký je váš oblíbený dětský autor?

Z českých mám asi nejraději Petra Stančíka, ať už příběhy o jezevci Chrujdovi, nebo třeba série *H₂O*, a také jsem si hodně oblíbila knížky Nadi Revilákové. Mám velkou radost, že se nám její po-

slední knížku pro děti *Opraváři času* podařilo vydat u nás v nakladatelství Dobrovský, kde pracuji. Čtenáři možná zaznamenali kamínkovou soutěž, která se s knížkou pojila. Na jaře by měl vyjít další díl.

Myslíte si, že vás nějaký autor dětských knih ovlivnil v tom, jak píšete?

Myslím si, že hravost Vodňanského, Skoumala, Wericha a dalších umělců, které jsme doma četli nebo poslouchali, musela někde zanechat stopy. Ale jsem daleko toho, abych se s takovými jmény srovnávala, to ani náhodou.

Vzhledem k moderním technologiím a tomu, že děti tráví často u počítače, tabletu, mobilu, by mě zajímalo, čím myslíte, že se je dá zaujmout. Kde čerpáte inspiraci?

Mám kolem sebe spoustu dětí různého věku a snažím se jim naslouchat a zjišťovat, co je baví a trápí, co řeší, čím se zabývají. Co se inspirace týče, v mých knížkách se často objevují motivy z reálného života, skutečná místa, která jsem navštívila, nebo lidi, které jsem potkala. Místní realie se snažím držet přesně, aby knihy měly i vzdělávací přesah. Co se osob a zážitků týče, s těmi si zase pohrávám a vytvářím z nich nové postavy a situace.

Právě z výše zmíněného argumentu mnoho lidí tvrdí (a podle mě neoprávněně), že děti nechtou - má vůbec smysl psát pro děti?

Znám i dospělé, kteří nechtou, nebo takové, kteří začali číst třeba ve třiceti. Nedávno kamarádův syn přečetl celé *Vymetkouta a zoubkovou vílu* jen během doby, kdy jsme my dospělí po večerí dopíjeli pítí, a chtěl si hned přečíst další díl. Takže to do určité míry vnímám jako subjektivní záležitost. Považuji ovšem za důležité dát si tu práci a pomoci najít dítěti něco, co by ho opravdu bavilo. Například moji dceru baví horory, které třeba já vůbec nesnesu.

Myslím, že psát pro děti smysl má, i kdyby už jen pro to, aby děti viděli, že v tom dospělí spatřují smysl a dají si s tím spoustu pečlivé práce. A také proto, aby existovaly knížky, ve kterých si děti najdou i aktuální témata, která zrovna řeší.

Jak už jsem říkala, vaše Abecedy jsou veršované. Je těžké napsat říkanku, básničku tak, aby jí rozumělo dítě a zároveň dávala smysl?

Pro mě to určitě těžké je. Ztížila jsem si to do jisté míry možná sama, protože jsem se chtěla vyhnout básničkám banálním, snažím se tam schovávat různé legrácky nebo ponaučení a mít tam i zvláštní, zajímavá slova. Většina veršů je inspirována limericky - rýmové schéma AA BB A, tedy že se rýmuje první a druhý verš s posledním. Jsou lidi, které tenhle typ veršů vyloženě baví, ale setkala jsem se i se čtenáři, kterým se to nelíbí a připadají jim moje verše příliš náročné. V každém případě si ale nedokážu představit, že bych je vydala, kdyby mě nevedl odpovědný redaktor pan Jaromír Slomek. Ten mi opravdu hodně pomohl.

Postupně vám vyšlo Abeced několik. O zvířátkách a bylinkách mě osobně nepřekvapily, znám mnoho knížek na toto téma. Co mě ale zaujalo, je abeceda o jídle, protože na tu jsem dosud nenarazila.

Jídlo nám vyšlo jako nejlepší nápad z dis-

kuzí s ilustrátorkou Annou Dimerovou, která pracuje ve školce. Uvažovaly jsme nad tím, co by se mohlo učitelkám v mateřských školách nejvíce hodit pro práci s dětmi. *Abeceda jídla* nabízí možnost trénovat s dětmi kromě písmenek při zrakové a sluchové výchově také chutě, barvy, druhy pokrmů a jejich přípravu a tak podobně.

Řekla bych, že naši čtenáři vás znají díky knížce Vymetkout a záhada prázdného pokoje, která má i dvě pokračování - setkáme se se stejnými postavami?

Pěta a Jáša zůstávají, ale od druhého dílu se k nim přidává o rok starší holčička Johanka, aby si v knížce mohly najít svoji hrdinku i holky.

Bude mít Vymetkoutova série ještě pokračování, nebo se jedná o trilogii?

Mám v hlavě pár nápadů na pokračování a chtěla bych je zrealizovat, ale protože je dětských knížek na trhu opravdu hodně, bude záležet na prodejním úspěchu celé série.

Na jaře vyšla nová knížka Ten šnek má flek. Byl nějaký důvod, proč jste zvolila jako hlavní postavu šneka?

Je to moje nejoblíbenější zvíře. Když jsme se přestěhovali na vesnici, „chovala“ jsem je venku, hledala v kamelech u řeky jejich snůšky... Maminka si tehdy dělala marné naděje, že ze mě bude přírodovědkyně. Nicméně hlemýžďi mě fascinují dodnes.

Kniha je o tom, že být jiný je v pořádku. Jak vás toto téma napadlo?

Myslím si, že to téma šikany a potřeby vzájemného respektu asi kondenzovalo z rozhovorů s dcerou o tom, co si všechno děti říkají a neříkají ve škole. Myslím, že má veliké štěstí na kolektiv, a hlavně na paní učitelku, která si je vědoma toho, že hranice mezi legráckami a šikanou je tenká a je na místě obezřetnost.

Když se podívám, jsou všechny vaše knížky doplněny ilustracemi... Necháváte ilustrátorkám volnou ruku?

Řekla bych, že ano. Netrvám na tom, jak by věci nebo postavy měly vypadat, naopak mě baví, že si někdo příběh přečte a získá určitou vlastní představu, kterou pak ostatním zprostředkuje. Je třeba ale dodržet různé technické náležitosti, aby se z toho grafik při sázení knížky nezbláznil, takže na to občas ze své pracovní pozice v nakladatelství dohlížím.

Plánujete někdy napsat něco pro dospělé čtenáře?

Jeden rukopis už mám dlouho rozepsaný, ale myslím, že než se dostanu k jeho dokončení, ještě to pár let potrvá.

Prozradíte nám, co právě píšete?

Ke konci října vyjde další knížka psaná genetickou metodou, takže tu teď „ladíme“. Myslím, že obrázky se zase velice povedly. Příběh je inspirován dnem otevřených dveří pražské Kroužkovací stanice a zajímavými rozhovory s paní Lucií Fuchsovou, která tam léta pracuje.

Ptala se Eliška Tomečková

Program akcí 2. pololetí 2024

- 12. 9. - Přednáška Založení republiky
- 14. 9. - Vzpomínka na návštěvu TGM
- 12. 10. - Knihadýlko
- 15. 10. - SeniorOn - hlášky telefonu
- 18. 10. - beseda s Šárkou Hiekovou, přednáška o Austrálii
- 3. 11. - Divadlo Krakonošův hrnek
- 12. 11. - SeniorOn - práce s fotkami
- 30. 11. - Vánoční jarmark s výstavou

**KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

DĚKUJEME VŠEM DOBROVOLNÍKŮM,
KTEŘÍ POMOHLI ZAJISTIT 2 STANOVIŠTĚ
KNIHOVNY NA POHÁDKOVÉM LESE!

ZÁJEZD PRO SENIORY

ČTVRTEK 19. ZÁŘÍ 2024
ODJEZD BUDE UPŘESNĚN
CENA 100,- Kč

Objevte krásy města Polná!
Možnost návštěvy místního muzea,
zámku, hradu, kostela nebo synagogy.
Společný oběd zajištěn.
Oběd a vstupy nejsou zahrnuty v ceně.

**Zájezd není podmíněn členstvím
v Klubu seniorů!**

Zájemci se mohou hlásit do 17. září u pana
PŘEMYSLA TEIMERA
Osobně na adrese Čechovice 86
Telefonicky 737 669 337
Email: prema.taimer@seznam.cz

KNIHOVNA
Velký Týnec-Čechovice

Knihovna Čechovice
Týnecká 98
Dvořáková Eva

Kontakt

mobil: 605 604 526
e-mail: edvorakova@email.cz
oficiální e-mail: knihovna.cechovice@velkytynec.cz

Výpůjční doba
středa 15.00 - 18.00 hodin

Služby:

- Půjčování beletrie i naučných knih pro děti i dospělé
- Katalog TRITUS on line
- Možnost půjčování e-knih i audio-knih po registraci
- Půjčování časopisů - Svět na dlani, Junior, Méda Pusík, Receptář
- Odložení z poličky, rezervace knih
- Donáška knih do domu
- Tvořivé dílničky pro děti - modelování 3D perem
- Po celou výpůjční dobu je pro čtenáře WIFI zdarma

**V ZÁŘÍ OPĚT STARTUJE NÁŠ
KROUŽEK
MODELOVÁNÍ 3D PEREM.**

Pro všechny děti starší 8 let.
Každé pondělí od 16 – 18 hodin.

O deštníku, který neměl rád déšť

I mezi deštníky jsou mrzouti. Víš, kdo je mrzout? To je takový člověk, který se na svět pořád škaredí; jakmile se mu něco nelíbí, tak začne být nespokojený, pro hudrování a nepěkná slova nejde daleko. Právě takový byl i deštník, o kterém ti budu vyprávět. Jakmile začalo pršet, hnedle spustil: „No to snad neeé! Jak může být tak ošklivo? A ještě mě chtějí vytáhnout a vystrčit k nebi! Lidičkové, mějte rozum, zůstaňte doma! Vždyť z té vaší procházky zmoknu a uženu si rýmu...“ nic nedbaje toho, že zcela postrádá nos, tedy ústrojí k rýmě zcela nezbytné.

Jenže majitel toho deštníku si jeho lamentování vůbec nevsímal, neuměl totiž deštníkovsky, a kdykoli venku přšelo, sáhl po něm, aby se před mokřým deštěm uchránil. A tak dlouho chodil s deštníkem po dešti, až jednou...

Přšelo a blýskalo se, na nebi se čerti ženili a andílci se je snažili shazovat dolů... No, prostě hrůza hrůzoucí! Tak ošklivé počasí už dlouho nebylo.

Pán s deštníkem přesto vyrazil ven. Byl to takový divný chlapík, pohublý, zachmuřený a rád se procházel deštěm. Došel až na louku, která se táhla přes kopec za městečkem, ve kterém bydlel. -PRÁÁÁSK! BUUM! -

Černou oblohou šlehl další blesk.

Pán se trochu lekl a podklouzl v mokřém blátě. A deštník? Deštník zachytil vítr, který pánovi pomohl na zem. Byl to ne-

zbedný vítr fujavec, a i když deštník volal na svého pána, ten mu stejně nerozuměl. Ostatně, i kdyby deštníkovsky uměl, měl v té chvíli dost práce sám se sebou, aby se posbíral z kluzkého marastu. Když se konečně z bryndy narovnal, byl už deštník ztracený daleko za kopcem.

Nechme teď ale pána jeho osudu a pojďme se podívat, kde skončil deštník.

Za kopcem byl les a v lese kromě stromů křoviska, houštiny, pichláky a trní, které sice větru neublíží, zato deštník byl za krátko celý potrháný, polámaný a unavený.

„Ojjoj, ouvej...“ stěžoval si.

Fujavec se jenom smál.

„Koukej mě pustit, joj... ty obludo větrná!“ hrozil větru deštník.

Fujavec si z deštníčích výhrůzek dělal pramálo. Přesto ho po chvíli, v srdci hlubokého lesa, přestal lamentující deštník bavit, tak ho jednoduše odhodil.

A ubohý deštník padal a padal a padal... až dočista ztratil své deštníkové vědomí.

U tůňky se schovávala sluneční víla. Když přšelo, vždycky se ukryla, aby nevyhasla. Schovávala se pod placatým kamenem a koukala, až se na tůňce přestane dělat kruhy po dopadajících kapkách. Když tu najednou kámen ztěžkl, jako by na něj sedl pták. Ale ten zvuk, který se ozval, nebylo lehké ptačí dosednutí.

- CINK-BŘÍK! CINK-BŘÍK! BŘÍK! BŘÍK. -

„Co je to?“ vyhlédla zvědavě víla zpod placáku a spatřila skoro nahý bezvládný deštník. Měl docela polámané žebroví a z dřívě slušivého pláštíku zbyl nevzhledný plandající cár.

I zželelo se víle zuboženého deštníku a počala plakat.

Jenže to není jen tak - když víly pláčou, vždycky se něco stane. Slzy sluneční víly stékaly v pestrobarevné provazce, které se samy spletaly v duhové trpytivé plátno.

Po bouřce víla vyšla ze svého kamenného úkrytu, zhojila doteky polámaný deštník a potáhla ho duhovou látkou.

Deštník se probral z nepěkného snu: Zdálo se mu, že se ztratil. Že ho jeho pán vzal opět do deště, ve kterém ho vzal vítr. A ten vítr ho protáhl lesem a potřhal a polámá a...

„Ach! Co to mám za nový kabátek?“ podívil se deštník.

„Byls celý polámaný,“ řekla malá víla, která mu stála u špičky: „Tak jsem tě zhojila a vyspravila.“

Za nějaký čas našel deštník u tůňky jiný pán na procházce.

„Ale, ale,“ pochvaloval si pán, „copak je to tady za krásně barevný deštník?“ zdvihl ho, začal si ho prohlížet a otáčel jím proti slunci: „To asi vůbec není deštník. Jak krásné má barvy a jak příjemný a osvěžující dává stín... kdepak deštník, budu mu říkat slunečník!“

A tak se z nespokojeného deštníku,

© 2x leonardo.ai

„To-to... vždyť to už vůbec nejsem já. Jsem docela jiný, barevný!“ líboval si deštník: „Vždyť já už nemám vůbec špatnou náladu! Je mi pěkně a hřejivo. Jsem dočista jako vyměněný. Děkuji ti, vílo... Vílo! Vílo, kdepak jsi!“ rozhlížel se deštník, ale byl už u tůňky sám.

Sluneční víla ho neslyšela, rozlékla se protrhat poslední mraky, aby bylo hezky.

který neměl rád déšť, stal slunečník, co už se nikdy na svět neškaredil. Však ho také už nikdo nenosil ven v dešti! Jeho nový člověk ho bral ven pouze, když svítilo sluníčko.

Připravila Vladimíra Hacsiková

Zábavné úkoly pro děti

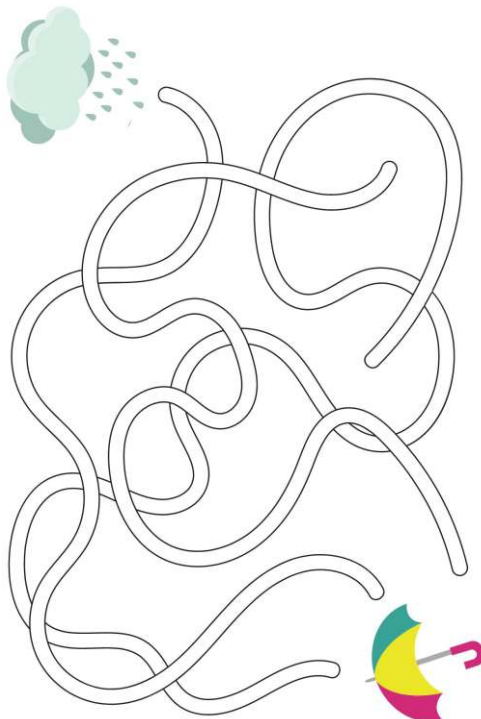
Slabiky

Vybarvíte modrou pastelkou pod každým obrázkem počet kapiček vody, kolik má slovo slabik.

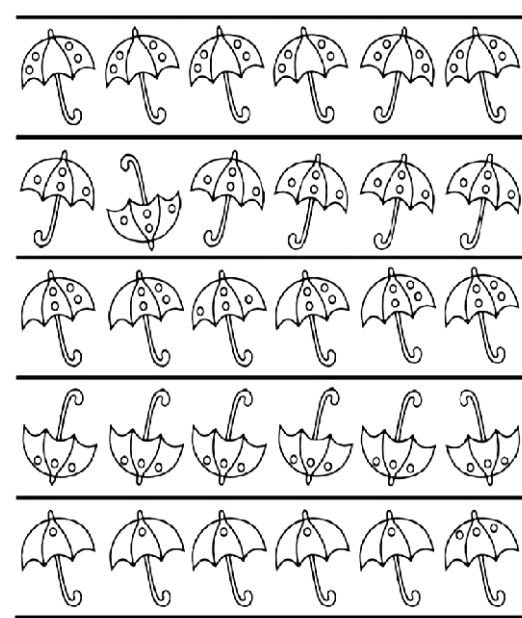
Bludiště

Které kapičky se s mráčku dostanou k deštníku? Pomůžeš jim najít správnou cestu?

Zraková paměť

V každém řádku najdi jeden deštník, který se liší od ostatních. Vybarvi ho.

TVOŘENÍ S DĚTMI

Deštník

Začíná podzim, sluníčko bude svítit míň a míň a my častěji budeme ze skříní vyťahovat deštníky a pláštěnky. Dnes si můžeme jeden takový krásně barevný deštník spolu vyrobit.

Pomůcky

Čtvrtka, barevné papíry, lepidlo.

Postup

Děti si natrhají barevné papíry na malé kousky, tím si procvičí motoriku prstů. Do zvoleného obrysu (deštníku, který si mohou nakreslit samy nebo jim pomohou rodiče), vlepují jednotlivé útržky.

A když už jsme si vyrobili deštník, chybí nám ještě ten deštník, před kterým nás krásně barevný deštník ochrání. Ale kdo by chtěl, aby přelo? Pojďme si tedy deštník společně vyrobit jen na papíru.

BRČKOVÝ DĚŠŤ

Máte doma brčka na pití? Nejlépe modrá? Můžeme si vytvořit efekt, jak nám prší z mraků.

Budeme potřebovat

- modrý karton nebo čtvrtku, kterou si vybarvíme namodro
- bílou čtvrtku na mráčky

- obyčejnou tužku a pravítko
- modrá brčka na pití
- vlnu a větší jehlu
- tavnou pistoli

Nejprve si na modrý karton narýsujeme podle pravítka svislé čáry. Nastříháme si brčka na malé kousky cca 2 cm a budeme je lepit na předkreslené čáry kousek od sebe. Potom vezmeme vlnu, navlékneme do jehly a provlékáme brčka zespodu směrem nahoru. Konec vlny přilepíme ke kartonu. Namalujeme a vystříháme mráčky a nalepíme na konce vlny nahoře. A máme krásný deštník.

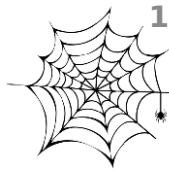
A při tvoření se společně můžeme naučit novou básničku (jestli už ji náhodou dávno neumíte)

*Dešťové kapičky
dostaly nožičky.
Běhaly po plechu,
dělaly neplechu.
Kocour spal v okapu,
spadly mu na tlapu.
Jejda, ten nařikal,
mňoukal a utíkal!*

Připravila Vladimíra Hacsiková

SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA PRO DĚTI

11

3

6

8

9

10

12

1

2

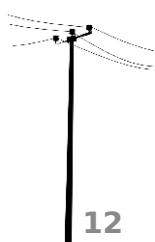
4

5

7

11

12

2

10

5

8

3

4

JMÉNA

„Tati, proč se moje sestra jmenuje Růže?“ „Protože tvoje matka má ráda růže.“

„Díky, tati.“ „Nemáš zač... dokončení v tajence“

Podaří-li se vám tajenku vyluštit, zašlete nám její znění do redakce na e-mail sekretariat@velkytync.cz a my ze zaslanych odpovedí vylosujeme vítěze. Správnou tajenku z minulého čísla (chybí dvě koruny) zaslal a vítězem se stal Vašík Pryč z Mrskles. Gratulujeme!

TIP NA VÝLET

Naučná stezka Petrovské studánky

Naučná stezka Petrovské studánky patří mezi relativně nově založené naučné stezky. V provizorní formě byla vyznačena v roce 2008, ale její současná podoba pochází z let 2010–2011. Tato naučná stezka začíná a končí v blízkosti základní školy v obci Petrov nad Desnou, v okrese Šumperk. Auto je možné zaparkovat na parkovišti u hřbitova nebo do obce dojet autobusovou či vlakovou dopravou.

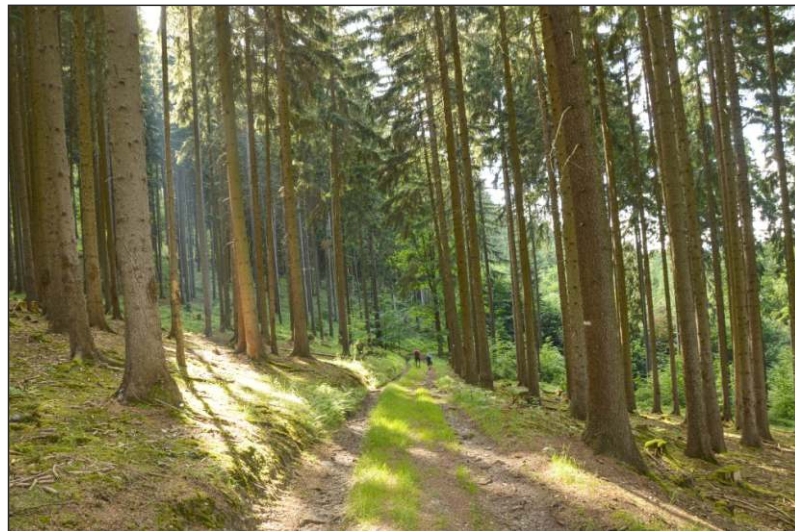

Celková délka naučné stezky je kolem 9 km. Stezka vede po značené turistické trase a je taktéž značená hnědo-žlutými ukazateli. Doporučuji si trasu dopředu nastudovat, anebo se na některých místech v lese pohybovat podle GPS v telefonu, některé ukazatele se od sebe nacházejí ve značné vzdálenosti. Trasa vede částečně po zpevněné cestě, avšak v lese ji tvoří převážně nezpevněné cesty a lesní pěšiny.

Naučná stezka spojuje čtyři historické studánky – Petrovskou, Srnčí, U kaliště a Anenskou. Během cesty však také narazíte např. na pastviny s krávami (zastavení č. 2), místa s výskytem vzácných rostlin – orchidejí (zastavení č. 3) nebo kapradin (zastavení č. 5). První v pořadí je Petrovská studánka (zastavení č. 4). Nachází se asi 20 m pod informačním panelem, je nutné k ní sejít a zase se vrátit zpět na trasu. Její voda vytéká z kovové roury a v blízkosti se

nachází dřevěná budka. Po prohlídce a krátkém odpočinku pokračujeme stezkou do kopce. Po příchodu na menší paseku se naskýtá návštěvníkům menší panoramatický výhled na vrcholky Hrubého Jeseníku a Králického Sněžníku, odtud pokračuje již zpevněná cesta, která nás zavede k druhé studánce – U kaliště. Ke studánce vedou dřevěné schůdky. Před samotnou studánkou se nachází místo, kde se k vodě chodí napít také zdejší zvěř. Nedaleko po cestě dále najdeme v pořadí již třetí studánku, která nese název Srnčí. Tato studánka se velmi podobá dvěma předchozím, voda je opět vyvedena kovovou rourou a je zde i dřevěná budka. Pokračujeme dále po lesní cestě a nastává stoupání do kopce. Asi po 1 km přicházíme k poslední – Anenské studánce (zastavení č. 8). Anenská studánka se od předchozích velmi odlišuje – její voda vytéká z kamenné zídky, na které stojí nápis v němčině. Jeho překlad najdeme nad přístřeškem. Je zde také krytý větší posezení, lavičky se stolem, ohniště. Dostat se k poslednímu zastavení na naučné stezce byl docela oříšek. Stezka totiž vede po sotva znatelné pěšině, zde je určitě dobré použít GPS v mobilním telefonu. Po překonání tohoto úseku se dostáváme k rozcestníku „Nad Anenskou studánkou“ a v těchto místech se naučná stezka stáčí směrem zpět do obce. Vracíme se zprvu po zpevněné asfaltové cestě, poté vstupujeme do lesa, pokračujeme dále po lesní pěšině až k rozcestníku „Panoramatické výhledy“, kde se dolů z kopce schází po trávě až na zpevněnou cestu, která vede kolem pastvin až ke kolejím a odtud už je to jen kousek k základní škole, kde začíná

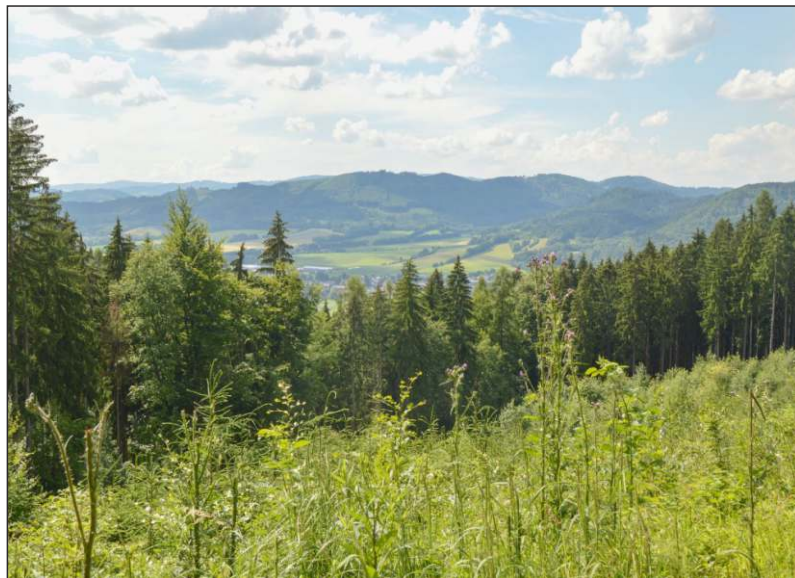
i končí Naučná stezka Petrovské studánky.

Naučná stezka má na mapě tvar trojité osmičky – na dvou místech se trasa kříží. Její zdolání trvá asi 3,5 hodiny. Náročnost trasy je střední, během procházky je nutné počítat i se stoupáním s převýšením kolem 300 metrů. Nicméně procházka po stezce je velmi pestrá, je zde skoro vše – louky, lesy, vzácné rostliny, vyhlídky, výstupy a sestupy a hlavně

studánky, kde se můžete osvěžit čistou pramenitou vodou.

Eva Pospíšilová
Autorka je dopisovatelkou TL
a pracovnice Archeologického centra
Olomouc

Zdroje:
Naučná stezka Petrovské studánky
v Petrově nad Desnou – Kudy z nudy
Šumperák na cestách: Naučná stezka
Petrovské studánky (sumperak.blogspot.com)

PŘÍRODA KOLEM NÁS

Poslové jara, zvěstovatelé podzimu

Rok se nenápadně přehoupnul do své poslední třetiny, dny jsou kratší a tažní ptáci začínají formovat hejna před odletem na svá zimoviště. Záříjovou Přírodou kolem nás tak věnujeme vlaštovkám a jiříčkám, jejichž houfování na elektrických drátech v nás vyvolá pocit blížího se podzimu. Jejich přilet naopak ohlašuje jaro, i když všichni víme, že jedna vlaštovka jaro nedělá.

kovitý tvar, nahoře otevřený. Do hnízda, které navíc vystylají rostlinným materiálem, peřím a srstí, klade samička nejčastěji 4-5 bílých hnědě skvrnitých vajíček. S naší vlaštovkou obecnou se můžeme setkat ve velmi širokém pásu kolem celé severní polokoule, ale jen během teplejší části roku, kdy jsou schopni si opatřit dostatek potravy. Na zimu potom zamíří do míst, kde se

z hlíny jako její příbuzné, ale vyhrabávají si až 1 metr hluboké nory v písčitéch nebo hlinitopísčitéch stěnách, buď v přirozených březích vodních toků (kam odkazuje její jméno) nebo dnes již mnohem častěji v člověkem odkrytých stěnách pískoven a štěrkokven. Ještě nedávno tak sídlila malá kolonie břehulí v jedné stěně štěrkovny u Krčmaně. Břehule pak nejčastěji loví hmyz přímo nad vodní hladinou.

Vlaštovka a jiříčka jsou dnes už natolik spojené s lidskými sídly, že si lze jen těžce představit, že tady kdysi stáje, stodoly a další stavby nebyly. Je pravděpodobné, že vlaštovky žily blízko jeskyní obývaných lidmi již v době kamenné. Jen velmi vzácně se tak dnes můžeme setkat s vlaštovkami a jiříčkami, které hnízdí ve svém prapůvodním prostředí, ve skalách, skalních štěbinách a jeskyních. Hnízdění jiříček pod převisy přirozených křídových útesů jsme pozorovali například na ostrově Rujána v Baltském moři.

Přestože celosvětové stavy našich vlaštovkovitých jsou udávány jako stabilní, v Evropě u nich došlo v posledních letech ke snížení počtů. Vlaštovka s jiříčkou patřily v minulosti k vítaným společníkům v hospodářství především díky lovu much a jiného hmyzu. K tomu se s postupem času přidala nezbytná dávka pověr, a tak byla jejich hnízda většinou chráněna. Na pověry věří dnes již málokdo, a tak jsou hnízda jiříček v současnosti občas úmyslně ničena – nejčastějším důvodem je strach ze znečištění okna, parapetu a dalších částí budovy, někdy to bývá jen čistý vandalismus a neznalost. Nečistoty z hnízda lze většinou omezit instalací podložky pod hnízdem, která většinu trusu zachytí. Vlaštovky a obecně hmyzožravé ptáky trápí také úbytek potravy. Chovy dobytka jsou dnes přece jen efektivnější a čistější a s užíváním ochranných chemických prostředků ubylo hmyzu také v polích.

I když máme v Evropě potřebné znalosti k ochraně ptactva, které se postupně začínají prosazovat, na tažné ptáky jako jsou vlaštovky, jiříčky nebo břehule má

Břehule říční

také vlky vliv situace na jejich zimovištích a tažných cestách. Tito drobní ptáci se brzy vydají na více než 10 000 kilometrů dlouhou cestu plnou nástrah. Popřejme jim tedy dobrý let a v dubnu

Vlaštovka obecná

Vlaštovkovití ptáci jsou rozšířeni po celém světě kromě Antarktidy. Tito obratní letci se živí hmyzem, který chytají za letu, neboť jsou k tomu přizpůsobení dlouhými křídly, dobrým zrakem a krátkým zobákem, jenž jsou schopni doširoka rozevřít. Podobně vypadají také rorýsi, kteří však patří do nepřibuzného řádu svišťounů.

létaující hmyz vyskytuje i v tomto období. Evropské vlaštovky tak míří do subsaharské Afriky, asijské do jižní části Asie a severní Austrálie a severoamerické odlétají do Jižní Ameriky.

Jiříčku obecnou rozeznáme od vlaštovky in letu především podle kratšího ocásku. Na kovově černomodré svrchní straně těla si bystrý pozorovatel všimne bílého

Jiříčka obecná

Přestože rozdíly mezi vlaštovkou a jiříčkou si ukazují už děti v mateřské školce, není na škodu si je zopakovat. Na pohled o něco elegantnější vlaštovka obecná se pyšní dlouhým, vidličkovitě vykrojeným ocáskem a ostřejšími konci křídel. U samců je vidlička delší a svému majiteli tato okrasa život spíše ztěžuje. Podle evolučních teorií, to samičce ukazuje, že je její partner v perfektní kondici a má smysl s ním založit rodinu. Svrchní část těla má celou kovově temně modrou jen s přerušovaným bílým proužkem na ocásku. Ze spodní strany jsou vlaštovky špinavě bílé, přes hruď mají černomodrý pásek a okolo zobáčku červené zbarvení. Hnízdí jednotlivě nebo v koloniích, nejčastěji přímo v zemědělských hospodářských budovách, stájích a chlévech, jejichž okolí je bohaté na mouchy a jiný hmyz. Hnízdo vlaštovek je splepené z kuliček hlíny a má místič-

kostřce (spodní část hřbetu). Spodní strana těla je pak čistě bílá. K hnízdění si jiříčka vybírá lidské stavby, kde si nejčastěji lepí svá hnízda pod balkóny, římsy nebo klenby. Několik hnízd se nachází také přímo na budově nové školy v naší obci. Materiál je stejný jako u vlaštovky, ale hnízdo je polokulovitá stavba jen s úzkým vletovým otvorem. Vajíčka má jiříčka čistě bílá a v jedné snůšce jich bývá obvykle 3-6. Jiříčka se vyskytuje pouze v Evropě a střední Asii, odkud na zimu táhne také do subsaharské Afriky. Vedle vlaštovky a jiříčky u nás žije ještě jeden méně známý zástupce této skupiny, kterým je břehule říční. Tvarem těla a mělkým vykojením ocásku se břehule podobají jiříčce, jejich peří má však tmavě šedohnědou barvu. Svrchní strana je jednobarevná šedohnědá, spodní bílá a přes hrdlo se jim táhne hnědý pásek. Břehule si svá hnízda nestaví

Hnízdo jiříček

také šťastný návrat, kdy nám zvěstují, že opět přišlo jaro.

Petra a Aleš Pečinkovi

Houfující se vlaštovky

Mercedes-Benz Trucks v závodech kamionů na okruhu

Jako každoročně již přes 30 let, i letos se o víkend na přelomu srpna a září na závodním okruhu v Mostě konají závody ze seriálu European Truck Racing Championship, tedy okruhový závod tahačů. U toho samozřejmě nemůžeme chybět, i když v posledních letech bohužel žádný tým s vozy značky Mercedes-Benz nezavodí, a tak značku reprezentujeme naším showtruckem na diváckém svaahu. V minulosti byla ale naše značka v závodech tahačů velmi úspěšná – v osmdesátých a obzvláště v devadesátých letech, tedy v době, kdy se šampionátu účastnily profesionální týmy, podporované ze strany výrobců, byl Mercedes-Benz na špičce. Tovární týmy jsou dnes již minulostí a soukromé týmy podporují v omezené míře jen dva výrobci. To je důvodem dnešního složení startovního pole a toho, se kterými značkami se můžete setkat ve výsledekových listinách jednotlivých závodů.

My si dnes tu slavnou dobu konce devadesátých let připomeneme vzpomínkou na tehdejší nejúspěšnější model Atego kategorie Super Race Truck, se kterým si Francouz Ludovic Faure dojel pro titul mistra Evropy v závodech tahačů v roce 1998.

Fanoušci závodů tahačů jsou vždy znovu fascinováni bitvou mezi těmito „giganty silnice“ na závodních okruzích. Je to hra extrémů. Je vysoce působivé sledovat závodní kamion vážící kolem pěti tun, jak bez námahy zrychluje na závodní rychlost a řídí se zatáčkami za akustického doprovodu výrazného dunění velkoobjemového motoru a svištění turbodmychadel. Zrychlení z klidu na 100 km/h trvá jen asi čtyři sekundy. Maximální rychlost je 160 km/h – dvojnásobek maxima povoleného pro kamiony na veřejných dálnicích. A to je rychlost omezena omezovačem, protože výkon motoru je tak vysoký, že dosáhnout výrazně vyšší rychlosti by nebyl problém. Z důvodu bezpečnosti, limitů adheze a také únosnosti povrchu závodních okruhů je nutné pohyb těžkých závodních strojů omezovat.

Atego Renntruck - závodní plnokrevník

Závodní vůz Atego byl třetí vývojovou fází závodních nákladních vozů Mercedes-Benz. Poprvé šel do akce v sezóně 1998. Auto, které můžete dnes vidět

Typický pohled na závody té doby: skupina Super Race Trucků v čele s Ategy

v sekci „Galerie legend“ slavné závodní historie značky Mercedes-Benz ve firmním muzeu ve Stuttgartu, je závodní tahač Mercedes-Benz Atego ze sezóny 2001, který řídil Ludovic Faure. Mezi nízkými, štíhlými závodními vozy vypadá tahač neobvykle. Tahač na závodní dráze? Přesně tak. 4. října 1998, před 25 lety, se Francouz stal mistrem Evropy v nejvyšší kategorii třídy Super Race Truck s rovněž červeným Ategem. Závodil za Tiger Racing Team Dehnhardt. Ve španělské Jaramě 1998 mu k titulu stačilo dojet na třetím a druhém místě ve dvou závodech. Mercedes-Benz tehdy vyhrál šampionát konstruktérů s velkým náskokem, protože ve startovním poli jely většinou hned čtyři tahače tohoto typu. Navíc soukromý jezdec Heinz-Werner Lenz tehdy vyhrál oba závody ve slabší třídě Race Truck s Mercedesem-Benz 1838 S a stal se tak podruhé mistrem Evropy.

Pro účely závodů tahačů bylo tehdy vyvinuto čistě závodní vozidlo, které sice vizuálně připomíná běžný tahač návěsů, má ale poněkud odlišnou konstrukci, zaměřenou výhradně na maximální výkon při závodech. Například pneumatiky o rozměru 315/70 R 22,5 nejsou standardní pneumatiky, ale nízkoprofilové závodní pneumatiky. V žebřinovém rámu původem z Actrosu je motor s převodovkou usazen téměř uprostřed mezi nápravami, aby se dosáhlo co možná

ideálního rozložení hmotnosti. Kabina pochází z Ategy, protože ta je menší a lehčí. Převodovka pochází ze sériového tahače, brzdý jsou naopak přepracovány a chladí se vodou – proto byly vždy vidět obláčky páry u kol. Motor, který se používal od roku 1996, vychá-

Ludovic Faure, mistr Evropy v tahačích 1998

zel z tehdejšího sériového šestivalcového dvanáctilitrového vidlicového motoru OM 501, běžného v Actrosu. Po vyladění švýcarskou firmou LARAG vznikl motor OM 501 LAR, vysoce výkonný vznětový motor s vysokotlakým vstřikováním a dvěma turbodmychadly s vysokotlakými kompresory a mezichlazením. Ze zdvihového objemu kolem dvanácti litrů vyvinul 1100 kW (1496 k) v poměrně úzkém pásmu otá-

ček 2000 až 2200 ot./min. Točivý moment je statných 5000 Newtonmetrů. Muzeum Mercedes-Benz vystavuje motor ve vitrině, jen pár kroků od červeného Ategy. Zbytek technologie je v šasi poměrně odkrytý, zakrývají ho pouze boční panely. To umožňuje mechanikům snadný přístup k hlavním agregátům. Přední kapota se spoilerem má rychloupínací uzávěry pro rychlé sejmutí. Na boku je dobře vidět čtvercový výstup výfuku. Od motoru k němu vedou trubky tlusté jako paže svalnatého sportovce. Nade vším je charakteristický znak tahačů návěsů: točnice. To je ale jen povinný pozdrav produkčním verzím tahačů.

Interiér kabiny vypadá na první pohled jako v jakémkoli závodním voze: ochranný rám, skořepinové sedadlo, široké bezpečnostní pásy, několik displejů, dva tučty tlačítek. Dvě pádla řazení přímo u volantu jsou robustní záležitosti: zelená vpravo a červená vlevo. Řidiči sedí co nejnižší, ale pořád relativně vysoko nad vozovkou, před přední nápravou. Pohyby vozidla jsou proto odlišné od jiných závodních vozů. Ale to je něco, na co si člověk zvykne. Pokud jste ještě neviděli závodit tahače, udělejte si čas a zajedte se na závody do Mostu podívat. Je to nezapomenutelný zážitek!

David Chleboun

© 4x archiv Mercedes-Benz Trucks

Slavný tahač můžete dnes vidět v muzeu ve Stuttgartu

Motor je uprostřed vozidla hned za kabinou

DUCHOVNÍ SLOVO

Podzimní festival duchovní hudby v Olomouci: Duchovní hudba v proměnách století tradičně i nově

Podzimní festival duchovní hudby Olomouc zahajuje v tomto roce čtvrtou dekádu své existence. Během jeho přípravy si byl organizační tým festivalu vědom, že uplynulá tři desetiletí, která lze označit za úspěšná, ho na jedné straně zavazují k respektování tradice, avšak zároveň vyzývají i k modernímu přístupu k tématu duchovnosti a k hledání jedinečných témat a koncertních programů.

Město Olomouc je ideálním prostředím pro prezentování duchovní a liturgické hudby. Nabízí architektonické prostory vynikající kvality po stránce stavební, stylové i akustické. Zároveň skladba obyvatel i typologie návštěvníků města koresponduje s dramaturgickým poselstvím festivalu, kterým je stálá připomínka základních duchovních a společenských hodnot našeho kulturního a geografického prostoru.

Letošní ročník byl připravován s vědomím oslav Roku české hudby 2024. Proto lze najít v programech jednotlivých koncertů tolik jmen českých skladatelů a interpretů, zároveň ale i připomínek hudební tradice, která v minulých desetiletích, a i staletích spoluvytvářela naši národní, kulturní a hudební identitu. Festival zachovává tradiční dobu konání (17. září - 19. října 2024) a pozoruhodná místa pro realizaci koncertů. Plně opět využívá mimořádného genia loci města Olomouc, který je tvořen množstvím kostelů, chrámů a řadou dalších zajímavých historických i soudobých staveb, které umožňují realizaci koncertních představení za přítomnosti vnímavého publika.

V letošním roce festival zaštil a finančně podpořil arcibiskup Josef Nuzík, ministr kultury ČR Martin Baxa, hejtmán

Olomouckého kraje Josef Suchánek a primátor města Olomouc Miroslav Žbánek. Koncerty jsou umístěny do historicky cenných a akusticky pozoruhodných prostor spojených s duchovním, společenským a kulturním životem Olomouce. Návštěvníci jsou zváni na osm koncertů do dómu sv. Václava, baziliky Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku, arcibiskupského paláce, kostela sv. Mořice, kostela sv. Michala, Konviktu (kaple Božího Těla) a do Arcidiecézního muzea. Jeden koncert je pořádán v kostele sv. Mořice v Kroměříži. Program letošního ročníku nabízí ojedinelý a žánrově i druhově pestrý program složený z duchovní hudby více než šesti století.

Festival zahajuje slavnostním koncertem v úterý 17. září od 19.00 v Redutě sídle Moravské filharmonie Olomouc. Tento orchestr bude také hlavním protagonistou koncertu, který přináší hudbu tří autorů, která je propojena tématem lásky ve smyslu Pavlova prvního listu Korintským: „Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a znějící zvon“. Téma bude připomenuto třemi skladbami autorů různých generací a různé národnosti: zazní Preludium k opeře Tristan a Isolda Richarda Wagnera, orchestrální suita Gabriela Faurého Pelléas a Mélisande a rozměrná kantáta Jana Nováka Dido. Poprvé se na festivalu představí přední český dirigent Tomáš Netopil.

Druhým koncertem v neděli 22. září se festival přihlásí k projektu Rakouská sezóna v Olomouci. Interprety dvou významných klavírních trií Antonína Dvořáka a Franze Schuberta bude vynikající vídeňské „sourozenec“ Eggner Trio

Wien, které vystoupí v univerzitním Konviktu, v kapli Božího Těla.

Zakladatelská osobnost festivalu dirigent Stanislav Macura bude tradičně připomenut projekcí jeho vynikajícího nastudování smuteční symfonie Josefa Suka Asrael a působivé skladby Wojciecha Kilara Koscielec z roku 2002 v Arcibiskupském muzeu ve středu 25. září od 19.00.

Festival v letošním roce pokračuje v nápadu rozšířit dosah svých koncertů i mimo rámec města a jeden koncert, který je věnován k počtu olomouckých biskupů v souvislosti s inaugurací nového arcibiskupa Josefa Nuzíka v tomto roce, umístil do kostela sv. Mořice v Kroměříži. V neděli 29. září od 19.00 zazní celovečerní skladba Josefa Haydna Stabat Mater, která v díle tohoto mistra vídeňského klasicismu zaujímá zcela výjimečné místo. Nastudování se soubory Czech Virtuosi, Českým akademickým sborem a kvartetem skvělých sólistů se ujal Stanislav Vavřínek.

Koncertem ve středu 2. října v arcibiskupském sále od 19.00 se dramaturgie festivalu hlásí k letošnímu celorepublikovému Roku české hudby 2024. Klavírní kvarteto Josefa Suka přednese zcela český program z vynikajících děl předních českých skladatelů Bedřicha Smetany, J. B. Foerster, Josefa Suka a Bohuslava Martinů. Nástrojově jedinečné kvarteto doplní i sopranistka Alžběta Poláčková.

Koncert 9. října v kostele sv. Michala renomovaného slovenského souboru starých nástrojů Musica Aeterna, který vede houslista Peter Zajček, bude věnován patronce hudby sv. Cecílii. Společně s pěticí mladých slovenských zpěváků a komorního sboru Vox Aeterna

představí toto seskupení mši Alessandra Scarlattiho, která nese jméno této mučednice a svatě katolické i pravoslavné církve.

Hostem letošního ročníku festivalu bude Dubrovnický symfonický orchestr, který pod vedením Valentina Egela představí v neděli 13. října v kostele sv. Mořice osobitý program složený z jedinečné hudby chorvatských skladatelů a z výběru duchovních skladeb dalších evropských skladatelů včetně Antonína Dvořáka.

Pravidelnými návštěvníky festivalu jsou i sbory, zvláště dětské a chlapecké, které interpretují vokální hudbu od středověku do současnosti. V působivém prostoru baziliky Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku se v letošním roce ve středu 16. října představí legendární chlapecký sbor Boni Pueri, který v jedinečném aranžmá představí výběr z vokální hudby od renesance k dnešku. Sbormistrem je Marek Štílec. Slavnostní závěr festivalu připomene 100. výročí úmrtí italského skladatele Giacoma Pucciniho uvedením rozsáhlé Messa a quatro voci (Messa di Gloria) na koncertu v dómu sv. Václava v sobotu 19. října od 19.00. Dvojici mužských sólistů (Peter Berger, Martin Gurbaľ), doplní Český filharmonický sbor Brno a Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, které bude řídit italský dirigent Paolo Gatto.

Festival tradičně spolupracuje s televizí NOE, která bude v letošním roce zaznamenávat a přenášet koncerty 29. září a 19. října a také s Českým rozhlasem, který zpřístupní svým posluchačům koncerty také závěrečný festivalový koncert 19. října.

Výstava v Arcidiecézním muzeu představí rukopisy z 9.-16. století uchovávané v Kroměříži

Výstava, která se v Arcidiecézním muzeu Olomouc otevírá ve čtvrtek 5. září 2024 v 18.30, představí středověké a raně novověké rukopisy uložené v knihovně Arcibiskupského zámku v Kroměříži. Mnohé z nich byly nově objeveny, autorsky určeny či datovány v rámci podrobného studia

ARCIBISKUPSTVÍ
OLOMOUCKÉ

sbírky, jehož výsledkem je katalog připravený autorským týmem specialistů. Nejstarším rukopisem zámecké knihovny je Gregoriánský sakramentář z 2. poloviny 9. století, elegantní kodex psaný karolinskou minskulou.

Liturgické rukopisy jsou ve sbírce zastoupeny nejčastěji. Jedná se o misály, chorální knihy, bible, ale také modlitební knihy drobného formátu určené pro soukromé rozjímání. Knihovna uchovává i teologické rukopisy, právnické kodexy a knihy věnované astrologii, logice a lékařství. Mnoho rukopisů je bohatě zdobeno iluminacemi. Vzhledem k citlivosti středověkých knih na klimatické a světelné podmínky může být každý rukopis vystaven pouze po dobu jednoho měsíce, a proto se výstava uskuteční ve dvou etapách, během nichž se knihy prostřídají. Kaple sv. Jana Křtitele v ambitu katedrály sv. Václava byla postavena v 1. polovině 15. století jako budova kapitulní knihovny. Výstava nás tedy načas opět přenesla do doby, kdy kaple ukrývala nejstarší knižní poklady olomoucké diecéze.

Zdroj: Arcibiskupství olomoucké

Týnecké hody 2024

Horodová neděle letos připadla na 18. srpén. Slavnostní mši v kostele Nanebev

vzetí Panny Marie koncelebroval otec dominikán Alvarez Kododa OP.

© 3x Petr Hanuška

Svět viděl fenomenální sportovní výkon. Okamžik, pro který Jurka žil

Jakub Jurka dovedl dramatickým obratem v posledním kole tým českých kordistů na olympijských hrách k senzačnímu bronzu v bitvě s domácími světovými jedničkami.

Život Jakuba Jurky, pětadvacetiletého habána z Olomouce, sportovce, studenta a podnikatele, směřoval k této chvíli. A nejen ten šermířský. K těm třem minutám, kdy na planši v pompézní prosklené hale Grand Palais, v níž osm tisíc francouzských fanoušků už hrdě pje vítězný chorál, ukáže celému světu naprosto fenomenální sportovní výkon. Jako správný lídr dovede tým českých kordistů k bronzové medaili naolympijských hrách.

v životě přijde ta chvíle, kdy musíte zabrat. Tak to z vás udělá osobnost, kterou jste. Třeba se to na olympiádě projeví," vyprávěl Jakub Jurka před hrami v rozhovoru pro Seznam Zprávy. A kurážně prohlásil: „Jediným cílem je medaile.“ Prostořeké? Možná. Nereálné? Už víme, že nikoli.

„Netroufí bych si něco takového prohlásit před Tokiem, kam jsem se dostal z kvalifikace na poslední chvíli. Ve dvacet jsem nevěděl, jak se s tím popasovat. Teď už vím, co to obnáší. Jsem v životě dál, vyspělejší, a umím s myšlenkami zacházet jinak. Máme s tátou na plánovanou taktiku. Je to hodně o kon-

Jenže než zjistíš, co se děje, Jurka otáčí na 38:37. A pak na 40:37. Čeští fanoušci se u televize učí pojmy zásahu jako sexta přes hlavu na záda nebo oktáva na střed těla a naplno objevují atraktivitu šermu. Jurka má sextu i oktávu v malíčku a názorně to předvádí v kritických chvílích. Dokonalost.

Jiří Beran, dvaatřicetiletý matador, který se na hrách loučí s kariérou, žasne pod planšem. Co se to děje? Ručník si omotá kolem krku, zkouší zadržet slzy: Vážně se rozloučím bronzovou tečkou? Historickým úspěchem?

Jeho táta navíc přenos České televize spolukomentuje. Žasne také a křičí: Kubo, Kubíku, pojď! Mráz po zádech jde

udrží mimo planš, než společná oslava propukne naplno.

Jurka dostal hopla, byť něco váží, kamarádi ho z posledních sil vymrští do vzduchu prosklené haly, jež byla svědkem překvapení. Krásného sportovního zápolení i příběhu. Třeba Beranova odcházení.

„Pro mě je to zlatá tečka, i když je to bronz. Je to něco neskutečného. Chtěl jsem se loučit pod pěti kruhy, sezona byla hrozně náročná. S touhle partou je to doopravdy z oblasti snů. Budu na to do smrti vzpomínat. Když uslyším Paříž nebo se sem dostanu, budu jenom jásat,“ pravil Beran pohnutě.

Hrdinou dne byl však Jakub Jurka.

© 3x archiv Jakuba Jurky

Když do poslední bitvy proti místní hvězdě a miláčkoví Yannicku Borelovi nastupoval, náhradník Michal Čupr mu předával zápas po srdnatém výkonu proti Mideltonovi se čtyřbodovou ztrátou. Jenže pětatřicetník Borel věděl, čeho všeho je Jurka schopen. A tak pořád Mideltona vybízel k výpadům, aby polštář ještě narostl.

Jurkovi se při nástupu na planš nejspíš promítlo to zásadní, co jej formovalo. Jak se o něj a o dva bráchy postaral táta Tomáš, trenér a ředitel Základní školy ve Velkém Týnci u Olomouce, když je ve dvanácti opustila máma. Jak chodil k dětskému psychologovi, aby se dokázal s tím vším popasovat. Jak se otec s kluky nemazal při výchově, avšak vštěpoval jim vše zásadní. Nebo když mu ve třinácti letech kladl na srdce, že mistrovství světa v Taškentu se fakt musí povést, neboť to může být jeho poslední mistrovství, protože už třeba na další nebudou peníze v našponovaném rodinném rozpočtu.

„Táto, proč jsi na mě tak škaredý, proč mi říkáš, že jsem selhal?“ kousal Jakub výchovné lekce.

„Sakra, tak se nepo...!“ burcoval ho otec.

„Vždycky nás připravoval na to, že teď se nesmíme po... Že nejen v šermu, ale

centraci,“ líčil.

Ta chvíle přišla v páteční vlahý večer, 2. srpna 2024 v hale, kde byl před lety při velké slavnosti vyhlášen nejlepším juniorem světa. Potkal se s herci Alainem Delonem, Millou Jovovichovou, Umou Thurmanovou a na soukromém koncertu mu zpíval Robbie Williams.

Tady má tak krásné vzpomínky. Co takhle přidat další?

Jenže stav je 31:35. A má tři minuty. To není moc, i když v šermu věčnost. Ne, on i sympaták Borel vědí, že habán z Hané se nepo...

Jenže krucifiální rež zahájí bodem domácí borec. 31:36. Uff, je potřeba vážně zabrat.

Celé Grand Palais už slaví. Borel ne, olympijský vítěz z Ria a druhý nejlepší šermíř světa, jako by tušil, co bude následovat a proč tolik opatrného Mideltona nabádal k útoku.

To, co následovalo, byl opravdu velký výkon sportovce odhodlaného jít za svým snem – olympijskou medailí, o níž poprvé veřejně promluvil už v sedmácti.

Borel se zdá pod tíhou očekávaného nervózní, nálada v hale zjevně nekorresponduje s jeho. Francie přece nemůže být doma bez medaile v jejím národním sportu.

všem a všude. Borel v nesnázích ještě mění kord, snaží se zastavit Jurku v rozletu. Copak to jde? Hala už dávno netančí a nezpívá.

Francouzský mušketýr se ještě vrací do mače, 41:40! Pět vteřin do konce. Fíhá! „To je ještě spousta času,“ uvědomuje si spolukomentátor Beran starší.

Jenže když se Borel pokouší o poslední výpad, Jurka se vyhýbá a sám přidává rozhodující zásah, vteřinu před koncem, 43:41. Je to jasně, Mesdames et Messieurs.

Borel si dřepl, promnul strniště na bradě. Jurka skáče, křepčí. Borela, pana šermíře, zdolal za tři minuty 12:6. Neskutečné. Fenomenální. Top. Skutečné.

Dokázal něco velkého. Něco, k čemu celý život směřoval. Přesto si i v této chvíli uvědomí, že je potřeba vyjádřit respekt poraženému sokovi. Ostatní členy týmu – Martina Rubeše, Jiřího Berana a Michala Čupra ještě gestem

„Řekli jsme si s kluky, když jsme vstoupili na planš v Grand Palais a celá audience nás viděla: Tak ať to dopadne jakkoliv, tohle je největší zážitek v našich životech. Proti domácím před jejich publikem a na olympiádě o medaili, nic většího nemůže být. Jestli o zlato, stříbro nebo bronz, to nerozhoduje,“ podíval se Jurka a v očích měl rzy štěstí. „Odvahu musí mít každý. Když se na nás všichni budou koukat, jak jsme otevřeli medailové žně, tak budou kolegové a kamarádi pokračovat. I to byla pro nás výzva, že nám nabídli tuhle odloženou rukavici.“

Jakubův děda, Jaroslav Jurka, vicemistr světa a účastník dvou olympiád, jistě pláče dojetím. Možná ještě teď.

Táta Tomáš, hrdina všedních dní, rovněž. Dali to.

Jan Dočkal
Autor je novinář a týnecký občan.
Text byl publikován na Seznam.cz

Zleva: Děda Jaroslav, Jakub, otec Tomáš

SUDOKU

			3					4
			5		8	6	7	1
7		4						2
		1					8	9
			8		3			
5	8					7		
						5		6
1	6	2	7		5			
3					9			

Autorem výroku v tajence zářijové křížovky je Epichramos z Kosu (524-448 př. n. l.) - řecky píšící dramatik. Tajenka ze srpnoého čísla zní: Kámen lze hodit do vzduchu a přece mu křídla nenarostou. Správnou odpověď zaslala a výherkyně se stává paní Alena Kolářová z Velkého Týnce. Gratulujeme.
 Správné znění tajenky zašlete poštou, e-mailem nebo ho zatelefonujte na Obecní úřad Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72, Velký Týnec, telefon.: 585 151 111, e-mail: sekretariat@velkytynec.cz a to do konce aktuálního měsíce.

VELKÝ TÝNEC	Zkratka ruské akademie věd	Anglicky 1	Tajenka 2	Biblická postava	VELKÝ TÝNEC	Hovorový souhlas	Řecké písmeno (napiš obráceně)	Tajenka 3	Šikmo	Jméno herce Montanda
	Vojenská jednotka						Odpadní nádrže			
	Spojka podřadící						Řekni mu Tábořiště			
	Opak vnitřku						Trochu Vražedné šílenství			
VELKÝ TÝNEC	Ňadro	Domácý Kleopatra Obyvatel Sardinie						Veřejná obchodní společ. Synův syn		
	Pražská stavební obnova						Římsky 2006		Okruh (básn.)	Stejně, To...
	Počítačová paměť						Černé moře (mytolog.) Okrasná dřevina			
	Roubené stavení						Hro-mádka Ochut-návka			
	Odvětný úder v šermu						Vyjma Egyptský bůh světa			
VELKÝ TÝNEC	Stolařské lepidlo	Antický bajkář Druh moder. tance						Pokřik při koridě Volební schránka		

VELKÝ TÝNEC	VELKÝ TÝNEC	V tomto roce	Tajenka 1	Identifikace na počítačích	VELKÝ TÝNEC	Léčebna	Pyrit Bavlněná látka na pláště			Halda		Ada-movské strojírna	Valy
VELKÝ TÝNEC	Římsky 56 Slovensky řepa									Skotský pléd Okřiknutí			
Americký zpěvák a herec Dean											Kakaová Hromada		
Elektrotechnická laboratoř				Velká kupa Konec modlitby				Značka ruských aut Šetřiti				Rádce Mohameda Sbírka kázání	
Asistovat							Prudký sjezd Americký rapper a herec					Kód Španělska Sklářští dělníci	
Jméno spisovatele ruského původu (Izák)							Zkratka procesoru Hlas ovce				Peněžní tresty		
VELKÝ TÝNEC	Zkosení Zaklení	Část hřídle				Vzestup z angličtiny Předěl				Čes. film. společ. 1912 Značka thulia			Karetní hláška v mariáši Infarkt myo-kardu
Odbyt strojů a nářadí					Skonat Zkratka elektrárny Tušimice						Práchni-věti Římsky 2050		
Katedra asijských studií				Elemová pryskyřice Iniciály Zátopka						Římsky 2002 Kód let. spol. Air Canada			Znalost Iniciály herce Cupáka
Osmičlenný soubor						Jméno prozaika Pavla				Tajenka 4			
Souhlas						Nula				Neod-borníci			Pomůcka Anas, Asum, Boom, Common, Cpu, Esp, Olé, Pontos, Ptah, Ram, Reed, Štus, Tartan, Tuti, Yam, Zuk

ZA PLOTEM

CO SE DĚJE ZA HRANICEMI NAŠÍ OBCE Oslava 25 let Sdružení obcí mikroregionu Království

Již čtvrt století funguje Sdružení obcí mikroregionu Království, spojení 15 obcí okresů Olomouc a Přerov. Patří do něj Blatec, Brodek u Přerova, Citov, Císařov, Čelechovice, Dub nad Moravou, Grygov, Charváty, Kožušany-Tážaly, Kokory, Krčmaň, Majetín, Suchoňovice, Velký Týnec a Věrovany. Oslava výročí se konala v sobotu 10. srpna na Výletišti U Splavu v Dubě nad Moravou, místní část Bolelouc. Pozvání přijali významní hosté - hejtman Olomouckého kraje Josef Suchánek, náměstci hejtmána Ivo Slavotínek a Dalibor Horák,

radní Martin Šmída a emeritní senátor Martin Tesařík.

Pro všechny návštěvníky akce byl připraven bohatý program. Úvodem bylo představeno nové DVD s názvem Společné zážitky v Království. Formou videoreportáže jsou na DVD zachyceny všechny společné kulturní a sportovní akce pořádané v průběhu roku a také úvodní představení všech členských obcí mikroregionu.

Program pokračoval pod taktovkou Jiřího Uhlíře vystoupením orchestru Věrovanka, při kterém si mohli milovníci dechové hudby zazpívat a zatančit. Známé československé hity kapel například Katapult, Olympic, Team a Elán zazněly v podání souboru ROCK revival CS. Fanoušci Česko Slovenské SuperStar obdivovali stále atraktivní hlas Martina Chodúra, vítěze první řady soutěže. Všechny diváky pobavil skvělý dabér, bavič a přední český imitátor Václav Faltus, který umí napodobit 257 hlasů populárních herců, zpěváků i politiků. Velký

© 3x archiv mikroregionu Království

úspěch měl i profesionální silák Železný Zekon, vlastním jménem Zdeněk Knedla. Při svém vystoupení doslova vtáhl fanoušky do děje, při kterém se až tajil dech.

Pro nejmenší děti byla v areálu výletišťe připravena doprovodná aktivita s klanem a postavičkami v kostýmech Minnie Mouse. Součástí jarmarkového divadélka byla dílna, ve které si návštěvníci sami vyrobili potisk propagačního papírového materiálu. Nechyběl skákačí hrad, malování na obličej a projížďka na lodkách s místními skauty. Akci zakončila zábava s kapelou RK Band.

U příležitosti 25. výročí děkujeme všem, kdo se podíleli na vzniku a rozvoji celého mikroregionu, který byl založen s cílem spolupracovat na rozkvětu obcí a zlepšení kvality života občanů. Spolupracujeme také s dalšími mikroregiony, MAS Hanácké Království a Olomouckým krajem a snažíme se zvyšovat atraktivitu a kvalitu života na hanáckém venkově. O krásách, historii i životě našeho mikroregionu vás informujeme prostřednictvím různých propagačních materiálů, jako jsou například kalendáře, bulletiny a knihy. Dalším novým prezentačním materiálem je kniha Čarovná Haná, kterou jsme vydali ve spolupráci s CBS nakladatelstvím. Kniha Čarovná Haná i DVD Společné zážitky v Království jsou k dostání na všech úřadech obcí a městysů mikroregionu Království.

Pečujeme o tradice, památky a přírodu kolem nás a každá obec v mikroregionu

nabízí zajímavá místa k návštěvě. Symbolizuje nás lužní les Království s památným více jak 500 let starým stromem Král Dub. Rádi se vracíme na svá oblíbená místa, kocháme se jejich krásou, ukazujeme je svým přátelům a chceme, aby to tak měly i naše děti.

Díky společné práci v mikroregionu jsme do letošního roku pro naše obce získali více jak 30 mil. Kč z dotačních prostředků. Z posledních projektů je to například projekt Prevence vzniku odpadu v mikroregionu Království. Obce zapojené v projektu pořídily nové nádoby, vratné kelímky a myčky a dále kompostéry, které byly předány polubčanům. Spolupracujeme se sousedními obcemi a přejeme si, aby i občané mikroregionu spolupracovali, navzájem si pomáhali, aby se setkávali na soutěžích, přehlídkách a expedicích.

Za dosavadní spolupráci děkují všem současným i bývalým starostům, starostkám, místostarostům, místostarostkám, všem zastupitelům obcí a pracovníkům úřadů obcí a městysů mikroregionu.

Z pohledu života stromů v našem lese Království, ale i z pohledu lidského věku je naše Sdružení obcí mikroregionu Království teprve na začátku své existence, a tak mu přejme do dalších let mladistvý elán a nadšení při další práci v našem krásném Království!

Miroslava Zavadilová,
předsedkyně

Olomoucký kraj

MEMBER OBCE
KRÁLOVSTVÍ

Sdružení obcí mikroregionu Království pořádá
fotografickou soutěž pro všechny své občany

KRÁLOVSTVÍ OBJEKTIVEM OBČANŮ KRÁLOVSTVÍ

Vyhlášeny jsou dvě kategorie:
1. POLE A ZAHRÁDKA
2. JAK SE ŽIJE V KRÁLOVSTVÍ
- 17. ročník -

- autorem je občan mikroregionu Království
- fotografie velikosti A4 musí být vytištěny na fotografickém papíru
- fotografie musí být pořízeny na území mikroregionu Království
- jeden občan může do soutěže přihlásit až 4 snímky v každé kategorii
- na zadní straně musí být každá fotka označena jménem autora, adresou, mailovou adresou a místem pořízení snímku

Fotografie můžete odevzdat na kterémkoli OÚ mikroregionu Království do 31. října 2024

**Vernisáž a vyhlášení výsledků se uskuteční
v neděli 17. listopadu 2024 ve 14:00
v Kulturním domě v Císařově**

Vítěze vybere komise Sdružení obcí mikroregionu Království. Vítězové převzou na vernisáži hodnotné ceny! Akce se koná za finanční spoluúčasti Olomouckého kraje.

Expedice mikroregionu Království do Orlických hor

Tak jako každý rok – s výjimkou covidového domácího vězení – vyrazili zástupci obcí mikroregionu Království za poznáním a výměnou zkušeností. Tentokrát autobus pana Tichého zamířil do Orlických hor, resp. do Říček a okolí. Cestu precizně připravil pan Michal Kuděla z MAS Hanácké Království a paní starostka Miroslava Zavadilová, předsedkyně mikroregionu Království.

Výprava se konala za těžkých klimatických podmínek ve dnech 20. až 22. srpna. Kromě středního rána, kdy nad zdejšími horami vládla po nočním dešti mlha, jsme se vyrovnávali s tropickými teplotami atakujícími třícítku. Vezměme to však hezky popořádku a vypozome se obrazovým materiálem...

Úterní dopoledne 20. srpna jsme otevřeli návštěvou rodinné farmy v Trbešově.

tela a jež působí po celé České republice. My jsme si mohli prohlédnout divizi Wood, která zákazníkům nabízí desky, hranoly a další zpracovaný dřevěný materiál. Na vlastní oči jsme viděli, jak se z ohromného kmene za ohlušujícího řevu rodí voňavé desky.

To, co vidíte na obrázku níže, je velká přijímací hala vybudovaná v „lesním“ stylu. Matrix je zřejmě plný nadšených nimrodů...

Po obědě v Hospodě U Mařenky v Habrově jsme se přesunuli do Rychnova nad Kněžnou, na zámek, který se dostal zpět do majetku rodu Kolowratů.

Devatenáctou generací vzorně spravované dědictví se může pyšnit zcela je-

dinečnou enfiládou, tedy stručně řečeno perspektivou propojení jednotlivých místností v délce 65 metrů, ale i množstvím mimořádně cenných obrazů, kte-

ré zapůjčuje na různé výstavy Národní galerii v Praze. Na oplátku se instituce podílí na jejich renovaci. Připomeňme, že se zámeckým areálem je spojeno i jméno architekta Jana Blažeje Santiniho Aichela (1677-1723), podle jehož návrhu byla v době baroka přestavěna část zámku či kostel Nejsvětější Trojice.

Nezachovala se piaristická kolej, která ležela mezi kostelem a zachovalou zvonnicí z roku 1604. Mimochodem zvuk vzácného zvonu pojmenovaného Kryštof jsme si mohli vyzkoušet na vlastní uši.

Příznám se bez mučení, že mě prohlídka pivovarů nevzrušují, neboť všude mi to připadá téměř stejné. Pivovar Clock v Potštejně mě však zaujal tím, že ho na

koleně vybudovali dva kamarádi. Jeden byl studentem ekonomie, ten druhý ajťákem. Dnes je anglicky znějící značka s drobnou jazykovou hříčkou clock-lok známou po celém kraji. Vaří nejen piva běžných stupňů, ale experimentují i s jejich přirozeným dozráváním na vzduchu, resp. v dřevěných sudech. Něco jsme z těchto zdivočelých lihovin vyzkoušeli, ale moc mi – na rozdíl od klasického piva – nechutnaly.

Den první byl fyzicky náročný, takže jsme přivítali, že jsme přece jen dorazili na pozdní večeri do hotelu Říčky. Mimochodem vám pobyt v tomto tradičním lyžařském středisku vřele doporučuji. Kvalitní bydlení za solidní ceny s výborným stravováním vám nabídne několik dnů uprostřed klidné pohraniční přírody. Když si vzpomenu na první pobyt, který jsme s mou paní uskutečnili před několika lety, nemohu nemít před očima náročný turistický výšlap za vojenskými řopíky, jež nás hned první den zcela vysílil, resp. vzpomínky místních na zdevastovanou přírodu průmyslovými exhalacemi, na níž jsme se podíleli společně s Poláky. Nově vysázené lesy v 80. letech minulého století ochránily přísné limity pro vypouštění škodlivin do ovzduší, které byly přijaty po listopadu 1989. Dnes jsou z nich chlapáci a vytvářejí jedinečnou přírodní enklávu...

Středeční den jsme kromě zmiňované mlhy zahájili prohlídkou největší vojenské pevnosti Hanička.

Na své si opět přišli milovníci naší historie, i když tato spíše vzbuzuje smutek či zlost.

Hraniční pevnosti byly budovány ve 2. polovině 30. let 20. století a měly zastavit předpokládanou německou expanzi do mladé československé republiky. Své poslání nestačily naplnit.

Jednak nebyly dostavěné, jednak osud naší země zpečetila Mnichovská dohoda. Dodnes mezi sebou vedou odborníci i laici spory, kdo za to může...

Ubrečené počasí nás provázelo i cestou na poutní místo v Neratově. Zdejší kos-

Její majitelé nám s velkou pýchou představili, co dokázali vybudovat z chátrajících prostor bývalého zemědělského družstva. Rozsah obdělávané půdy, pestrost pěstovaných plodin, využívání moderní technika i obříže na prodejním trhu, to jsou jen některé momenty, o nichž se vedla řeč. Ti hravější z nás ocenili malou sbírku historických traktorů, která je přirozenou součástí areálu.

Na všech, s nimiž jsme mohli hovořit, bylo vidět, že jsou skutečnými novodobými sedláky, nikoliv businessmany se zemědělskou půdou. Nejvíce snad na pana ovocnáři, který přežil výměny společenských režimů i řady majitelů. S pýchou nám ukazoval sady jabloní, hrušní či švestek v Synkově, které sice už nejsou tak rozsáhlé, jak bývaly, ale pořád naštěstí existují, i když čelí polské konkurenci působící téměř za kopcem. Nezapomeňme, že se pohybujeme na česko-polském pomezí.

Krásna některých druhů jabloní byla opravdu úchvatná! Ovocné sady patří k jedné z divizí konsorcia Matrix, které se mj. zabývá zpracováním dřeva, výrobou plastových oken, prodejem automobilů či provozováním vlastního ho-

tel nese stejný název jako náš velkotýnecký – Nanebevzetí Panny Marie.

Byl postaven o několik let dříve než ten náš – v 1. třetině 17. století dle propozice stavitele Giovanni Battisty Alliprandiho.

Jeho osudy však byly daleko dramatictější, neboť byl ve 20. století zcela zdevastován a vzkříšen z popela díky ohromnému úsilí zdejšího pana faráře a brněnského rodáka Mons. Josefa Suchára.

Jeho vyprávění o obnově kostela, o zdejších chráněných dílnách, o lidech, kteří zde žijí, pracují, a hlavně potřebují odbornou i laickou pomoc druhých, bylo nejen velmi zajímavé, emocionální, ale hlavně duchovně povznášející. Pokud Hospodin posílá do našeho světa své apoštoly, otec Josef patří k jedněm z nich. Svým nesmírně lidským přístupem, šířením Božího díla a lásky, ale i humorem a úsměvem zviklal i ty nejotrlejší drsnáky mezi námi. Nikdo se za své slzy nestyděl... Neratov není jen kostel s kouzelně prosklenou střechou, který je věřícím otevřen celých dvacet čtyři hodin denně, ale i řada nově vybudovaných chráněných dílen, informační centrum, restaurace U Proroka i Pivovar Neratov pyšníci se značkou Prorok. A hlavně je to místo smíření mezi lidmi různých národností, kteří sem přicházejí, aby se pomodlili, rozjímali a vzájemně symbolicky i reálně objali...

Den druhý měl být zakončen návštěvou Masarykovy chaty a procházkou na Velkou Deštnou. Nestalo se, protože jedinou úzkou cestu k zamýšlenému cíli zahradila dopravní nehoda osobního auta. Řidič si totiž nevyšiml mostku, narazil do něj, udělal hodiny a nikdo další tímto místem nemohl po delší čas projet. Náhradní trasa vzhledem k pokročilým odpoledním hodinám nepřicházela v úva-

hu, nicméně všichni účastníci zájezdu celkem přivítali návrat na základnu. Opakují. Opět začalo panovat horké počasí, zážitky nejen obohacují, ale také do jisté míry „unavují“. Někteří tedy po návratu do Říček relaxovali, jiní se vydali na malou okružní procházku na Stonehenge.

Ano, i na takové přírodní relikvie v Orlických horách narazíte! Kameny na kopci nad obcí sice nejsou tak mohutné jako ty na Britských ostrovech, nicméně rozhledy do blízké i vzdálenější krajiny jsou malebné. V dále někdo viděl až k nám na Moravu!

A protože s prázdným žaludkem se špatně usíná, i tento den jsme završili večerí v hotelu Říčky, kde nás převážně obsluhovala mladičká ztepilá servírka slečna Natálka.

Tímto ji pánové Peťa, Roman a Standa, resp. paní Táhna, Lucka a Zuzana na dálku srdečně pozdravují!

Program posledního dne byl opět napřechovaný až po střechu autobusu! Začali jsme hned ráno setkáním s panem starostou Rokytnice v Orlických horách Petrem Hudouskem.

O svém městečku, jeho historii i současnosti, nám vyprávěl v barokním kostele Všechny svatých, který stojí na náměstí. Zvláště problematika národnostní otázky patří k těm nejsložitějším, neboť oblast patřila do Sudet a převládalo v ní německé obyvatelstvo. Ani dnes, téměř osmdesát let po skončení 2. světové války, není vše v paměti krajiny i lidí úplně vyléčeno. Samozřejmě nám ukazoval to, co se dařilo vybudovat. Zvláštní pozornost věnoval železničnímu muzeu, které založilo a buduje několik naděnců.

Mám vlaky i vláčky rád, takže mě exkurze do zatím celkem skromných muzeálních sbírek potěšila i pobavila.

Následovala jízda na hraniční přechod v Bartošovicích, k mostu, přes který přejížděla německá vojska při záboru Sudet v roce 1938.

Most je samozřejmě zrenovovaný, stejně jako hraniční orientační sloup s československou vlajkou a lvem, resp. plechový státní znak. Vždy mi vytanou

v paměti fotografie, jak je Němci s velkým gustem vyvraceli a nahrazovali říšskou orlicí. Běhá mi z toho mráz po zádech... Veseleji bylo na mostě, který sloužil jako Zemská brána do Čech. Až po něj totiž probíhá státní hranice v toku řeky Orlice, od jeho majestátných pilířů se už rozkládá česká krajina. Oběd jsme zvládli v chatě Na Čiháku, nad níž se tyčí rozkošná kaple sv. Anny a včelín.

A šup šup do obce Kameničná. Do obchodu! Ale ne, nebojte se, nešlo o žádný hyper či supermarket. Naopak! Malý vesnický konzum COOP s automatizovaným prodejem, který je otevřený 7 dnů v týdnu a s výjimkou soboty a neděle 24 hodin denně (o víkendu jen od 5:00 do 24:00 hodin, ha!). Jak to v několikasethlavé obci funguje? Lidé si jednoduše stáhnou aplikaci a díky své bankovní identitě se dostanou do interiéru obchodu třeba i po půlnoci. A pokud jim nějaký sortiment chybí, objednejí si ho přes aplikaci a do dvou dnů si ho vyzvednou na krámě. A protože v Kameničné je prodej kombinovaný, ve vyhrazené hodině vás obslouží paní prodáváčka Barbora. Ta má za úkol mj. doplňovat zboží do regálů, resp. udržovat v obchodě pořádek. Možná vás napadne, zda se v prázdném kšeftě neotevírá příležitost pro „neplatící zákazníky“. Zkušenost říká, že během dne je krádeží více než v nočních hodinách. Myslím, že tato obchodnická praxe byla skvělou inspirací pro malé obce našeho regionu. Poslední zastávka nás čekala v malé obci Záměl. Místní pan starosta Josef Novotný velí sedmičlennému zastupitelstvu obce, a to pevnou rukou. Všechny přítomné pobavil svým projevem až vulkanického charakteru. Je vidět, že svou práci má rád a že ji vykonává nejen s velkým elánem, ale také „legislativním“ nadhledem (přítomní vědí, o čem je řeč...). Obecní úřad, hasičskou stanicí i sběrný dvůr má obec díky výkupu zanedbaného průmyslového areálu na jednom místě.

Vyprávěl nám o využití fotovoltaiky pro spotřebu energie v areálu i o třídící praxi na sběrném dvoře (mimořadně občané platí za likvidaci odpadů 800,- Kč na osobu). Potvrdil nám domněnku podloženou praxí v nedalekém Vamberku, že vážení komunálního odpadu vede sice k celkové úspoře při vývozu komunálního odpadu z rodinných domů, nicméně různé typy veřejných kontejnerů ve městě i v okolních vesnicích praskají ve švech! Než jsme opustili sběrný dvůr, prohlédli jsme si výstavku zřejmých „zlobivých plyšáků“, kteří se zde nešťastně krčí a čekají na své zachránce...

V jedné věci nás pan starosta opravdu dostal. Protože se dlouhodobě staral

o jeden opuštěný manželský pár, tak ten mu před odchodem na věčnost věnoval svůj rodinný dům s velkým dvorem i zahradou. On neskrblil, přepsal majetek

na obec s tím, že zde společně vybudují komunitní centrum a chráněné bydlení. To první je realitou, to druhé zatím na papíře...

A tím naše putování skončilo. Opuštěli jsme nádherný kraj, do kterého se velmi rád vrátím. Je úplně jiný než milovaná Šumava, Krkonoše nebo Beskydy. Takový obilý, plný ohromně velkých luk s bohatou květenou.

Odváželi jsme si spoustu zajímavých podnětů pro naši práci. A já si jen potvrdil, že naše země je prostě jedna velká úžasná zahrádka! Říkáte si, že se opakují? Ale ano, opakují, protože je to holá pravda!

Petr Hanuška,
účastník expedice

© str. 29-31 archiv Petra Hanušky

Distant Bells

PINK FLOYD

TRIBUTE BAND

20. září 2024
od 19.00 hod.
Amfiteátr Velká Bystřice
(otevření areálu od 18.00 hod.)

Vstupné:
předprodej do 31.8.2024..... 200 Kč
na místě a od 1.9.2024..... 350 Kč

Možnost zakoupit vstupenky elektronicky: <https://goout.net/cs/distant-bells/ezdydxh/>
Předprodej vstupenek: Kulturní a informační centrum Velká Bystřice (KIC), Zámecké nám. 775, V. Bystřice
Út-Pá 9.30-19.00, So-Ne 11.00-19.00 | rezervace na tel.: 734 236 502, ki@muvo.cz | rezervaci nutno vyzvednout do 3 prac. dnů a nejpozději do 19. 9. 2024

woodstock.velkabystrice.cz

1x TOUR de BEER

Společné setkání přátel cyklistiky
na ukončení sezóny
21. 9. 2024
začátek **13.00**

POD ZÁŠTITOU STAROSTY OBCE BĚLKOVICE-LAŠTANY

**BOHATÉ OBČERSTVENÍ
SPOLEČNÁ VYJÍŽDKA
REPRODUKOVANÁ HUDBA**

Hřiště
- ZAČÁTEK -
Bělkovice-Laštany

2x

Mateřské centrum Bublínka Velká Bystřice pořádá v Orlovně ve Velké Bystřici

Podzimní bazárek

20. 9. 2024 od 14:00 do 18:00 hodin
21. 9. 2024 od 8:00 do 12:00 hodin

Sezónní dětské oblečení a obuv, těhotenské oblečení a potřeby, hračky, sportovní potřeby, autosedačky, kočárky, kola, odrážedla, potřeby a pomůcky pro miminka, nábytek a další.

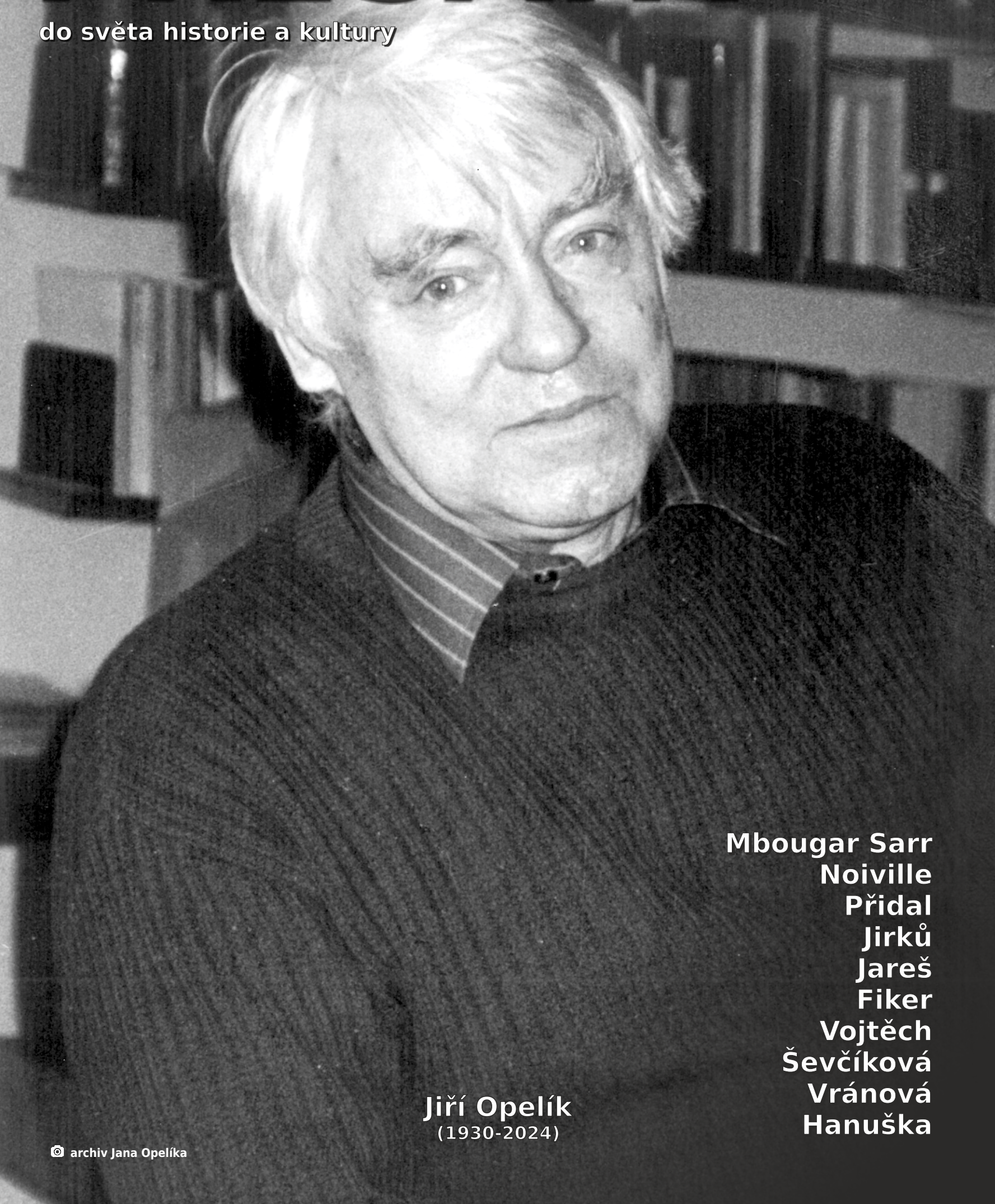
Přihlášky a informace: bystricky.bazarek@seznam.cz
Hana Tomášková 728 726 158

PŘESAHY

9
24

do světa historie a kultury

Mbougarr Sarr
Noiville
Přidal
Jirků
Jareš
Fiker
Vojtěch
Ševčíková
Vránová
Hanuška

Jiří Opelík
(1930-2024)

55 minut s Mohamedem Mbougar Sarem

Literatura je život. Život je literatura

Je prvním spisovatelem ze subsaharské Afriky a také jedním z vůbec nejmladších autorů, kteří získali Prix Goncourt. „Nebýt Milana Kundery, nikdy bych ten román nenapsal,“ říká francouzsko-senegalský spisovatel Mohamed Mbougar Sarr.

Když před třemi roky tehdy jedenatřicetiletý autor přebíral v Paříži nejprestižnější literární ocenění, francouzské noviny psaly o „objevu“, „ohromující energii“, o „důkazu vitality a univerzálnosti francouzského jazyka“ a také o symbolu. Vždyť Mohamed Mbougar Sarr převzal Goncourta přesně 100 let po té, kdy se prvním černošským laureátem této ceny stal René Maran z Martiniku. „Od té doby tedy uplynulo dost vody,“ směje se dnes Mohamed Mbougar Sarr a nezdá se, že by si těmito paralelami lámal hlavu, že by se považoval za výjimku. Nechce být výjimka. To mi při našem rozhovoru zopakuje hned několikrát. Nicméně oceněná kniha *La plus secrète mémoires des hommes*, kterou pod názvem *Nejasutější vzpomínka na lidi* vydalo nakladatelství Argo v českém překladu Anežky Charvátové, je právě o tom, čím si i ve 21. století stále prochází autor, který se narodil a vyrostl v někdejších francouzských koloniích. Cestu z „očistce anonymity“ k první nálepce „slibného talentu africké frankofonní literatury“, kterou obvykle začátečnickům udělují recenzenti deníku *Le Monde Afrique*, přes nezáživné diskuse na festivalech a v televizních studiích, až po první malé úspěchy líčí však Mohamed Mbougar Sarr s jiskřivým nadhledem. A s ironií se vypořádává i s „ghettem“, ke kterému mnozí přirovnávají africké literární kruhy v Paříži. „Jsem také jeho součástí. Ghetto ale není jen omezuující prostor. Když se vyrovnáte s jeho pravidly, můžete se i dobře bavit,“ poznamená, ale odkazuje na své další texty, kde už to vysvětloval: „Mezi životem a literaturou není žádný rozdíl.“

Závazek spisovatele

Držme se tedy literatury. Kdy se s ní vlastně ten chlapec, nejstarší ze sedmi synů lékaře ze senegalského Diourbelu, poprvé potkal? „Jsem především čtenář. Od první třídy jsem hltal všechny knížky, které byly v dosahu. Africká literatura, senegalská. Jasně, všechno to bylo na-

psané francouzsky, vždyť jsem ani v jiné řeči se číst neučil, neuměl. Poměrně brzy, někdy v pátém nebo šestém ročníku jsem se pak ponořil do francouzské literatury, na střední škole jsem propadl klasikům 19. a 20. století, postupně se přidávali další evropští, američtí a afroameričtí autoři. A přitom jsem doma poslouchal pohádky a příběhy v sererštině, jak nám je vyprávěly maminka a tety. Nedá se tedy říct, že bych neznal senegalskou literární tradici. S tou jsem se seznamoval vlastně přirozeně a průběžně, od narození.“

Chtěl být vojákem, ale roky strávené na střední vojenské škole v senegalském Saint-Louis, jej z toho vyléčily. „Na doktora nebo novináře jsem nebyl dost dobrý, také matematika a věda byly asi příliš. Proti fotbalu byla zase maminka,“ vypočítává se smíchem. Nakonec odjel do Francie a byl přijat na vysokou školu sociální.

„Francie byla zlom. Nová země, lidi, kultura. Samota, exil. Bylo mi dvacet, tak se to všechno nějak smíchalo a já začal psát. Do té doby mne to vlastně ani nenapadlo. Ale snad to pařížské osamění to způsobilo, snad to byl způsob, jak komunikovat s lidmi, když jsem je zrovna moc nepotkával. Nejprve jsem psal malé texty, z nichž se tak nějak přirozeně stávaly povídky. A když vyšly knižně, dal jsem se do románu. No, nebyl jsem zrovna skromný. A když se ukázalo, že se zase najde někdo, kdo mi román vydá, řekl jsem si, že vlastně psaní je asi to, co skutečně nejvíc umím. Neumím nic lépe. A začal jsem se tomu systematicky věnovat. To mi bylo čtyřicet pětadvacet a doktorát jsem už nedodělal.“

Jeho první román *Terre ceinte*, popisující život ve fiktivním městě pod kontrolou džihádistských islámských milic, získal v roce 2015 hned několik literárních cen stejně jako *Silence du chœur* pojednávající o životě afrických migrantů na Sicílii. Když mu bylo osmdvacet, pobouřil pak své krajany knihou *De purs hommes*, v níž vyšel ze skutečné události, při které senegalský dav exhumoval mrtvého, protože byl asi homosexuál. „Zajímá mě obecnější pohled na odlišnost. I když mé první tři knihy lze definovat jako angažované, závazek spisovatele není nikdy absolutní, rozhoduje čtenář. A existují prostě témata, která se mohou čtenáře dotknout víc.“

Jinými slovy – vyhýbá se slovům politika, politicky aktivní, ale uznává, že jeho texty i jeho postoje tak mohou chápat nejen já, ale většina lidí, kteří jej neznají zblízka. „Řekl bych, že všechna moje politická aktivita vychází z literatury, z toho, o čem píšu a jak to píšu, a také ze společenského statusu, který s touto prací souvisí. Poslední dobou se zapojuji i do nejrůznějších společenských akcí, literárních soutěží, veřejných čtení, bývá jsem zván, když se otevírají kulturní centra a univerzity, jsem také poměrně často citován v senegalských médiích, což zase souvisí se statutem spisovatele. Literatura je můj život, tak se to prostě všechno prolíná, souvisí. A jako spisovatel se cítím odpovědný.“

Kundera mi dal pochopit

Témata, o nichž Mohamed Mbougar Sarr píše, jsou každopádně trochu jiná, než jaká jsme si zvykli očekávat od autorů z postkoloniální Afriky. On sám říká, že knihu od knihy sám sobě víc rozumí. „Chci dál psát, jak nejlépe umím, ale

© Mohamed Mbougar Sarr © DR

Mohamed Mbougar Sarr Senegalský, francouzsky píšící spisovatel. Vystudoval vojenské lyceum v senegalském městě Saint-Louis, poté ve Francii získal vysokoškolské vzdělání v uměleckovědných a literárních oborech. Za své předchozí knihy (*La Cale* – 2014, *Terre ceinte* – 2015, *Silence du chœur* – 2017, *De purs hommes* – 2018) obdržel několik literárních ocenění, ta poslední – *Nejasutější vzpomínka na lidi* (*La plus secrète mémoires des hommes*, 2021) získala Prix Goncourt.

nechci čtenáře přesvědčovat o nějakém společenském problému. Jen podněcovat k zamyšlení.“

A přesně to dělá v posledním románu. *Nejasutější vzpomínka na lidi* je o cestě mladého senegalského spisovatele žijícího v Paříži, který náhodou objeví knihu, již sepsal na konci třicátých let jakýsi T. C. Elimane. Novinář mu přezdíval „černý Rimbaud“ a podobnost se skutečným příběhem malijského spisovatele Yambo Ouologuema, který v roce 1968 získal francouzskou literární cenu, ale později byl obviněn z plagiátorství a zmizel zase v Africe, není náhodná. Mbougar Sarr okolo této story vystavěl velkolepou úvahu o propojení fikce s realitou, o smyslu života, lásky a literatury, přičemž putuje do časů kolonialismu i holocaustu, k sererským mýtům, projíždí Evropou i jižní Amerikou. Je to lovestory, dobrodružný příběh, detektivka a kniha v knize, tedy důmyslná literární hra, vedená obdivuhodně vycizelovanými prostředky. Není divu, že byl román už přeložen do řady jazyků.

„Prix Goncourt je pro mě brána do světa, jsem za to vděčný,“ říká Sarr. „Kdybych ji nezískal, zcela jistě by můj román nevyšel ani v češtině. Mimochodem – kdysi jsem chtěl psát o spoustě věcí a myslil jsem si, že to, co dělá román, je téma, anebo autorův styl. Až Milan Kundera mi ve své esejí *Umění románu* dal pochopit, že to, co je zásadní, jsou otázky existenciální a tedy postava. Když dnes začínám psát, vždy se nejprve ptám: V jaké situaci se nachází ten člověk? Jaký má plán? A všechny Kunderovy postavy mi jsou vzorem: Sabina se svým kloboukem před zrcadlem, Ludvík v Žertu, Jaromil... Byl jsem hodně mladý, když jsem si o nich četl, ale bylo to skutečně fundamentální setkání. Bez nich bych to nedokázal. Jsou dva, nebo tři lidé, které bych dnes chtěl mít za profesory literatury: Jorge Luis Borges, Vladimír Nabokov a Milan Kundera. Byl to muž mocné inteligence a také vytríbené citlivosti v souvislosti s románem, vděčím mu za to, že mne jej naučil chápat.“

Tři cesty

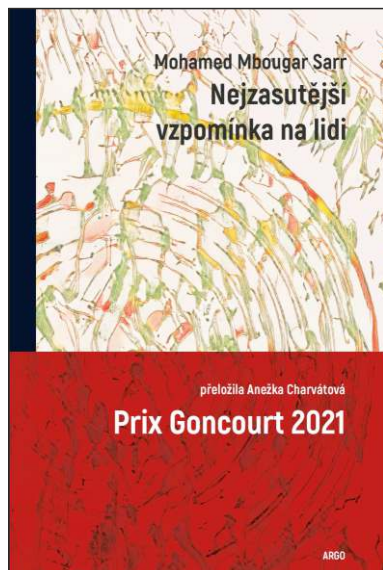
Loni na podzim se vydal Mohamed Mbougar Sarr do Chile, na poslední pro-

pagační cestu s knihou ověřenou Goncourtovou cenou. Mimochodem v ní také píše, že chce-li Senegalec být spisovatelem, musí prostě emigrovat. Je to nepsané pravidlo i v reálném životě?

„Takřka všichni afričtí autoři, které znáte i vy, čtenáři ve střední Evropě, žijí v exilu. Je to prostě: chcete-li být tištěni, čten, překládáni, nominováni na nejrůznější ceny a tím pádem být známý a tedy se psaním uživit, určitě toho lépe dosáhnete ve Francii než v Senegal. Nicméně i ve Francii znám dnes spoustu autorů, kteří se přes den živí jinou profesí a po nocích píší. Stalo by se mi to dříve nebo později také, kdybych právě nedostal Goncourta,“ říká autor, který udivuje nejen svým raketovým startem, ale i zatím bezdennou invencí a energií. Nad svými úspěchy se spíše však rozpačitě usmívá a raději hned obrátí pozornost ke svým africkým krajanům, kteří se také prosadili: Ngũgí wa Thiong'o, Keňan, který uspěl v USA, pak se načas vrátil domů, znovu odjel do USA a dnes píše v kikujštině, svahilštině i angličtině, nebo Sarrův krajan Boubacar Boris Diop, který píše francouzsky a v jazyce wolof.

„Ano, také mám ten sen! Román v rodném jazyce,“ říká Mohamed Mbougar Sarr, přičemž se ale ještě nerozhodl, zda pro tuto svou literární etapu zvolí ze šesti senegalských národních jazyků wolof, nebo sererštinu. Mluví oběma, píše a čte ale jen francouzsky. „Bude to hodně práce, hodně učení. Nechci to podniknout jen, abych si posílil ego. Nejde mi o to, abych se mohl poklepat na rameno: Hele, to jsem borec, že to umím i v sererštině! Ono je umět a umět. A já určitě nechci produkovat texty, které by nebyly na stejné úrovni jako moje texty francouzské. Znamená to tedy umět nejen psát správně gramaticky věty, ale umět také vyjádřit myšlenky, souvislosti... Myslím, že bude potřeba hodně času, abych si osvoil svůj rodný jazyk tak, abych se mohl v něm vyjadřovat literárně. Jsem ale ještě mladý mám spoustu času!“

Směje se a druhým dechem dodává, že mu nejde ovšem o nějaké národnostně militantní gesto. Psát v rodném jazyce je pro něj gesto literární. „Když se vyjadřujete v sererštině nebo wolofštině, používáte úplně jiné metafory, příměry,

Mohamed Mbougar Sarr: *Nejasutější vzpomínka na lidi* Překlad Anežka Charvátová, nakl. Argo, 2023

jdete jinými cestami než francouzština, jinak také myslíte, cítíte. To mě láká, přičemž to ale neznamená, že opustím francouzštinu. Pro mne to není volba, mezi jednou, druhou nebo třetí cestou. Chci jimi procházet současně.“

Ještě jednou zdůrazní, že jeho prvotní motivace jsou v tomto směru čistě literární. „Samozřejmě, že když napíšu knihu v sererštině, dávám jí k dispozici národu. A přeju si, aby jí lidé v Senegalu četli. Africká literatura je africká, i když

je napsaná anglicky nebo francouzsky, ale já samozřejmě doufám, že v bude vycházet stále více a více knih i v našichrodných jazycích.“

Sám se považuje za francouzsko-senegalského spisovatele, bydlí nedaleko Paříže a neuvažuje o tom, že by si žádal o francouzské občanství. „Jsem s Francií spojený, ale jsem taky Senegalec. To mi nechává volnost. Mohu mít určitý nadhled, jako cizinec se dokážu na věci dívat i z trochu jiného úhlu. Mám rád tuhle

svobodu,“ říká Sarr a těší se, až se zase uzavře do dobrovolné samoty ve svém bytě v městečku Bauvais a začne zase psát.

„Dva roky jsem cestoval, přednášel, účastnil se konferencí a diskusí s čtenáři a nakladateli po celém světě, neměl jsem vůbec čas myslet na další román. Teď se to už snad uklidní. Ne, nečekám na novou myšlenku. Bude to obraz! Obraz v podobě jména, věty, osoby, situace, scény. Až se objeví, všeho nechám

a sednu k počítači. Ale - kdoví - třeba to nebude hned, třeba se ještě stihnou podívat za českými čtenáři do Prahy.“

Irena Jirků

Autorka je novinářka a publicistka, šéfredaktorka časopisu Finmag.

Její text byl ve zkrácené verzi publikován na stránkách HN a aktualne.cz

KNIHA, O KTERÉ SE MLUVÍ Milan Kundera - Psát, jak směšný nápad!

Florence Noiville

Slavný český spisovatel v osobním portrétu francouzské novinářky

Florence Noiville se s Milanem Kunderou seznámila až v jeho zralém věku — v době, kdy se už léta vyhýbal médiím, dávno a sebe nechal mluvit pouze své dílo a svět si užíval coby všímavý pozorovatel a pozorný společník. Během návštěv u spisovatele doma, schůzek v kavárnách a společných večeří, z vyprávění manželky Věry a jeho přátel stejně jako při četbě jeho knih tak před autorkou vyvstával proměnlivý obraz Milana Kundery: každý nový detail z jeho díla, nostalgické zastavení nebo nečekaná poznámka jej nasvědčovaly z jiného úhlu, podtrhávaly jeho spletitý život i komplexní umělecký odkaz.

V proudu vzpomínek, literárních výletů, historického kontextu, fotografií a úvah tak před čtenářem vyvstává mnoho- vrstevnatý literární portrét výjimečného člověka, v němž se Florence Noiville pokouší zachytit jeho odkaz i odraz — psaním. „Jak směšný nápad!“ glosoval to sám Milan Kundera.

„Přesvědčit potomstvo, že jsme nežili“

„Je neuvěřitelné, že vyhlídka na budoucího životopisce dosud nikoho nevedla k tomu, aby se vzdal života,“ žertoval Émile Cioran. Milanu Kunderovi se málem podařilo tento slavný žert velkého rumunského nihilisty, dalšího středoevropského spisovatele, zpochybnit. A protože i autor Nesnesitelné lehkosti bytí má hrůzu ze všeho, co začíná výrazem „životo-“ („životopis“, „životopisec“), snažil se mít co nejméně viditelný osobní život. Z jednoho prostého důvodu: „Ve chvíli, kdy Kafka přitahuje více pozornosti než Josef K., je proces posthumní Kafkovy smrti odstartován,“ prokokuje Kundera.

Tato Kunderova věta získává svůj plný význam v naší době, kdy nade vším vítězí komunikace a rychlá konzumace kultury. Sama ve svém životě literární kritičky neustále potkávám „čtenáře“, novináře, ba dokonce i kritiky, kteří si především chtějí velmi rychle udělat na nového autora názor. Čím je jeho osobní život pikantnější a tajemnější, čím víc šokuje nebo rozhybe sociální síť, tím pro ně autor samozřejmě bude „zajímavější“. Tito lidé si tedy přečtou jeho portrét v časopise, přečtyprávně obsah knihy, vyšperkovaný pochvalnými příležitosty a občasnou citací, a už budou mít jasno, „o čem to je“. Je zbytečné číst něco jiného — a doplatí na to kniha (knihy). Právě toto chce Kundera vyjádřit výrazem „proces posthumní smrti“. V Československu zažil dobu, kdy psát beletrii bylo vzácné a o to cennější, že se to často zakazovalo nebo cenzurovalo. Byla to doba samizdatů, oněch tolik žádoucích rukopisů, které si lidé tajně půjčovali. Proto Kundera nepřestával opakovat ono jednoduché poselství: Zapomeňte na můj život. Otevřete mé knihy.

Tento postoj není v dějinách literatury ojedinelý. Mnoho spisovatelů se snažilo zmizet za svým dílem. „Význam má dílo, ne ten chlapík,“ opakoval nositel Nobelovy ceny za literaturu polského původu Isaac Bashevis Singer a v žertu dodával: „Když máte velký hlad, zajímá vás jedině chleba, pekařův život je vám ukradený.“

Milan Kundera jde ještě dál. Od poloviny osmdesátých let se snažil sám sebe vymazat. Žádné veřejné vystoupení, žádný rozhovor. Už žádná veřejná stopa jeho „skutečného života“. Skartovačka papíru funguje u Kunderů velmi dobře. Podle Milana nemá zůstat nic jiného než knihy. Všechno ostatní, tedy nedokončené rukopisy, soukromé dopisy, korespondence, deníky či fotografie, je systematicky ničeno. Je třeba „přesvědčit potomstvo, že jsme nežili“. To říkával Flaubert. A myslí si to i Milan Kundera.

„Vidíš, odsud až sem... Ještě celá tato police... To všechno se promění v papírové konfety,“ řekla mi jednou Milanova manželka Věra.

Záplava konfet na oslavu bezvýznamnosti bytí. Nebo jeho lehkosti? Ne tak docela. Neboť když se podíváme zblízka, skutečná existence nikdy nezmizí. Najdeme ji vtělenou, přeměněnou, rozemletou v textuře jeho románů. A právě tam je její pravda. Jediný život, jenž má pro Kunderu váhu života, je ten, který je „promyšlen“ dílem:

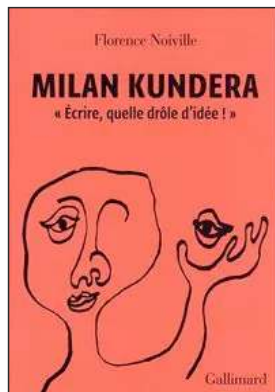
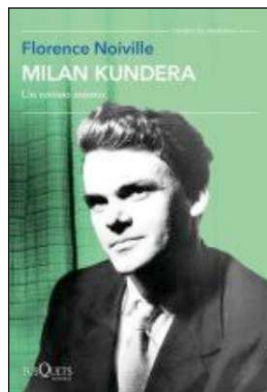
Podle jedné Kafkovy metafory romanopisec bourá dům svého života, aby z jeho cihel vystavěl jiný dům: dům svého románu. Z toho vyplývá, že romanopiscovi životopisci destruuji, co romanopisec konstruuoval, a rekonstruuji, co destruuoval. Jejich práce je z hlediska umění ryze negativní a není s to osvědčit ani smysl, ani hodnotu románu.

Hle, velké nedorozumění (první z dlouhé řady), které se kolem Kundery objevuje. Někteří naznačují, že Kundera chce oddělovat svůj život od svého díla. Považují to za něco umělého. Nebo dokonce podezřelého. Nechce před námi něco skrývat? Kundera mi však mnohokrát řekl: „Všechno je v mých knihách.“ To nebyla fráze. Jeho život se rozpustil na stránkách jeho knih. Stačí se procházet v tomto „jiném domě“, abyste to objevili. On sám — nebo jeho střípky — je roztroušen v jeho postavách, které se mu podobají. Nachází se v každé míst-

nosti toho domu. Jako všichni dobří zedníci promíchal cihly. Některé pocházejí přímo od něj a některé od jiných lidí. A inspirující je právě způsob, jak je tento dům postavený.

Jistě, je-li někdo literární kritik, není nelegitimní se podívat, co se s životními okolnostmi — právě proto, že je známe — stalo v díle. Vidět, jak se Kunderovi podařilo zabudovat původní cihly. Jestli je osekal, jak je spojil dohromady. Jakou maltu použil, aby všechno tak úzasně „drželo pohromadě“.

V této knize najdeme pod vrstvou papírových konfet i pár cihel. Krásy i záhady shromážděné s jediným úmyslem: vzbudit ve čtenářích chuť (zнову) objevit jednoho z největších umělců dvacátého století. Onoho mistra ironie a deziluze, který nám nepřestal ukazovat, z jakých žertů — plánů, utopii, přičin, náboženství, ideologií, vášní... — živíme všechny své sny a své lži.

BÁSEŇ MĚSÍCE

Umění doteku

Tomáš Přidal

V mezeře, která nás dělila
na letmý dotek
někdo rozsvítil zelená světla,
moje oblíbené (o)záření klidu.

Chtěl jsem se dotknout
zeleného jasu,
někdo však zašeptal:

Zadrž, dotýkat se světél je zakázané!

Vysvětlil jsem, že zelená je moje barva,
vyhrnul levý rukáv košile,
ukázal předloktí,
kde jsem měl vytvořeno
tetování lesního hvozdu.

Kdo Ti to udělal?
vyzvídal Hlas.

Oba jsme věděli, že zelená barva
ze světa, který jsme znali
již dávno vymizela...

... jak se myslelo.

Dostal se mi pod kůži,
vryl tam své Vzpomínky,
vysvětlil jsem.

Ihned pochopil, Koho myslím.

On

Stvořitel, který padl,
navždy skryl se do zelené,

aby chlapci předal umění
dotýkat se světél

(nejen v zeleno/jasnosti).

Ten chlapec dospěl v Muže,
stal se básníkem
& odkrývačem času.

Chlapec, v jehož umění Doteku
světla pohasínala
v plápolajícím umírání,
a rovněž žhnula i tepala
v duhovém Zázraku.

Žila si vlastním zbarvením,
jako Muž životem,
který se mu vybarvoval
podle momentální básně.

Básně života,
dávné hříčky,
jež každý básník vykouzlí
svými ústy
jinak & přesto se stejným zaujetím.

Cítíte ten pocit?

To jehličky světél
pod kůží
vytváří Vaše Vzpomínky.

Držte směr světla - vydržte *onu* krásu rozkoše & bolesti...

Budete chtít další!

SLOUPEK

O zákonech schválnosti

Faux pas Ireny Jirků

Ta pláž je nejkrásnější po ránu. Oceán, příjemně unavený po noční bouři, se zklidní, a začne ustupovat. Tak, jak to tak rád v Bretani dělává. Polehoučku, zvolna. Zachumláný v pěnivých peřinkách ještě

ospale mžourá do slunce, převaluje se, slastně protahuje - až se objeví první tůňka, prohlubeň, skaliska. Pak živne, otočí se na druhý bok...

Jo! Uživali bychom si ještě dlouhé hodiny, až do dalšího přílivu. Kdyby se ovšem na té zapomenuté pláži, o níž (jak mi lhali starousedlíci!) neví ani jeden turista, neobjevili ti dva. Zářivý slunečník, nafukovací člun, koš plný jídla. A už si taky deku rozkládají dva metry od nás. Dva metry! Široko daleko ani človíčka, moře už na kilometr vzdálené, a oni si v tom nekonečném prostoru lehnou hned vedle. Skoro se jich můžu dotknout, líznout si opalovacího krému.

Fuj! Čemu se divím. Je to tak vždycky. Kolikrát jsem se už tlačila v prázdném autobuse, anebo seděla v jedné řadě, rameno na rameni, s pěti dalšími a jedinými návštěvníky vesnického divadelního představení? Anebo u snídaně v osm ráno, v sotva probuzené kavárně, poslouchala jako z reprodukturu detailní záznam noční manželské hádky. Ty dvě uplakané nanyňky si nejbližší stůl nevybraly omylem, ale podle stejného principu. Psychologové by ho asi vysvětlili jednou ze základních lidských potřeb - potřebou družít se (nebo se teď říká sdílet?), možná by na něj pasovala i fobie z prázdného prostoru. V tom případě jí však trpí většina lidí. Já určitě ne! A s tímhle úchylným zákonem se nesmírím.

Je to totiž zákon schválnosti. Jasně, po vzoru pana Murphyho. Toho popleteného amerického leteckého inženýra, co zapojil všechny součástky v jakési zkušební raketě špatně a vzniklou pohromu se pokusil zamaskovat prohlášením, jež se pro všechny budižkničemy stalo magickou zaříkávací formulkou: „Co se může pokazit, pokazí se.“

Všichni to známe, že jo. Nic nenaděláme, protože i co se nemůže pokazit, se stejně pokazí. Krajíc chleba zásadně padá taky dolů namazanou stranou. Vedlejší jízdní pruh jede vždycky rychleji než ten váš. Pršet začíná pouze v případě, že jste si nevzali deštník. Telefon zazvoní přesně v momentě, když jste se ponořili do horké vany. Poslední hřebík se určitě, ale určitě ohne. A - na liduprázdné pláži si otravná skupinka turistů zaručeně rozloží deku tak na metr od vás.

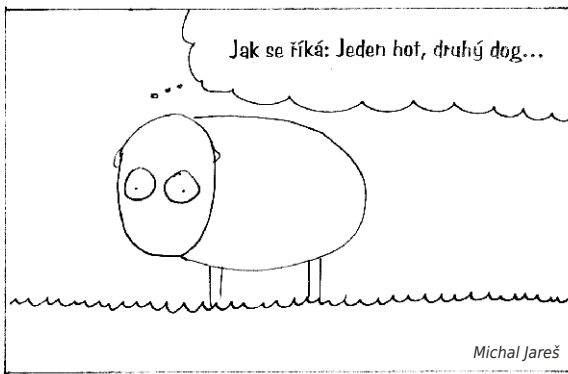
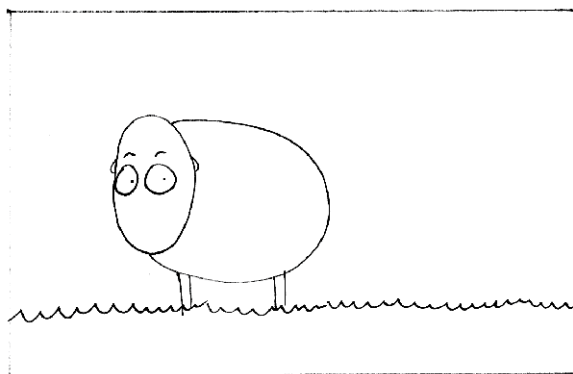
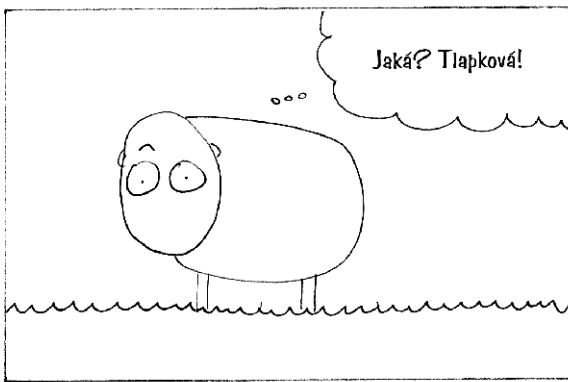
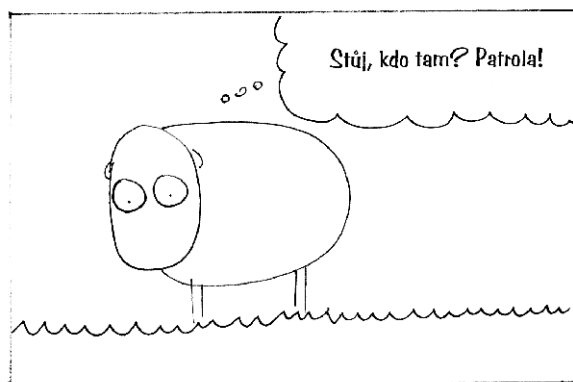
Ach jo. Naposledy se pozdravím s oceánem. Líně se tam v bělostných peřinkách ještě převaluje. vzdávám se. A když se vyhýbám té křiklavě červené dece, „ach, pardon, to jsem opravdu nechtěla!“ Omlouvám se, ale vůbec, fakt vůbec mě to nemrzí. Ten voňavý opalovací krém jsem rozšlápla naschvál!

Co by tomu asi řekl pan Murphy?

Irena Jirků

KOMIKS

Zlá ovce

Michal Jareš

„Pardon,“ řekl ten s knírkem. „Jelikož jako zapisovatel nesu plnou odpovědnost za klubovní zápisky, dovoluji si podat trestní oznámení sám. O kompletním klubu jsme se vám samozřejmě zmínili pouze pro lepší informaci.“

„Dobře,“ pokývl pan rada a zanesl si do bloku, že ti dva darebové zřejmě odmítají prozradit ostatní členy.

„Kromě toho –“ podotkl ledničkař, „plénům klubu, pane rado, nemá tušení, že můj přítel zapisovatel se odhodlal jako svědomitý funkcionář obrátit se o pomoc na policii. Klub by byl totiž asi neschválen, abyste byl obtěžován. Odhlasovalo se, že dobré skutky jsou zapsány v srdcích písmem daleko trvalejším, než je písmo v knize.“

„To je pochopitelné,“ souhlasil pan rada, boje se, aby mu nestoupla na rty krvavá pěna.

„Přítel zapisovatel se svěřil pouze mně,“ dodal hubený lhář, „a já jsem jeho dobrý úmysl schválil. Proto vás jeho jménem také prosím o diskretní vyšetřování, pokud ovšem diskretním zůstatí může. Netrváme na potrestání škůdce – naše zásady jsou křesťanské – ale rádi bychom dostali zápisky zpět.“

„Rozumím –“ řekl pan rada a tmělo se mu před očima.

Osobně a třesoucí se rukou vyhotovil zápis a předložil jim ho k podepsání. Pak se zdvořile a s mnohými díky poroučeli.

Po jejich odchodu zdvihl pan rada Ftáček oči ke stropu.

„Přisahám,“ zamumlal sám k sobě, „že tu bandu vyhubím jako hejno krys.“

Dva páni z SPK, nakladatel a ledničkař, cestovali po odchodu z páně radovy kanceláře až někde na konec Brna a vešli do malé hospůdky. V hospůdce zasmušile seděl nad karbanátkem v rajske omáče Ludva Láce a drobil si do talíře chleba.

„Dejte si taky,“ oslovil je, „já to platím. Jak jste dopadli?“

„Dobře,“ odpověděl hubený muž, který se vydával panu radovi za ledničkaře. „Je nad slunce jasněji zjištěno, že pan rada korán má, že to tají a že ho zatím nemíni vydat.“

Sluší se podotknout, že oba tyto kumpány dovezl Ludva z Prahy, a že jejich přičiněním bylo podáno jménem SPK trestní oznámení na pachatele krádeže, aniž SPK sám o tom něco věděl. To se stalo na návod Gioglia Krňocha, jenž se viděl nucena zahájit proti panu radovi partyzánský boj.

*

Ve snaze vysvětlit vše, co je nutné, aby se této spleť záležitostí porozumělo, uvádíme, že SPK, nadaný zřejmě bystrostí a vtípem, připadl ihned po loupeži koránu na to, že pachatelem by mohl být Ludva Láce, Č. Č. 1 (Cestný Člen Číslo Jedna.) Byl tedy vyslán k Ludvovi do Prahy zvláštní posel, aby se ho na tuto nepřistojnost zeptal. Vrátil se s průkazem Ludvova alibi, neboť Ludva se nehnul kritického data z Prahy. V klubu pak došlo k podezření na výtvarníka, který byl opravdu schopen revanšovat se za krutou kanadu stejnou mincí. Výtvarník však jen poukázal na škodu, kterou utrpěl, oznámil, že z klubu okamžitě vystupuje a vykázal posla ze dveří.

Pak se usoudilo, že výtvarník uzmul korán z vážnějších důvodů, snad aby při vyšetřování, zavedeném proti jeho manželce, neexistoval žádný písemný důkaz holé pravdy. Výtvarníková manželka totiž souhlasně se svým manželem nyní tvrdila, že občas trpívá záchvaty podivného šílenství. Manžel jí dosvědčil, že mu jednou prorazila hlavou nedokončené plátno, úmyslně nedodav, že to byla zlá náhoda; klopýtla totiž o svinutý koberec. Proražený obraz dotáhl výtvarník až k panu radovi. Nechal jej tam, poukázav na dva zlaté vlasy, přilepené olejevou barvou, nyní již dosti zaslou, aby soudní chemikové určili s dostatečnou přesností dobu proražení a nepovažovali průkaz za konstruovaný dodatečně.

„Jelikož jste říkal, že Krňoch je v Praze, nebyl. A snad také pro takovou maličkost...“

Pan rada práskl s telefonem a rozvažoval. Pak zavolal Prahu, aby tamní policejní orgány požádali o vyšetření, zdali se Gioglio Krňoch zdržuje na adrese Ludvíka Láce, spisovatele, anebo zdali se vůbec někde v Praze zdržuje. Praha slíbila, že to vyšetří, ale že to nemůže být za hodinu, zejména není-li možno vystoupit proti spisovatelé Ludvíku Lácemu energicky, to jest sebrat ho například rovněž.

To zatím vsutku možné nebylo, pan rada si to mrzutě přiznal. Ludva Láce byl zajisté schopen totálně popřít svou soukromou výpověď, jakmile by jen zdálky cítil, že přihovívá. Proti Ludvíku Lácemu bude lze zakročit až po zadření Gioglia Krňocha a po jeho protokolovaném doznání. K držení koránu se zatím pan rada přiznat nechtěl, poněvadž korán byl hotovým pokladem klubovních hříchů a zasloužil si podrobného studia a výpisku jednotlivých trestních činů a přestupků.

Pan rada požádal Prahu, aby využila podle vlastního uznání příležitosti a Gioglia Krňocha zatkla. Praha pak žádala zatykač. To pan rada zařídil neprodleně.

Poněvadž zatím dál nemohl, rozhodl se zjistit adresy a jména členů SPK. S tím se muselo opatrně. Cestíček bylo několik. Předčasně však nechtěl pan rada zložitce poplašit, a rafinovaná diplomacie bohužel nevedla k ničemu.

Z hlubokých myšlenek, do nichž se nořil, byl pan rada příštího dne vyrušen mimořádnou událostí, takže opět zavolal svou výkonnou službu.

„Tak, páni,“ řekl do telefonu, „mám k dispozici čerstvé trestní oznámení na Gioglia Krňocha. Alarmujte zesíleně pražský aparát. Teď se to může roztočit naplno. Popožeňte si laskavě úředního šimla. Jde o milion.“

Na policii se totiž dostavili dva páni s vážnou stížností. Jen řekli, oč běží, poslali je překotně panu radovi na krk.

Jeden z nich se představil jako nakladatel a druhý jako zástupce švýcarských ledníček, z nichž pro devizové obtíže měl prozatím na skladě pouze hromádku prospektů.

Pan rada ovšem nebyl tak naivní, aby požádal o záznam na ledničku nebo aby si dokonce kupoval knihy, a v první chvíli se snažil oba agenty vyhodit. Ohradili se však energicky, že pan rada by byl laskavě poslední, jemuž by chtěli něco prodat, a tvářili se skoro drze. Zejména mladší z nich, nakladatel, jenž nosil švihácký knírek pod nosem, tedy něco, co pana radu přivádělo k nepřičetnosti.

Ledničkař, hubený jako tyčka (ze švýcarského exportu dosud neztloustl), byl mluvčím.

Prohlásili se oba zdvořile, ale chladně za členy stolní společnosti, nazývané prý žertem Středovní panský klub, a přišli si stěžovat na ztrátu klubovních zápisů.

Pan rada natáhl uši. Především mu bylo podezřelé, že s tím přicházejí teprve teď. Zachoval tedy rezervu a za chvíli se přesvědčil, že chlapci se snaží leccos zatajit.

Pan rada však už věděl dost, aby si mohl věci porovnat, a pozorované odchylky si ihned pečlivě zaznamenával do bloku. O těchto odchylkách věřil, že budou zkárou SPK.

Zeptal se nenápadně, zdali je spolek hlášen u úřadů.

Pánové odpověděli, že nikoli, ježto běží o zcela nevinnou stolní společnost, pravidelně se scházející v hostinci pana Rozmajzla. Hraje se tam Člověče nezlob se, filky nebo zřídkka mariáš, hovoří se o kultuře, vyslovují se podněty k podpoře dvouletky, občas někdo přednese hodnotnou báseň nebo zahraje na piano Modlitbu panny či jinou vážnou hudbu, a tak podobně vůbec.

Pan rada, skrývaje rozhořčení, učinil si poznámku.

„Popište mi laskavě předmět, který se vám ztratil, pánové,“ vyzval je.

Učinili to. Pan rada poznal v popisu bezpečně nemorální korán, který měl doma.

„Obsahem zápisů je tedy patrně intimní činnost vaší stolní společnosti?“ otázal se. Ochotně přisvědčili. Je prý tam na příklad zaneseno, jak spolek utvořil dobrovolnou a neplacenou hliďku na dětském koupališti, aby chránil mládež před zbytečným utopením, dále je tam slib všech členů, že budou podporovat hnutí proti alkoholismu, hnutí pro zlepšení mravnosti, Armádu spásy a podobně. Nejušlechtilejší projevy každé schůzky jsou rovněž stručné popsány, a vůbec, kniha má být pro všechny příští generace vzorem a poučením, kterak vyvádějí po hospodách, aby člověk neutrpěl újmy na duši.

Pan rada Ftáček je opodstatněně podezřívá, že si z něho dělájí blázný. Ale důvod toho nemohl pochopit. Kdyby jim i nakrásně policie zápisů našla, praskly by přece jejich řeči o ušlechtilosti jako mýdlová bublina. Ludva Láce se sice zmínil o jejich úděsných kanadách, ale tropit si šašky z policie – to bylo přece jen trochu moc. Aby se byl Ludva Láce s klubem už domluvil, to se panu radovi nezdálo, neboť Ludva Láce se sám vyjádřil, že o klubu už nechce ani slyšet. Pan rada se rozhodl, že na to půjde veleobratně.

„Máte na někoho podezření?“ zeptal se.

„Měli bychom,“ řekl hubený lednickář. „Na jistého pana Ludvíka Láce z Prahy. To je, jak bychom řekli, náš čestný člen.“

„Na čem se zakládá vaše podezření?“

„Na tom, že v zápiscích je zaznamenán jistý jeho závazek ke klubu. Velmi pravděpodobně by se ho chtěl zhostit.“

„Jaký je to závazek?“

„Na poli dobročinnosti, pane rado. Na tom valně nezáleží.“

Pan rada si učinil poznámku.

„Jakousi stopu bychom měli předem,“ pravil, snaže se prohlédnout jejich nevinnýma očima až na dno jejich duší. „V hostinci Viléma Rozmajzla na Hlodayevě ulici došlo před nedávnem k smělému vloupání. Velmi pravděpodobně bylo účelem pachatelovým zmocnit se vašich zápisů.“

„To je možné,“ pokyvovavali oba a dívali se na sebe. „Toť zrovna objev!“

Pan rada stiskal rty.

„Na úřední dotaz Vilém Rozmajzl odpověděl, že se mu neztratilo ani párátko.“

„Skutečně jemu se neztratilo vůbec nic,“ řekl lednickář bez úsměvu, „nýbrž nám.“

„Okamžitě jste to však nehlásili,“ pánové.

Pánové se zatvářili bolestně. „Pohřichu, pane rado,“ řekl lednickář posmutněle, „je to sběh neblahých okolností. Zde můj druh“ ukázal na nakladatele s fouskem, „je takzvaným zapisovatelem klubu. Jelikož byl dejší dobu mimo Brno, snažil se zapsat naše dějiny až na poslední, to jest včerejší schůzce, neměl však náhle do čeho. Zápisní kniha bývala uložena v nástěnné skřínce, a nikoho z nás, ani pana Rozmajzla nenapadlo, že by mohla být clem vloupání.“

„Hm,“ řekl pan rada. „Přihodilo se za nepřítomnosti vašeho zapisovatele hodně ušlechtlého?“

„Velmi mnoho,“ přitakal lednickář za souhlasu nakladatelova. „Samozřejmě. Naším heslem je nerozejít se dříve, dokud není určen či plánován nebo v život uveden alespoň jediný dobrý skutek.“

„A kdy se obvykle rozcházíte, pánové?“

Pánové se nedali nachytat.

„Vilém Rozmajzl zavírá podnik o půlnoci. Do té doby musí být všechno hotovo. Nemá-li někdo dopřito, vezme si malinovku s sebou.“

„Malinovku,“ povídáte.“

„Ano. S sebou.“

„Zápisů tam ponecháváte vždycky?“

„Pravdělemb bez výjimky.“

„Jakou peněžitou cenu přikládáte svým zápisům?“

„Milion,“ odvětil lednickář, nehnuv ani brvou.

„Čeho milion?“

„Kčs. Je to cena sice ideální, ale mile rádi vám předvedeme svědky, kteří potvrdí svůj vlastní výrok, souhlasný s mým míněním celé stolní společnosti, že by totiž naše zápisů nedali ani za milion. V budoucnu tato cena nepochybně ještě vzroste.“

Pan rada si poznamenal s krhavým očima do bloku 1 000 000, – Kčs.

„Ty svědky bych rád vyslechl,“ pravil.

„Zjistíme je dodatečným dotazem. Ostatně, pane rado, pamatuj se, že i já sám jsem se jednou tak vyjádřil.“

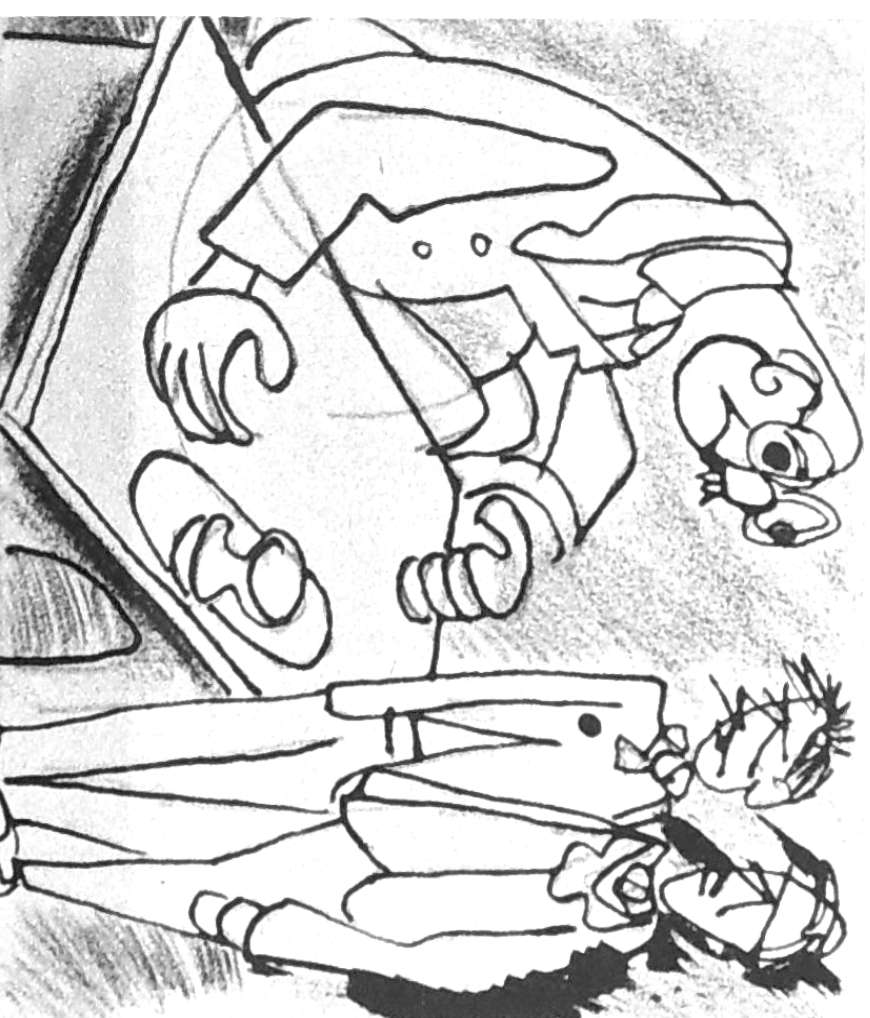
„Já dokonce dvakrát,“ připojil nakladatel s fouskem.

Pan rada už bubnoval prsty na stůl. Nebyl-li SPK spolkem šílenců, pak byl spolkem nesmlinně drzých provokátérů. Tím hůř pro ně. Pan rada se ovládl. Zachoval klid.

„Činite tedy oznámení na neznámého pachatele?“

„S výhradou důvodného podezření na pana Láce, o němž jsme se již zmínili.“

„Mám to poznamenáno. Sepíšeme to tedy. Ovšem pro trestní oznámení vašeho klubu bych potřeboval čitelné podpisy a adresy všech členů, nebo aspoň k vašim podpisům jejich plnou moc.“

zakročení zde tedy podle příslušných nařízení nebylo. Já sám osobně pak jsem byl natolik šlechetný a ohleduplný, že jsem se na místě vloupání u zanechané stopy s úředními činiteli doslova rozdělil, zanechal: jim v podstatě tolik, kolik jsem pobral sám sobě, takže potomní naše možnosti byly stejné, pokud jde o dopadení skutečného pachatele. Předměty svrchu uvedené a v mém bytě nalezené nejsou a nemohou být podle ustanovení služebního předpisu č. 23689/10 lomeno 831 a i 36 lomeno římská V lo-meno bc, ani podle poučení na str. 316 Praktické příručky pro civilní policii, úředně schválené a doporučené, důkazem, že vloupání spáchal majitel nepravěm revidovaného bytu, totiž já osobně. (Moje maličkost.) Mohl bych být také pouze přechovávačem těchto předmětů, a to za a) dobrovolným, nebo za b) nedobrovolným. Dlužno také uvážit (str. 317 Praktické příručky), že doličné předměty by se mohly nalézat i podezříváné osoby ještě jiným sběhem okolností. Proto vzhledem k tomuto odstavi Praktické příručky si dovoluji Vám již nyní a tímto sdělit, ačkoli původně jsem mnil předložit Vám až řešení úplné, že jsa veden jednou ze svých teorií a také soukromě nalezenou zvláštní stopou, dospěl jsem oné noci až k hostinci U hroznové kapky, kde vloupání již byl provedeno neznámým pachatelem, a to patrně krátce před mým příchodem, neboť jsem se značně zdržel za účelem informace se strážníkem Probešem, službu majícím a silně povídaným. Abych mohl pokračovat ve svém pátrání, vzal jsem s místa činu nádobku s lepem, sklenářský diamant, který ležel na římsce, a zbytek textile. Tyto předměty jsem odnesl k sobě do bytu, abych je prostudoval. Ujišťuji Vás, že jsem nenalezl žádných daktyloskopických otisků, pročež jsem došel k přesvědčení, že lupič pracoval v rukavicích. Další mi bylo znemožněno nutností neodkladné cesty, a později tím, že jste ráčil dát tyto předměty úředně zabavit. Přesto se osměluji pokračovat ve svém soukromém pátrání, ponechávaje jinak, jako vždycky se dělo, případ ve Vašich vzácných rukách. Musím Vám přátí statečnou mysl, podaří-li se Vám dopadnout pravého pachatele, neboť Vás údiv už podle dnešního stavu věci bude asi veliký. Vynasnažím se ovšem podle možnosti přispět Vám dalším závažným sdělením. S obvyklou úctou oddané Vás

Gioglio Krňoch.

Rukolb milostivě paní choťi a vážené dceři si vyprošuji.

Post Scriptum: Neračte prosím žádnou z vědomostí, Vámi až dosud získaných, kromě této mé, vlastní rukou psané, za neomylnou považovati. Naopak, jelikož jste ráčil být až dosud záměrně klamán, ráčíte být sváděn z cesty úplné. Zatím mohu nezávažně prohlásiti, že zápisky takzvaného střeďečního klubu pánů, nyní nezvěstné, obsahují senzaceplné tajemství, nadmíru škodlivé vši naší veřejnosti, a že to, co Vy ráčíte považovat za stopu, vedoucí k cíli, je pouze maskou, jejímž úkolem je odvrátit Váš vzácně bystrý zrak od pravého stavu věci. Tudiž já sám osobně, hodlaje ve svém pátrání pokračovati, nikoho generálně šanovati nebudu a každého, kdo vinen jest, láskám Vaším ihned prozradím.

G. G.

*

Pan rada Ptáček dostal v obličeji barvu loňského sena, jelikož písemnost Gioglia Krňocha bez rozpaků odsoudil jako drzou výmluvu. „Předvedte mi ho!“ zaláteřil. „Já se ho na to soukromé pátrání tak zeptám, že víckrát nevypátrá ani vlastní boty pod postelí!“

V klubu se výtvarníkovi velkomyslně odpustilo, ačkoli byl za zloděje koránu z pohodlnosti považován definitivně. Jelikož korán patrně vztekle zničil, založili nový. Šejk Bivoj, jenž měl obchod s rodinnými kronikami, pergamenovými stínítky, pomalovanými krabičkami a jinými zbytečnými krámy, dodal novou knihu s okovanými rohy, navlas stejnou. Poněvadž se vždycky na veřejnosti i v soukromí chlubil, že každý kus, který dává do prodeje, je vzácný rukodělný unikát, a poněvadž nyní mohl dodat neomezené množství stejných a po fabricku vyrobených koránů, byl pokutován pěti mázovkami vína.

Na první straně nového koránu ceremoniář klubu ozdobně vepsal:

KORÁN JE MRTEV, AŽ ŽIJE KORÁN!

Staré dekrety byly zaneseny z paměti znovu, s tou obměnou, že stanovily přísnější tresty. Tak např. dáma, vstoupivši případně do klubu, neměla už mluvit sprostě ani si malovat kníry, zato však mohla vstoupit pouze bez použití líčidel, pudru a vůbec všech kosmetických prostředků. Všichni členové svorně usoudili, že nyní mají od ženských návštěv pokoj jedinou provždy.

Zvláštním dekretem byl pochválen Vilém Rozmajzl za duchapřítomnost, s níž při úředním šetření popřel ztrátu koránu. Před zvoleným senátem SPK se Vilém Rozmajzl sice hájil tím, že měl na mysli hlavně svůj vlastní prospěch, zejména co se týče uzavírací hodiny, ale přísné pochvaly se nevyhnul. Se škodou z rozbitého okna byl odkázán na pořad práva civilního, a jako zvláštní prémii obdržel aršík vojínů německé branné moci k vystříhování.

Dalším řádným dekretem byl z řad čestných členů, jichž více nebylo, s potupou vyloučen Ludva Láce, spisovatel, jelikož zaslal na adresu klubu telegram, že se mu narodila holka jako buk. Toto nízké porušení smlouvy mělo za následek jeho odsouzení k vypiti pěti set lahví sifonu in kontumatiám. Z textu telegramu, který zněl doslovně

holka stop hej rup stop jako buk stop nejezdete stop zustante tam stop

vyvívalo jasně, že SPK byl nečestně podveden a že je nadto ještě vysmíván.

Gioglio Krňoch, jenž odcestoval zpět do Brna krátce předtím, než Ludvu navštívil pan rada, nezdržel se v Brně ani o vteřinu déle, než bylo nutno. Když pak stanul se svým bramborovým úsměvem opět před Ludvou, byl uvítán s otevřenou náručí.

„Vy už to víte, strejdo?“ řekl Ludva a zářil jako magnesium.

„Pozoruju, že se na mne těšíte,“ pravil Gioglio Krňoch a jeho úsměv pomaloučku tál, „ale já jsem to jaksi zvrta.“

„Jestli tady někdo něco zvrta,“ řekl Ludva šťastně, „byl jsem to já. Narodila se místo kluka holka. Nějak se to prohodilo.“

„Tak?“ vzhledl Gioglio Krňoch zmrzle. „Povídali jste až za týden.“

Ludva se zarazil. „Co je vám?“ otázal se. „Holka se vám nelíbí?“

„Líbí.“

„Proč se tedy tváříte jako houska na strouhání?“

„Hned vám řeknu. Můžu si sednout?“

Gioglio Krňoch sedl s povzdechem. Ludva do něho mlčky zabodl sondující zrak.

„S koránem jsme se tedy namáhali zbůhdarma, pane Láce.“

„To nevadí. Strejčkem zůstanete.“

„Nepostakujte, snažně vás prosím, dokud mě nevyšlechnete. Penzi jsem si nevyzvedl, nešlo to. Máte mě na krku. Jel jsem do Prahy načerno. Ještě že se v tom vyznám.“

„Co se stalo, Ksarkru?“ řekl Ludva a poškrábal se na temeni.

„Zrada. Nechal jsem doma hrnek s lepem a on to našel.“

„Kdo? Klub?“

„Pan rada Ftáček.“

„Je to ten pes, o němž jste mi vyprávěl?“

„Nenazval jsem ho nikdy psem, ale je to ten.“

„Osobně ho sice neznám,“ řekl Ludva mylně a zaťal zuby, „ale poznal bych ho, neřáda, na deset honů. Má to tedy v rukou policie?“

„Bohužel. Vydali na mne zatykač.“

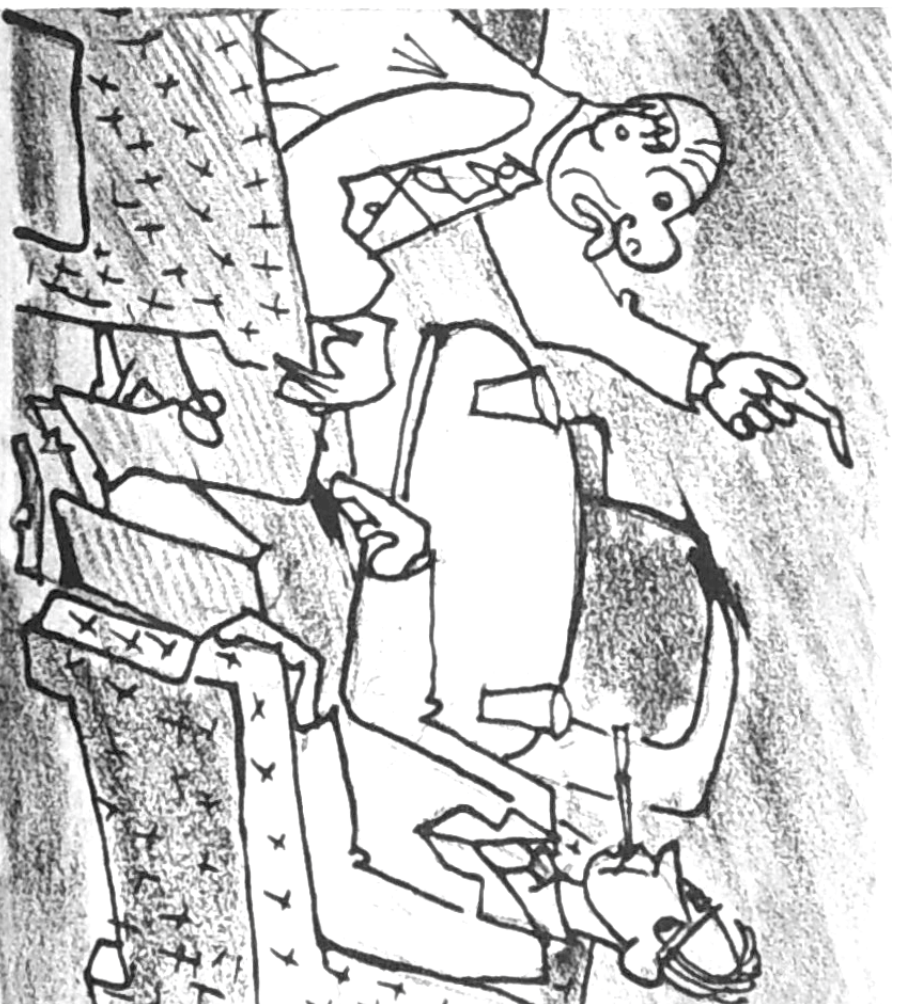
Ludva se taky posadil.

„Kaše nám houstne, strejčku,“ konstatoval smutně. „Teď vás zavřou, a než se dostanete ven, bude naše dcera chodit do tanečních.“

„Doufám, že ne,“ osvětlil Gioglio Krňoch rovněž smutně. „Kasičku jsem sice trochu převaril, ale zase ji zřídím. Naštěstí o koránu neví nikdo nic a o vás rovněž ne.“

„Ba jo,“ pravil Ludva zamysleně. „Byl tu nějaký apatykač z Brna, nový člen klubu.“

Ve vyhlasých očích Gioglia Krňocha se rozdotnaly ohničky.

„Jak vypadal, pane Láce?“

Ludva vyličil navštěvnicka dosti věrně, a tak se konečně domluvili.

*

„Inu...“ pravil potom Gioglio Krňoch vážně, „uvěřil jsem příliš v prostotu strážníka Probeše, a to je asi ono. Krátce před loupeží jsem se ho nápadně vypytał. To by bylo nic nedělalo, ale pan rada Ftáček vždýcky, co ho znám, bral věci do rukou obráceně. A tentokrát mu to zlou náhodou vyšlo.“

„Já bych se vzteky pokousal,“ řekl Ludva zarmouceně. „Na tomhle místě jsem mu vyzvatal všecko, a ještě jsem myslil, že mám obzvláštní štěstí. Koho by napadlo, že je od policie! V mých sebraných spisech se mu ani jeden detektiv kloudně nepodobá, neřkuli aby se jmenoval Ftáček. Zavřou mě taky, strejčku, a potom abych posílal rodně motáčky.“

Gioglio Krňoch se začal opět usmívat.

„Na vás se dostali asi prostřednictvím toho adoptování,“ hádal, „smůla šla za smůlou.“

„S tím adoptováním to byl váš nápad, strejčku.“

„Ale vy jste stál na tom, že se mi musíte nějak odměnit. Zkrátka, pane Láce, když se dva hloupí sejdou, nejsou o nic chytřejší. Pánbůh nás potěš, ale napravit si to musíme sami.“

„Nevím jak,“ zavrčel Ludva.

„Já ano,“ řekl Gioglio Krňoch. Na jeho radu pak podnikl Ludva spěšnou pouť do Brna, a to ve společnosti dvou mazaných přátel z novinářských kruhů, z nichž jeden byl právě tak málo lednickářem jako druhý nakladatelem, ale jeden jako druhý měl chápavosti za deset včádků.

*

Zatímco pražská policie se vypravovala na Gioglia Krňocha, aby panu radovi Ptáčkovi vyhověla, dostal pan rada Ftáček od Gioglia Krňocha dopis.

Gioglio Krňoch psal velkým, dosud slušně pevným písmem toto:

*Vaše Blahorodí,
velevážený pane rado!*

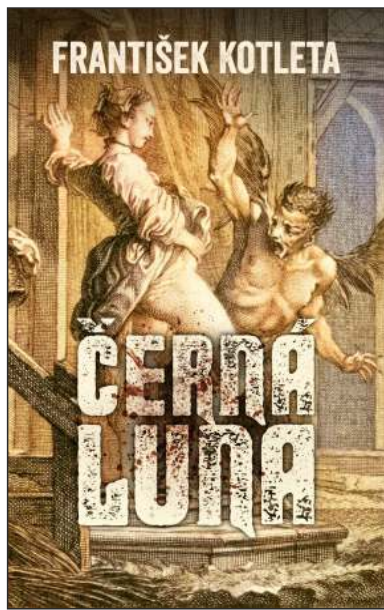
Poněvadž nyní cestuji, musím vás prosit o dovolení, abyste laskavě přijal následující mé vysvětlení prozatím písemně.

Nechci se chlubit svou dosavadní bezúhonností, ale jelikož se mi dostalo k sluchu, že jsem byl mrzce nařčen z vloupání do hostince U hroznové kapky, zaujímám se na svou obranu proti výše řečenému obvinění. Vzal jsem v péči záhady kolem Viléma Rozmajzla více než mi příslušela ale stalo se to vícemermeno na Vaš nepřímý laskavý popud a též pro jiné zajímavosti osobního rázu. Troufám si ergo tvrditi, že jsem došel k lepším výsledkům, než jste, ráčí dojit Vy, a že Vy ráčíte sledovat stopu zcela klamnou, čehož je mi důkazem, že jako corpus delicti byla zabavena u mne v bytě nádoba se zlodějským lepem, řezátko na sklo a textilie k přidržování vmačkávaného skla. Kdýbých býval byl ještě ve službě, to jest před svým penzionováním, byl bych tyto předměty odevzdal na příslušném místě s příslušným úředním hlášením. Jako amatérský pátrač jsem to nemaje případ plně objasněn, a také jsem to nemusel učinit vzhledem k tomu, že majitel poškozovaného okna nepodal stížnost nebo udání úřadům. Naopak se snažil pozornost úřadů odvrátit, a vlastní příčiny k úřednímu

KULTURNÍ KURÝR KRITIKA

Romantik si neodpočine

Brak a brak, nic než brak... dalo by se říci starším a dodnes ustáleným označením populární literatury nad další knihou psavého Františka Kotlety (jinak Leoše Kyši). Jak říká reklama, buď nad jeho knihami ohrnujete nos, nebo je vysloveně hltáte. A co byste také chtěli číst v tom počasí, které nás pronásleduje celé léto? Snad trochu té ulítlé vyvražďovačky, akční jízdy, magie a sexu.

František Kotleta: Černá luna.
Dobrovský s. r. o. v edici Fobos 2024,
384 stran

Kotletovy texty jsou hodně specifické a dalo by se říci, že mnohdy jedinečné v tom, že se čtou strašně dobře, ale zároveň po nich skoro nic ve vaší mentální výbavě nezůstane. V jeho desítkách

knih si pak můžete ukazovat stále dokola, jsou leckdy návykové, přesně tak, aby splnily to, co se od slušného populáru a návykových látek žádá: po uotřebení a emočním uspokojení zahodíte a budete vyžadovat další kus. Ohrnovat nos nad uměním takhle psát je velmi jednoduché, dalo by se najít hodně příkladů, co a jak u Kotlety nefunguje, co je zbytečné, co už je spíš zastydlý pubertální humor... ale takhle se k žánrům přistupovat nemá a škodí jim to. Navíc - zkuste najít někoho z vysoké literatury, kdo umí takhle psát, aby vás nutil číst dál a dál... František Kotleta má svůj styl, má svůj opravdu velký okruh čtenářů a má samozřejmě i svá už lehce naučená a přehrávaná témata i situace. Baví ho okultní věci, rád nechává své hrdiny i čtenáře oblužovat a okouzlovat tajemnem, i když si mnohdy myslím, že si z toho všeho spíš dělá legraci. Jako třeba v jeho sérii s Tomášem Koskem, specifickým vyšetřovatelem v oblasti magie (a samozřejmě sexu). Celkově už po tolika letech a knihách seká Kotleta své romány, novely a povídky podobně jako pověstný obuvník své cvičky, aby čtenář dostával v pravidelných dávkách to, co chce. Je zajímavé, že po letech u nakladatelství Epoque přešel v poslední dvoudílné sérii s hlavním hrdinou Filipem Aksamitem k nakladatelství Dobrovský (zatím svazky *Černá smečka* a *Černá luna*) - tenhle přestup roku ovšem nemá zatím žádné větší následky na autorově stylu.

Černá luna je druhý svazek série, který nabídne všechny typické stránky Kotletova psaní: už od prvních vět a poněkud překerní situace v ženské věznici nemáte chuť přestat číst (anebo naopak nemáte chuť pokračovat). Hrdina Aksamit, který má poněkud specičtější po-

volání (lovec démonů) i rodinné poměry (Lucifer je jeho otec i dědeček, ale to je poněkud složitější na vysvětlování). Dostává se opět do hry nic menšího než ovládnutí celého světa, poletují tu andělé i padlí bytosti, aby se neřešily moc věci jako únava, spánek, jídlo, peníze, zbraně, cestování (ostatně kniha končí velkou bitvou nadpřirozených sil v Afghánistánu). Vše je vlastně na dosah ruky. Takle vlastně prvoplánově primitivní jízda sestavená na první dobrou má přesně onu chytlavou úpornost, s jakou se někdo dívá na nekonečné seriály nebo sleduje své oblíbené internetové kanály. Kotleta splňuje jen to, co od něj lze čekat a za hranice uzounkého prostoru své imaginace se vydává jen někdy - a jen pro větší znalce. On totiž není pitomý, jak by se z toho psaní zdálo. Poskládá sem a tam třeba odkazy a pozdravy jiným lidem, kteří se v žánru pohybují (v přítomné knize takhle zpodobní redaktora Borise Hokra). Co je na tom celém asi nejzábavnější je to, že i přes podle mého nepříliš funkční čistou pornografii (některé pasáže v jeho knihách jsou prostě takové) a přes zvrácenou a zbytečnou brutalitu a střílení na všechny strany (ostatně by mě zajímalo, kdyby si někdo dal tu práci a vypočetl, kolik toho hrdinové Kotletových knih vystřílí a pozabíjejí) jsou jeho hlavní hrdinové vlastně trochu romantici, kteří i při záchranách světů a životů nakonec myslí hlavně na ostatní a dokáží se často sebeobětovat, i když důvody jejich k takovému chování jsou někdy nepříliš zřejmé.

To se týká i Filipa Aksamita, který se vykresluje sám jako drsný polobezdomevec a člověk žijící na hraně všeho. Zatímco v *Černé luně* kolem něj zuří války světů a vyvolaná Lilith, bytost zahalená

spíše neznámou auroou než známou, systematicky ovládá a redukuje počet svých nepřátel, relativizuje Aksamit nejen své nastavené chování, ale i svůj vztah k světu. To je vlastně příjemné překvapení, stejně jako to, že v jednu chvíli se padlí andělé opět setkají s těmi nepadlými a začnou po tisíci letech opět spolupracovat. V rámci žánru jde samozřejmě o pohádku, o tradiční a trvalý soubor dobra se zlem, ale uhodnout v tomhle mišmaši co je dobro a co zlo bývá - jako v případě dalších Kotletových sérií - složitější. Pravidla si dává jen a jen on sám, aby je mohl průběžně obměňovat anebo dodržovat. Nemusí za každou cenu pointovat a mohl by nechat svoje postavy si dělat trochu něco jiného, než jen střílet, souložit a špičkovat se mezi sebou. Tuhle jednoznačnost má schválně jako to, co se po něm chce a co jeho čtenáři chtějí a očekávají. Svého času se o některých autorech populární literatury první republiky (Sláva V. Jelínek nebo Felix Achilles de la Cámara) mluvilo jako o „králích braku“. Po mnoha zkušenostech a proměnách žánru máme dnes řadu spíše „kultovních autorů“ než králů. František Kotleta patří bezesporu k nim, řemeslně zvládá tak, aby svůj stroj vždy rozběhl bezvadně. I když funguje jen ve chvíli, kdy se do jeho světa ponoříte. Pokud byste chtěli po týdnu nebo čtrnácti dnech převyprávět, o čem ta která Kotletova kniha byla, jen bezmocně pokrčíte rameny a řeknete, že to byla taková ta typická autorova jízda a vlastně taková blbost. Odměnou budiž zástupy závislých čtenářů, když už je ta žánrová publicistika a reflexe dlouhodobě tak žalostná a bezzubá.

Michal Jareš

MIXZÓNA Mlčenlivý.

Za Jiřím Opelíkem (21. října 1930 - 3. srpna 2024)

Vzpomínkou na **Jiřího Opelíka** proniká dominantní osobnostní rys - spojení mlčenlivé povahy a mohutné imperativní naléhavosti - příkladu přísné důslednosti, badatelského a kritického svědomí. Mluvil nerad a zpravidla jen tehdy, když to bylo nutné. Neimprovizoval, nekonverzoval. Při vzrušených debatách upadal do stále hlubšího zamyšlení, jako by mlčením reagoval na přemíru řeči a na naléhavost pohledů, které se k němu upíraly s nevyřčenou otázkou. Nevystupoval v médiích a témata, jimž věnoval desetiletí práce, nechával traktovat pohotově hráče schopné mluvit kdykoli o čemkoli. Nečetné rozhovory, které poskytl, formuloval vždy písemně, dovedl ovšem svým odpovědím vtisknout hovorový spád. Jeho vzpomínky na univerzitní učitele a na dětství a mládí v Olomouci prozrazují vypravěčský talent, kterému však pouštěl uzdu, pouze měla-li osobní rovina obecný přesah a zastihla-li ho otázka v příznivé chvíli (srov. rozhovory u příležitosti druhé knihy studií o K. Čapkovi *Uklizený stůl* - Lidové noviny 29, 2016, č. 213, 10. 9., příloha Orientace s. VI-VII [24-25], otázky Petr Zídek, resp. Týnecké listy 26, 2016, č. 10, s.

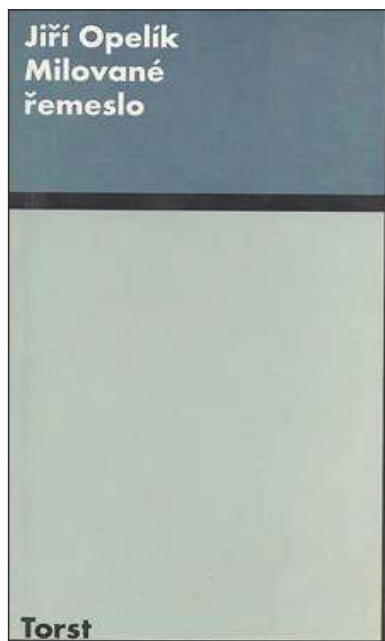
27-30, otázky Petr Hanuška). Svě úkoly si dával sám (neodpovídal na všetečné dotazy usilující strčit nos do toho, na čem právě pracuje), pracoval na nich neokázale a v soukromí, ve svém volnu, paralelně ho však většinu života zaměstnávala kolektivní díla, jimž věnoval svůj všední den. A tak můžeme s úžasem přehlédnout na základě bibliografie, které se již od její první verze připravené pro knihu *Milované řemeslo* (2000) soustavně věnuje Luboš Merhaut, trojí mohutnou řadu v díle Jiřího Opelíka: 1) svěbytný typ literárněkritický podílející se na emancipaci a svobodném rozmachu kriticismu od poloviny padesátých let do konce let šedesátých, 2) analytickou pozornost diferencované literárněhistorické heuristiky rozprostraněné v širokém žánrovém rozpětí od monografií, portrétních a problémových studií, přes komparativní sondy, dílčí edice po sebrané spisy, v jejichž komentářích a doprovodných esejích je shromážděna a funkčně utříděna, hierarchizována a vyhodnocena rozsáhlá materie ústředních fenoménů moderní české prózy, poezie a literární vědy. Konečně řadu 3) tvoří podíl na profilových syntetických a lexikografických

podnicích české literární historiografie druhé poloviny 20. století: Na *Slovníku českých spisovatelů* (red. s R. Havlem, 1964), čtvrtém dílu *Dějin české literatury* (dokončen 1969, vydán 1995) a především na *Lexikonu české literatury I-IV* (1985, 1993, 2000, 2008). K třetí řadě nutno počítat i hesla o české próze v *Kindlerově literárním lexikonu* (díl VI, 1972), *Rakouském biografickém slovníku*, *Slovníku světových literárních*

děl, účast v řadě dalších kolektivních prací jeho domovského pracoviště a v neposlední řadě dvojí vydání souboru interpretací českého moderního básnictví *Jak číst poezii* (1963, 1969), který redigoval a koncipoval. Na první pohled může Opelíkova kariéru dráha působit dojmem životní stability. Po studii asistentura na univerzitě v Olomouci, téměř čtyřicet let na stejném akademickém pracovišti praž-

ského Ústavu pro českou literaturu. Nemohli bychom se ovšem více mýlit. Jako nestraník s nespolehlivým kádrovým profilem strávil po provérkách na olomoucké fakultě v roce 1958 následující rok v hutích, aby se „zocelil“ a „sblížil s dělnickou třídou“, načež zjistil, že fakulta nepočítala s tím, že by se chtěl snad vrátit. Využil proto dřívější nabídky Jana Mukařovského a nastoupil v roce 1961 do akademického ústavu, kde nejprve dokončil svou kandidátskou práci – sérii kapitol o románech Václava Řezáče, z nichž část publikoval časopisecky. Mukařovského však o rok později vystřídal Ladislav Štol a Opelik byl – jako nestraník – s Rudolfem Havlem pověřen redakcí tzv. modrého slovníku, za který byli ovšem po vydání popotahováni, neboť zařadili i autory, kteří zkrátka připomínání být neměli. Generace Mukařovského žáků však svůj zápas se Štollem vyhrála a pracoviště zažilo v druhé polovině šedesátých let slavné časy.

O to horší byla ovšem normalizační reglementace – nejprve podle pravidel Vladimíra Bretta, poté opět pod Štollem a Hanou Hrzalovou. Prověrky a vyhažovy ovšem dopadly nejprve na veřejně angažované straníky (po vyloučení či vyškrcnutí z KSČ následovala ztráta zaměstnání), což Opelik nebyl, začátek normalizace v ústavu přežil a spolu s dalšími trpěnými historiky (Zdeněk Pešat, Mojmír Otruba, Ludmila Lantová, Vladimír Forst, Zina Trochová a další) koncipoval záchranný kolektivní úkol – *Lexikon české literatury*. Poté, co vydal svou první monografii o Josefu Čápkovi (1980), však k němu zvláštní pozornost upřel městský výbor KSČ, samozřejmě na udání. Byla to doba, kdy politické orgány toho druhu ochotně reagovaly na otázky typu „jak je možné, že někdo takový stále ještě působí v Akademii věd?“ Nakonec byl přeřazen z kategorie „vědecký pracovník“ (držitelé doktorských, resp. kandidátských titulů), na nichž měla partajní hierarchie zvláštní zájem, o úroveň níž mezi pracovníky „odborné“, s nižším platem, avšak méně exponované, a mohl pokračovat v práci na *Lexikonu*. Při převratu 1989 mu bylo téměř šedesát let a zdálo se, že – jako pro mnohé – přišla změna pozdě. Přežil těžké onemocnění, po návratu dotáhl třetí díl *Lexikonu* k vydání, načež okamžitě položil spojitou funkci jeho šéfredaktora a vedoucího oddělení a – na rozdíl od mnohých souputníků – odešel do penze. Nikdy neměl mnohačetné úvahy, nesbíral funkce, nevěnoval se akademickému provozu. Jednak to bylo proti jeho naturele, jednak na to neměl čas. Do penze šel s řadou pracovních

plánů, z nichž mnohé stačil v dalších dvaceti letech uskutečnit a mít z nich radost – především *Spisy Josefa Čapka* a monografii o tvorbě Vladimíra Holana. Oproti prvnímu dojmu byla Opelikova životní dráha napínána diskontinuitními přerovny 20. století včetně jejich nemilosrdného dopadu do soukromí a existenčních podmínek. Dařilo se mu však těmto tlakům čelit s příznačnou svobodomyšlností a jednoznačností (sám se, jak říkával, považoval za dítě Štěstěny) – neúčastnil se totiž nikdy nepopolárnějšího národního tance, což není, jak mnozí věří, polka, nýbrž tanec mezi vejci. Nemohl tak být ani zklamán, ani příliš překvapen, neboť byl – jako osobnost v jádru kriticky empirická – nadán ironií a skepsí vůči hlaholu idejí. Postupně se však u něj prosadila mlčenlivost, sestra této skepsy. Od dětství zaujat mapami, zeměpisem, cestami do dalekých krajin (odtud snad i sběratelská vášně pohlednicová) vycestoval jen krátce dvakrát koncem šedesátých let na pobyt do zahraničí – do Heidelbergu za Dmitrijem Tschizevským a poté ještě do Švédska (jako aspirant strávil ovšem ještě zkraje šedesátých let tři týdny v Moskvě).

Mlčenlivá osobnost Jiřího Opelíka se jeho vrstevníkům jevila nejprve pravděpodobně jinak – jeho hlas nešlo přeslechnout, neboť pomáhal vyhranit od roku 1955 časopis *Host* do domu a podobně přinášel svébytnou iniciativu do všech periodik, do nichž pravidelně přispíval od *Kultury* přes *Plamen*, *Kulturní tvorbu* po *Literární noviny* (*Literární listy*, resp. *Listy*). Těsně před čtyřicetkou se s kritikou rozloučil ještě předtím, než normalizační politika zastavila všechny časopisy, v nichž se ke své přítomnosti vyslovoval a konkretizoval její tvořivou podobu. Jeho první kniha – autoportrét kritikův – *Nenáviděné řemeslo* (1969) je nejen reprezentativním příspěvkem k typologii kriticismu jako svébytné poznávací moderní společenské aktivity, nýbrž i symbiotickým komentářem širokého spektra projevů moderní české literatury prosazující od konce padesátých let postupně vlastní svobodnou možnost. Kritiku považoval – jak bylo ve 20. století obvyklé – za aktivní složku literární vědy ve smyslu vědění či poznání člověka a světa v jeho svobodném slovesném projevu. I zde – jako v jejích dalších složkách, tj. historickém empirismu a teoretické spekulaci či modelaci – je při práci analytický rozum zacílen ovšem k hodnotovému soudu o aktuální současnosti.

Zde si nutno připomenout, že literární věda, stejně jako další vědy o člověku, ve 20. století vystupňovala svou prestiž, založenou hluboko ve století předešlém. V šedesátých letech pak zažívala jeden ze svých vrcholů, její diskuse reflektovala krizi humanity a humanistickou perspektivu, měla celospolečenský význam a samozřejmě operovala v symbiotickém vztahu se soudobou tvorbou, uměním, hudbou, divadlem, vědou. Poháněna vlastními otázkami, vlastním étosem posilovala vědomí tvořivých a komunikačních souvislostí životního smyslu. Tykadly tohoto vědomí byly časopisy, jejich diferencovaná debata a vzrušený puls svědčící o schopnosti rychlé reakce na příležitost, která se nebudě opakovat: Jednat nutno bezodkladně a co nejdůsledněji. Jiří Opelik kritik si dobře uvědomoval nezajištěnost a nebezpečí kritického hodnocení. O úkolu kritiky napsal s využitím maximy Josefa Dobrovského, že by neměla obviňovat, nýbrž ve svém celku prospívat, což ovšem nijak nevylučovalo neúprosnost jednotlivých kritických výkonnů. Byl ovšem toho mínění, že kritikovo zaujetí má být zaujetím „pro přesnost

interpretace“ a vycházet ze dvojího ztožnění – s autorem (analýza vnitřní soudržnosti díla), se sebou samým (konfrontace této soudržnosti či jejího deficitu se soudržností vlastní estetiké, životní, myšlenkové zkušenosti a jejich deficitů). V tom tkví „hraniční“ povaha kritiky, její vždy do jisté míry nerovnovážné, rozkolísané východisko. Obracel se tu proti jakékoli ortodoxii, podle níž „prosazuje-li se někdo, musí za to někdo druhý zmizet ze světa“. Odtud jeho nechuť k polemickým manýrám („proti svinstvu válčíme svinstvem“), ke kritickým programům a manifestům, jakkoli její hodnotové zisky a tvůrčí podněty české kritické tradice vydával, refletoval a umocňoval (srov. *Prospívat, ne obviňovat*, *Literární noviny* 14, 1965, č. 10, 6. 3., s. 5). Kritiky se vzdal paradoxně v době, kdy se mu nabízel příležitost vlastního prostoru, tj. vedení kritické rubriky *Plamene*. V úvodu ke své kritikově labutí písni, tj. ve zmíněném knižním výboru, zmínil důvody, které ho k rozhodnutí zanechat kritiky vedly: stud z „přesycení“ analytické rutiny na straně jedné, stud ze sebeobnažování na straně druhé: „To jsem vskutku já, já, kdo čas od času přichází a svléká se před očima druhých ze svých nejvláštějších postojů, stanovisek, nechtů, tužeb, po ruce paraván kritického žargonu, historického odstupu, vědecké metody?“ (*Nenáviděné řemeslo*, Praha, Československý spisovatel 1969, s. 9). Třetí, rozhodující důvod objasnil v předmluvě k souboru svých literárněhistorických prací, ve zmíněném pendantu k citované knize kritikově, tj. k *Milovanému řemeslu*: Živá literatura, k níž jako kritik náležel, se normalizací uzavřela, stejně jako časopisecká soupeřivá sounáležitost, jako kulturní organismus sui generis. Literární historie se však naopak otevírala ve své neuzavřenosti a nekončnosti. Mohl nyní tím spíše následovat pokyn a vzor svého univerzitního učitele Oldřicha Králíka a nasměrovat veškeré poznání k edici stabilizující text v jeho pohybu.

Ohniskem literárněhistorického úsilí Jiřího Opelíka byly dějiny moderní české literatury od přelomu 19. a 20. století po jeho současnost. Jeho školou však byla filologie, bohemistika a germanistika. Svými učiteli, především Oldřichem Králíkem a Pavlem Trostem (ale i Jaromírem Bělíčem a Františkem Kopečným) byl veden k jazykovému a textovému empirismu na straně jedné (jeho výhonkem je i ediční dobrodružství) a k strukturálně orientovanému výkladu žánrových a druhových aspektů jako faktorů diference literárního vývoje na straně druhé. Již ve studiích olbrachovských, řezáčovských, weilovských se projevila schopnost proměnit dosavadní inter-

pretační předpoklady novou otázkou a pracovní hypotézou ověřit s vyčerpávající heuristickou průpravou v netušných kontextech. Nutno zdůraznit – jde i dnes vesměs o základní literaturu předmětu, bez níž se poznání moderní české literatury neobejde. Totéž platí o jeho kapolách pro čtvrtý díl tzv. akademických *Dějiny české literatury*, k nimž se budeme i nadále vracet, položíme-li si otázku celkového útvaru české meziválečné prózy. Ač se jen zřídka pouštěl cestou teoretické rozvahy, byl k ní disponován – svděčí o tom jeho komentář k problému psaní dějin současné literatury, množství teoretických postřehů z oboru historické poetiky a geneologie, ale i shrnutí poznatků lexikografických a rozvedení problému hodnocení v tomto oboru. Vyhýbal se naopak debatám o periodizaci dějin literatury – tyto disky, říkával, se zpravidla vedou tehdy, když už nevíme, co si počít.

S jednotlivými zastaveními Opelíkova myšlení se měla obvykle možnost seznámit i široká veřejnost, neboť k odborným analytickým studiím se obvykle druzíly doslovy a publicistické útvary, do nichž se zisky přísného vědeckého studia přetavovaly v rozmanité škále jazykového pojmenování prozrazujícího neutuchající stylistickou pozornost a pobídku adresovanou čtenáři. Řadou svých témat navázal na Králíkovu práci – tak již ve studii o Bezručově milostné poezii, jejíž přístup před svým učitelem bránil. Především však pracemi Čapkovskými. Byl to nejprve Josef Čapek, posléze i jeho mladší bratr, kteří uchvátili Opelíkovo celoživotní pozornost, a dal by se patrně na jeho jednotlivých Čapkůvých trasovat i přesun či modifikace jeho literárněhistorické metody. K monografii *Josef Čapek* z roku 1980 vedlo dvacet pět let příprav, které přinesly nejen nové pochopení celistvosti Čapkovy tvorby a pojmenování její dynamické podvojnosti v dvojm významovém plánu, nýbrž i stále inspirativní pojetí sescesnosti v literatuře počátku století a adekvátním projasnění sémantických vztahů mezi modernistickou literaturou a výtvarným uměním. Jakkoli se autorovi zdálo, že tu interpretační rámec vyčerpál, dokázal ke svému úkolu přistoupit zcela odlišně v druhé monografii, kterou vydal o šestnáct let později s Jaroslavem Slavíkem. Mohl se zde opřít o nutnost rozšířit literárněvědný postup k vizuální oblasti a promyslet odlišné funkce a útvary Čapkovy reflexivity zejména v meziválečném období a v tvorbě z koncentračního tábora. Podobně v případě druhého z bratrské dvojice: Opelíkova studie, z nichž vzešly dva komponované soubory (jejich dlouhé názvy jako by korespondovaly s implicitním vypravěčstvím autorovy badatelské autostylizace), vycházejí od zdánlivě neproblematických či stereotypně nahlížených aspektů mnohostranné spisovatelské osobnosti. Opelik si v nich klade otázku její integrity, její soustředěnosti, která ovšem ponechává jednotlivým formám jejich význam, či jej dokonce umocňuje (epistolografie, vztah literatury a filozofie, poezie a prózy, novinářství a estetiky, literatury a politiky, literatury a náboženství). Mnohočetnost Čapkovy osobnosti byla pro Opelíka její integrační kvalitou – význam této mnohostrannosti, považované mnohými za povrchní dilettantismus v běžném smyslu, ukázaly Opelíkova dvě knihy jako rys tvůrčího aktivismu situovaného mravního zápasu. Připomeňme si konečně i jeho poslední velkou studii o tzv. škole Lidových novin z druhé knižky o Karlu Čápkovi. Jako by se v ní naposledy zapojila literárněhistorická heuristika do formování historického významu literárnosti a vedla řez

masmédiem, aby ukázala, jak byla žurnalistika schopna vytvářet svěbytný komunikační a jazykový útvar, svěbytnou recepční situaci. Ediční činnost Jiřího Opelíky vyloží někdo povolanější. Jeho edice jsou nicméně v mnohém ohledu vzorové, tvoří standard v dobrém smyslu toho slova. Počínaje spolehlivostí a transparentností textologické přípravy po propracovaný aparát a suverénní pohyb napříč materiálovými vrstvami, působily zpravidla již tím, že i čtenář málo věci začínal svazek číst odzadu, od ediční poznámky. Soupis jeho ediční činnosti představuje vsutku široký záběr, počínaje autory první poloviny 19. století. Vytkněme především edice objevené a souborné - především četná vydání z díla Josefa Čapka završená soubornými spisy a korespondencí (vydání

jeho básní, publicistiky, *Umění přírodních národů*, *Gassiroyv loutny*, filmových libret obou bratří, vzpomínek Jarmily Čapkové představovaly vesměs mimořádné události), básně a publicistika Jana Skácela, soubor prací Oldřicha Králíka, próza Weilova, Sumínova, Uhrova, Martínková, Kramolišova, podíl na spisech F. X. Šaldy, S. K. Neumanna, výběry z díla Kainarova, Seifertova, četné edice olbrachtovské a řezáčovské. Vesměs rovný, poctivý přístup, edice bral jako službu autorovi a čtenáři a nezástával jim nic dlužen. Služba básníkovi ostatně Opelíkovi práce vyznačuje především. Pojetí literární historie u autora modelové monografie podřizující životopis výkladu díla a zapojující biografický detail pouze jako ústrojovou komponentu duševního ustrojení umělce, integrující životní dráhu

do tvůrčí aktivity jako činnosti mravně orientující, se liší od dnešního emancipovaného výkladu, který si neví s dílem často rady, mnohdy zapomíná, že rai-son d'être literární vědy tvoří literatura, zato přistupuje k problému osobnosti a tvorby prostřednictvím analýzy mocenských vztahů. Opelík se nevěnoval podružnostem, jevům, které jsou stále stejné a efeménní, učeně bezpříznakové, stejně jako tomu, co lidi výjimečné činí obyčejnými, lidské příliš lidské pro něj nebylo zdrojem významu! I proto psal své *Holanovské nápovědy* (2004), zamýšlené původně jako doprovod německého překladového souboru Holanovských spisů, jako analytického průvodce vývojem básnickovy poetiky. Dnešek naopak chce na kohokoli ukázat jako více či méně obratného, „zasítovaného“ manipulátora, manažera a hodnotového distributora. Jako by současná literární věda nevěděla o svém předmětu, zapomíná na něj a chytá se témat, při nichž nemůže než příštípkařit. Opelíkova práce je příkladem kritiky a historie jako (spolu)tvorby, příkladem nekonečně produktivního, všestranně muzického vnitřního dialogu s dílem, s mnohohlasím slovesné tradice. Jednou z posledních zveřejněných prací byla kritika poslední prózy Milana Kundery, kritika par excellence, kterou psal Jiří Opelík sám pro sebe - jako by chtěl ukázat současnému provozu, co obnáší a jaký význam má kritická reflexe, jemnou analýzou výstavby prozaického textu proniká především kritikova radost z této události, radostný pocit (životního) naplnění, o němž v citovaném úvodu k *Nenáviděnému řemeslu* napsal, že se v kritikově životě dostává jen výjimečně. Byl osobností gabinovsko-venturov-

skou, grandseigneurskou. Jednal na rovinu, přímočaře, věcně. Jeho mlčení bylo i znakem vnitřního bohatství, zna-

lectví hudby, zvláště jazzu, filmu i umění. Jeho dopisy, příznačně lapidární a často sebeironicky pointované, svědčí o pisatelově povytce estetickém založení. Sám formuloval své přesvědčení v tom smyslu naposled v děkovné řeči při udělení Ceny Jaroslava Seiferta v roce 2017, kterou obdržel společně s Jiřím Brabcem:

„[...] můj základní profesní návyk. Jako literární historik nebo kritik musím nejdříve ze všeho zkoumaným autorům pozorně naslouchat, protože bez naslouchání není rozumné, bez rozumné není výkladu, bez výkladu není zvažování, bez zvažování není soudu. Jen žádné apriorní! Generační, vkusové, ideové, metodologické. Ostatně už naslouchání samo mělo by být něčím podmíněno. Náruživou potřebou setkání, rozuměj setkání s uměním.“ Sbohem jo!

Daniel Vojtěch,
i-kanon

Křest básnického Almanachu české poezie 2024

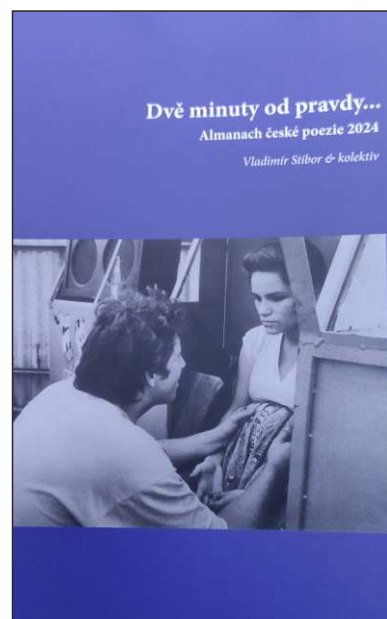
V srpnu se konal křest i předpremiéra křtu nové knihy, která byla přivezena na Moravu. Editor knihy Vladimír Stibor, který má na kontě 17 podobných knih, dostal skvělý nápad, že udělá radost i těm, kteří jsou ze vzdálených končin, a navíc nemohou moc chodit a do Prahy by v současné době nedojeli. Navštívil

Dva básníci

hned po vydání knihy metropoli Hané město Olomouc. Místo konání a sešlosti tvůrců se našlo v hotelu SENIMO, kde byl řidič bílého autíčka ubytován. Sešli se zde tři tvůrčí, emeritní knihovnice a strážný anděl celé akce. Jmenovitě: dva básníci Vladimír Stibor, Tomáš Přidal (oba publikují v *Týneckých listech*, pozn. red.), Hana Ševčíková, ilustrátor knihy prof. Jindřich Štreit a jeho dcera Monika, koncertní flétnistka, která působí v Portugalsku a na léto se vrací domů. Pětice báječných lidí se společně přivítala a radovala. Na stole se objevily knihy v tmavomodré košilce se Štreitovým okénkem do života, které lálaly k okamžitému prohlížení a čtení.

Vzájemně se podepisovaly a tajně kaž-

dý přítomný nahlížel, zda tam najde někoho ze známých jmen. V Editoriali básnického almanachu „Dvě minuty od pravdy...“ s datem 25. dubna 2024 je uvedeno, že vydání se nedožili 3 autoři, kteří odešli do básnického nebe a to: Bořek Mezník, Ladislav Muška a Jarmila Hannah Čermáková. Jenže na Josefa t. r. odešla na cestu poslední i Karla Erbová a koncem července Karel Šys. Kniha je uvozena mottem J. K. Berky, někdejšího duchovního ze Svatého Kopečka u Olomouce, který nyní působí ve farnosti Svaté Ludmily v Praze. Proto možná měl editor velkou touhu navštívit baziliku na Svatém Kopečku, což se podařilo. Antologie prezentuje na 192 stranách básně, aforismy i dvojverší 58 au-

torů. Portrét pana prof. Štreita, autora fotografií, vytvořil editor knihy Vladimír Stibor. Každá fotografická ilustrace je jakoby i zajímavým příběhem, který krásně doplňuje uvedené básně. Například Děti s kytarou, Žena s kosou, Pohlazení stařenky, Havel a masky. Posledních 10 stránek je věnováno biogramům uvedených autorů a odpovědi na otázku po jejich letošním největším literárním (ne)úspěchu. Protože není v knize uvedeno místo vydání a ani vydavatelství, uvádím zde adresu z titulu knihy, kdyby byl zájem knihu získat: stibor.vladimir@centrum.cz

Hana Ševčíková

Monika s tatínkem Štreitem, Tomáš a Otavinka

HISTORIE

Záříjová výročí středomoravského regionu

Před 110 lety - dne 1. září 1914 se narodil v Tovéři František ŠNAJDR, malíř-krajinář a fotograf.

Od útlého dětství žil s rodiči v Lazcích u Olomouce, a když mu v necelých třech letech zemřel otec v 1. sv. válce, vrátila se jeho maminka na rodný statek. Obecnou školu vychodil v Dolanech, poté chodil do měšťanky a pokračovací školy v Pavlovičkách u Olomouce a pak se stal obchodním příručím. V době světové krize, na počátku 30. l. minulého století, našel zaměstnání u firmy Baťa ve Zlíně. Zde koncem r. 1933 utrpěl těžký úraz a přišel o obě ruce. Po dlouhém a bolestivém léčení a návratu do rodiště si začal zvykat a zvládat nové umělé ruce. Nejprve se naučil psát, pak kreslit a malovat s výraznou pomocí a podporou celoživotního kamaráda malíře ze Svatého Kopečka Stanislava Menšíka a později s podporou budoucího národního umělce Bohumíra Dvorského, který se na

konci 30. l. přistěhoval také na Svatý Kopeček. Současně začal za pomoci svých přátel fotografovat. V létě r. 1936 se oženil. První syn Miroslav se narodil v r. 1938 a druhý František o pět let později.

Ve své malířské výtvarné činnosti dosáhl takové úrovně, že mu bylo umožněno poprvé vystavovat své práce v r. 1943 v Olomouci spolu se členy Skupiny olomouckých výtvarníků, jejímž byl členem. Výtvarníci se velmi často družili s umělci divadelní olomoucké scény, později velmi slavných jmen, jako byli scénograf Oldřich Šimáček, fotograf Karel Kašpařík z Dolan, herci Josef Bek, Jaroslav Moučka, Oldřich Velen, Marie Vášová, Slávka Budínová, Věra Bublíková, později František Řehák, z nichž mnozí se stali jeho velmi dobrými známými a přáteli a často navštěvovali toveřský dům čp. 74. První samostatnou výstavu měl v r. 1949 jako člen Svazu československých výtvarných umělců v někdejší olomouckém Domě umění. Poslední samostatnou výstavu za života měl v r. 2000 v olomoucké galerii Patro. Velká posmrtná souborná výstava kreseb, obrazů a fotografií pak byla uspořádána v r. 2002 v Galerii G v Olomouci. Za svého života vytvořil nespočet kreseb, akvarelů, kvašů a olejů, na nichž ztvárnil hlavně krajinu Hané, Svatého Kopečka, Dolan, okolí Tovéře a Olomouce, ale také krásu jižních Čech, kam jezdil na dovolenou, Jeseníků, Beskyd, Pálavy, okolí Krnova, Příbrami, Českomoravské vysočiny, Brd a také Slovenska. Na svých zahraničních cestách pak maloval krajinu a moře východního Německa a Jugoslávie.

Jeho obrazy, vedle zastoupení v českých galeriích, zdobí mnohé příbytky nejen v rodišti a na Olomoucku, ale také v Německu, Rakousku, Ukrajině, resp. v USA, Kanadě a Austrálii. Aktivně pomáhal i v kulturní činnosti obce, a to zejména v tvorbě loutkového divadla pro děti a též v ochotnickém divadelním kroužku. V 60. l. byl kronikářem obce, kdy z jeho iniciativy vznikla obrazová fotopříloha a 8milimetrový film dokumentující hlavně r. 1960. Plně ocenění umělcovy tvůrčí práce se mu dostalo od předních teoretiků umění: Jana Bečáka, Stanislava Křupky, Františka Dvořáka, Aloise Rečky, Jaromíra Lakosila, Bohumíra Koláře, Zdeňka Pospíšila a v neposlední řadě důvěrného přítele ze Samotíšek Bohuslava Smejkal, jejichž slova můžeme číst ve výstavních katalogích samostatných výstav. Zemřel ve šternberské nemocnici dne 12. 5. 2001.

Před 105 lety - dne 2. září 1919 se narodil v Praze Oldřich ŠIMÁČEK, světový scénograf, jevištní výtvarník a malíř.

V l. 1936-42 studoval na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze obor dekorativní malba. V r. 1942 nastoupil do Českého divadla v Olomouci jako jevištní výtvarník a do r. 1959 zde působil jako šéf výpravy. Od téhož roku získal angažmá v Národním divadle Praha, kde působil zprvu ve funkci vedoucího scénografa a v l. 1966-87 jako scénický výtvarník. Pravidelně spolupracoval s režiséry Jiřím Svobodou, Jaromírem Pleskotem, Stanislavem Regalem, Martinem Dubovicem ad. Spolupracoval i s řadou domácích i zahraničních scén (Amsterdam, Antverpy, Brusel, Buenos Aires, Havana, Lyon, Moskva, Vídeň, Ženeva).

V r. 1968 byl jmenován čestným členem divadla v Olomouci a téhož roku obdržel cenu Oldřicha Stibora. Získal zlaté medaile na Pražském quadriennale v r. 1971 a jako nejlepší zahraniční scénograf na XII. Biennale výtvarného umění v Sao Paulu v r. 1973. Na plenu se vrátil do Olomouce. V r. 2005 vzdalo Moravské divadlo Olomouc hold svému dlouholetému kolegovi a scénografickému legendě, když pojmenovalo nově zřízenou galerii ve foyeru divadla právě po něm. Jeho životní pouť se ukončila dne 17. 1. 2014 v Olomouci.

Před 10 lety - dne 4. září 2014 zemřel v Kyjově P. Bohumil MĚCHURA, dlouholetý duchovní Bruntálska.

Narodil se v Místříně 6. 12. 1922 a vychodil zde i obecnou školu. V Šardicích chodil do měšťanky a gymnázium absolvoval v Kyjově v r. 1942. Pak studoval bohosloví v Olomouci, kde byl vysvěcen na kněze 5. 7. 1947. Duchovní cestu zahájil v Náměšti na Hané jako kaplan. Od r. 1951 jako administrátor působil téměř šedesát let na Bruntálsku v Horním Městě, Rešově, Tvrdkově a Stříbrných Horách. Od r. 1983 ještě spravoval poutní místo v Rudě u Rýmařova a v l. 1993-2002 vykonával službu děkana bruntálského. R. 2010 se vrátil do rodiště.

Před 70 lety - dne 6. září 1954 se narodil v Rýmařově Pavel Alexandr TATOUn, malíř-autodidakt, grafik a restaurátor.

Od sedmi let žil s rodiči v Praze, kde chodil do školy. Už v útlém věku se věnoval malování. V 70. l. navštěvoval ateliér scénografa Mikuláše Matrona. Svou tvorbou se záhy zařadil do hnutí Druhá kultura. Jeho obrazy se vyznačovaly abstraktně surrealistickými vizemi. Odmítl nastoupit na základní vojenskou službu a byl proto hospitalizován v Bohnicích. Na Moravu se vrátil v r. 1978 díky sňatku. Trvale se usadil v Lošticích. Celý jeho život je poznamenán hledáním. Jeho obrazy s náboženskými motivy byl do r. 1990 zakázány. Větší retrospektivní průřez jeho tvorbou přinesla výstava v olomoucké Galerii U bílého slona v r. 1994. Poslední pětiletí se zabývá výukou kreslení ve věznicích na Mírově. Některé jeho reprodukce obrazů vyšly jako pohlednice a lze je koupit v Galerii 1499 v Olomouci. V r. 2003 zpracoval a vydal publikaci Výtvarníci Loštic v minulosti a dnes. Z každé výpravy do světa zpracoval kalendář obrázků z dané lokality a tři ročníky vydával kalendář z regionálních hradů a zámků.

Jubilantovi přejeme hodně zdraví a životodárné energie, pro získávání další inspirace v umělecké tvorbě!

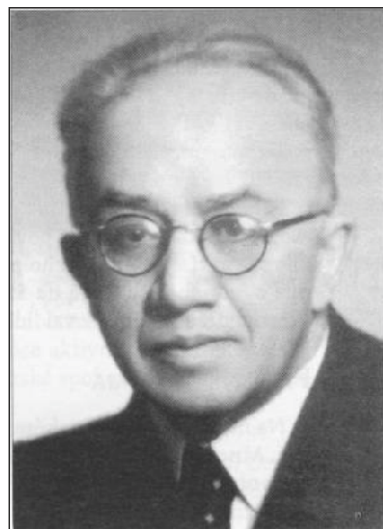
Před 125 lety - dne 8. září 1899 se v Lošově narodil Karel KAŠPAŘÍK, umělecký fotograf.

Vychodil měšťanskou školu v Hodolanech a poté studoval obchodní školu. V sedmnácti letech narukoval na vojnu a bojoval na italské frontě, kde byl zajat. Po válce dokončil studia na Obchodní akademii v Olomouci, kde maturoval v r. 1922. Do r. 1949 pracoval (s výjimkou l. 1940-45, kdy byl jako účastník odboje internován v různých věznicích a koncentračních táborech) jako úředník státních drah v Olomouci. Po odchodu do důchodu se stal zájezdovým referentem a později inspektorem hlediště Divadla Oldřicha Stibora. Byl členem olomouckého KFA a Fotoskopiny tří, v níž měl dominantní postavení. Později vystavoval s Fotoskopinou čtyř. Ve 40. a 50. l. se také věnoval tvorbě koláží, začátkem 60. l. vytvářel a sbíral samorosty. Ve fotografii byl samoukem. Jeho zájem byl soustředěn na sociální fotografii, avantgardní experimenty, ale vytvářel i portréty známých osobností olomouckého divadla (např. Nataša Gollová, Oldřich Stibor, herci olomoucké scény).

Většinu ze svých sociálních dokumentů vytvořil v Dolanech, kde žil. Prostřednictvím svého objektivu zachytil nejrůznější typy obyvatel regionu, od žebráků, rasa na vozíku taženém psím spřežením, místních sedláků až po dolanského kaplana. V l. 1934-37 publikoval fotografie v časopisech Index, Středisko, Čs. fotografie. Zemřel 20. 10. 1968 v Olomouci.

Před 45 lety - dne 12. září 1979 zemřel v olomoucké nemocnici PhDr. Jaroslav ČÍCATKA, hudební historik, sborníř, středoškolský profesor, hudební knihovník a dramaturg olomouckého divadla.

Pocházel z Prostějova, kde se narodil 9. 1. 1891. Studoval zde německou obecnou reálku a maturoval v r. 1909 a o dva roky později si dělal doplňkovou maturitní zkoušku pro absolventy reálky, aby mohl pokračovat ve studiu na univerzitě. V l. 1909-14 studoval univerzitu ve Vídni, a to obor čeština, němčina a hudební výchova. Před 1. sv. válkou učil na reálkách v Prostějově a v Novém Jičíně. Od státnice v r. 1915 odcházal přímo na bojiště, zúčastnil se útoku na Lvov a zakusil italskou frontu. Po válce v l. 1918-23 působil jako středoškolský profesor, v l. 1923-51 učil na České reálce a v l. 1923-24. V l. 1945-51 působil na Slovanském gymnáziu v Olomouci, kde vyučoval češtinu, němčinu a zpěv. V l. 1941-44 působil jako školní inspektor v Brně a hojně se věnoval publikační činnosti. V l. 1946-47 byl členem

Volánkovy Jednoty divadelních ochotníků. Od r. 1948 publikoval v Našinci. Vedl kulturní rubriku tohoto deníku. V l. 1947-49 učil na Dívčím reálném gymnáziu v Repčíně. V l. 1949-61 působil na UPOL jako lektor polské gramatiky, českého jazyka pro cizince a německého jazyka. V l. 1951-70 byl pracovníkem hudebního oddělení Krajské lidové knihovny v Olomouci, později Okresní knihovny Olomouc. Od r. 1953 byl vedoucím oddělení. Zpracoval na 30 hudebních monografií a také historii divadla v Olomouci, která zůstala v rukopise. Vl. 1975-79 působil v Divadle Oldřicha Stibora.

Před 60 lety - dne 13. září 1964 se narodila v Šumperku RNDr. Lenka PRUCKOVÁ, matematicka, středoškolská i vysokoškolská učitelka a ředitelka Knihovny města Olomouce.

Od r. 1974 bydlí v Olomouci, kde absolvovala gymnázium v Hejčíně a PřF UP, obor matematika a deskriptivní geometrie. Knihy měla ráda už od dětství. Když chodila do základní školy, tak pomáhala ve školní knihovně. Při vysokoškolských studiích působila jako pomocná vědecká síla v knihovně na univerzitě. Profesní kariéru zahájila jako učitelka matematiky na ZŠ, později učila na vysoké škole. V r. 2000 vyhrála konkurz na post ředitele Okresní knihovny v Olomouci, ale ta v roce 2003 přešla do správy města. Přes dvacet let se věnuje modernizaci objektu knihovny i vybavení. Je místopředsedkyní Sekce veřejných knihoven při Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR. V r. 2021 dostala Cenu Knihovnice roku Olomouckého kraje.

Jubilantce přejeme hodně zdraví a životodárné energie při uplatňování skvělých nápadů při práci se čtenáři

Před 80 lety - dne 18. září 1944 se narodil v Olomouci Ivan THEIMER, sochař, malíř, architekt a scénograf, laureát Ceny města Olomouce.

Umělecké rodinné prostředí předurčilo i jeho životní cestu. V l. 1959-63 absolvoval Uměleckou průmyslovou školu v Uherském Hradišti. Na Akademii výtvarného umění do Prahy se nedostal z politických důvodů, a tak v r. 1968 odešel do exilu. Zde v l. 1968-71 studoval Uměleckou školu v Paříži. Do vlasti se začal vracet až po r. 1989. Vytvořil bronzový památník J. A. Komenského v Uherském Brodě. Pro Olomouc vytvořil Arionovu kašnu. V r. 1996 uspořádal v Muzeu umění retrospektivní výstavu. V r. 1998 mu byl na UP v Olomouci udělen čestný doktorát honoris causa v oblasti výtvarného umění. V témže roce dostal též Cenu města Olomouce. Žije v Paříži a v Toskánsku. Občas se objeví i v rodné Olomouci.

Jubilantovi přejeme hodně zdraví, plno tvůrčí energie do dalších let!

Před 105 lety - dne 20. září 1919 se narodil v Rozstání u Prostějova plukovník MUDr. Vladimír BURDA, vojenský lékař a dermatolog.

Nižší reálné gymnázium studoval v Brně-Husovicích a poté odešel do Moravské Třebové na studium vojenského gymnázia, kde maturoval v r. 1938. Začal studovat LF Masarykovy univerzity v Brně, ale studia musel přerušit v době okupace a promoval až v r. 1949. Zprvu pracoval v brněnské nemocnici U Milosrdných bratří a v r. 1951 byl povolán na dlouholetou vojenskou službu. Zastával funkci hlavního lékaře pluku, záhy byl ustanoven náčelníkem zdravotní služby divize a v r. 1955 byl přeložen do Brna na kožní oddělení Vojenské nemocnice v Brně. Do Olomouce byl přeložen v r. 1964 a působil zde jako náčelník kožního oddělení vojenské nemocnice. O tři roky později byl povýšen do hodnosti plukovníka. V r. 1975 byl jmenován hlavním odborníkem pro dermatovenerologii v Československé lidové armádě a ve spolupráci s předními odborníky vypracoval učebnici. Ve své odborné činnosti se zaměřil zejména na problematiku a léčení lupénky, bércových vředů, kožních chorob z povolání v armádě. Podílel se rovněž na celostátním výzkumu léčby pohlavních nemocí a výsledky této práce publikoval v odborném vojenském tisku i bohatě přednáškově činnosti. Po odchodu do důchodu v r. 1986 pracoval na kožní ambulanci polikliniky v Moravské Třebové, vypomáhal též na Železniční poliklinice v Olomouci, ve vojenské nemocnici i v mírovské věznici v oboru dermatovenerologie. Postupem času se začal zabývat i kožní geriatrií. Zemřel 9. 1. 2008 v Olomouci.

Před 145 lety - dne 23. září 1879 zemřel ve Zlíně Antonín BABIČKA, student práv, učitel a překladatel.

Narodil se 12. září 1857 v Blatci. Maturoval na Slovanském gymnáziu v Olomouci v r. 1877. Poté učil ve Zlíně a zároveň studoval právnickou fakultu v Praze. V době studií překládal z ukrajinštiny a přispíval do časopisu Koleda. Zemřel na souchotiny.

Před 85 lety - dne 29. září 1939 zemřel v Olomouci MUDr. Bohumil BURIÁNEK, významný chirurg, někdejší ředitel zemských ústavů v Olomouci.

Rodák z Blatce, kde se narodil 28. 1. 1884. Středoškolská studia vykonával v Olomouci, kde maturoval v r. 1903 na Slovanském gymnáziu. Po vysokoškolských studiích na lékařské fakultě se věnoval oboru chirurgie. Ve 20. l. působil v Opavě jako primář oddělení, později byl ředitelem zemských ústavů v Olomouci. Hojně publikoval v odborném tisku, a to zejména na téma tuberkulózních zánětů podbřišnice, rektální výživa v chirurgii ad. Pohřben je na olomouckém ústředním hřbitově a na jeho náhrobku je reliéf od Julia Pelikána.

Rubriku sestavila Hana Ševčíková

ARCHEOLOGICKÁ AKTUALITA

Během klimatických změn v době ledové lidé z Evropy téměř zmizeli

Rozsáhlá studie fosilních lidských zubů z Evropy doby ledové ukazuje, že změna klimatu již tehdy významně ovlivnila demografii pravěkých lidí.

Na základě dosud největšího souboru lidských fosilií z doby ledové v Evropě mezinárodní výzkumný tým zkoumal, jak se prehistoričtí lovci a sběrači vyrovnávali se změnou klimatu v období před 47 000 až 7 000 lety. Vědci vyvinuli zcela novou metodu pro analýzu fosilií založenou na algoritmu strojového učení. Která poprvé umožnila rekonstruovat složitě prehistorické demografické události pomocí morfologických dat. Tento nový analytický nástroj umožňuje identifikovat nejpravděpodobnější demografický scénář z mnoha testovaných a podle vědců by tato metoda mohla v budoucnu způsobit revoluci v analýze pravěkých koster.

Asi před 45 000 lety, během poslední doby ledové, migrovali první moderní lidé do Evropy, což znamenalo začátek takzvaného mladého paleolitu (starší doby kamenné). Tyto rané skupiny nepřetržitě osídlovaly evropský kontinent - dokonce i během takzvaného posledního ledovcového maxima asi před 25 000 lety, kdy ledovce pokrývaly velké části severní a střední Evropy. Archeologové již dlouho diskutovali o vlivu klimatických změn a souvisějích

Krajina v mladším paleolitu. Zdroj: www.universiteitleiden.nl

cích nových podmínek prostředí na demografii lovců a sběračů v té době. Vzhledem k omezenému počtu dostupných lidských pozůstatků a jejich často špatnému uchování pro analýzu pravěké DNA bylo velmi obtížné dělat závěry o dopadu klimatických faktorů na migraci, růst populace, pokles a vymírání. Výzkumný tým složený z vědců z Německa, Itálie a USA zvolil nový přístup k objasnění této otázky. Namísto analýzy několika rozptýlených kostí paleolitických jedinců, pro které je k dispozici DNA, zkoumal tým jejich zuby. Zuby jsou nejtvrší tkání v lidském těle, a proto se

nejčastěji dochovávají do dnešních dnů. To vědcům umožnilo shromáždit dosud nepočtenější soubor, který mohli zkoumat. Nové sestavené sbírka obsahuje zubní data 450 prehistorických lidí z celé Evropy, pokrývající období mezi 47 000 a 7 000 lety. Vědci se zaměřili na „morfologické“ rysy zubů - malé variace v chrupu, jako je počet a tvar korunkových hrbolků, hřebenové a drážkové vzory na žvýkací ploše nebo přítomnost či nepřítomnost zubů moudrosti. Tyto rysy jsou dědičné, což znamená, že je lze použít ke sledování genetických vztahů mezi lidmi

z doby ledové, aniž bychom potřebovali dobře zachovanou pravěkou DNA. Protože tyto rysy lze pozorovat pouhým okem, tým také zkoumal stovky publikovaných fotografií paleolitických zubů, což umožnilo do studie zahrnout důležité fosilie, které již bohužel neexistují. Například se ztratily nebo byly zničeny během druhé světové války. Výsledky studie ukazují, že zhruba před 47 000 až 28 000 lety byly populace v západní a východní Evropě geneticky dobře propojeny. To odpovídá předchozím poznatkům založeným na archeologických artefaktech, které identifi-

kovaly podobnosti kamenných nástrojů, loveckých zbraní i umění v různých oblastech Evropy.

Během tohoto období byla Evropa do značné míry charakterizována otevřenou stepní krajinou, která mohla podporovat velká stáda savců - hlavní zdroj potravy pro lovce a sběrače, kteří migrovali spolu se zvířaty či spíše za nimi. Tyto podmínky pravděpodobně podporovaly vzájemné prolínání jednotlivých lovecko-sběračských populací.

v tomto období klesly na nejnižší hodnoty z celého mladého paleolitu a vyvrcholily v posledním glaciálním maximu, v době, kdy ledové příkrovy dosáhly největšího rozsahu a pokryly většinu severní a část střední Evropy. Zhoršující se klima způsobilo přesun vegetace ze stepi převážně do krajiny tundry, což ovlivnilo stanoviště zvířat a následně i lovců-sběračů, kteří na nich záviseli.

Výsledky studie podporují dlouhodobou teorii, že populace byly nejen hnány na jih postupujícími ledovými příkrovy, ale

a stepní a lesní vegetace se vrátila, což umožnilo první rekolonizaci dříve opuštěných oblastí. Výzkumný tým pozoroval, že během tohoto období začaly dříve izolované a značně redukované populace v západní a východní Evropě opět růst a obnovila se migrace mezi regiony.

Nová studie vědců z Německa, Itálie a USA poskytuje důležité poznatky o demografické historii Evropanů doby ledo-

vé a zdůrazňuje hluboký dopad klimatických a environmentálních změn na životy pravěkých lidí. Vyplývá z ní také to, že pokud chceme řešit složité environmentální problémy budoucnosti, měli bychom se poučit z naší minulosti.

Vendula Vránová

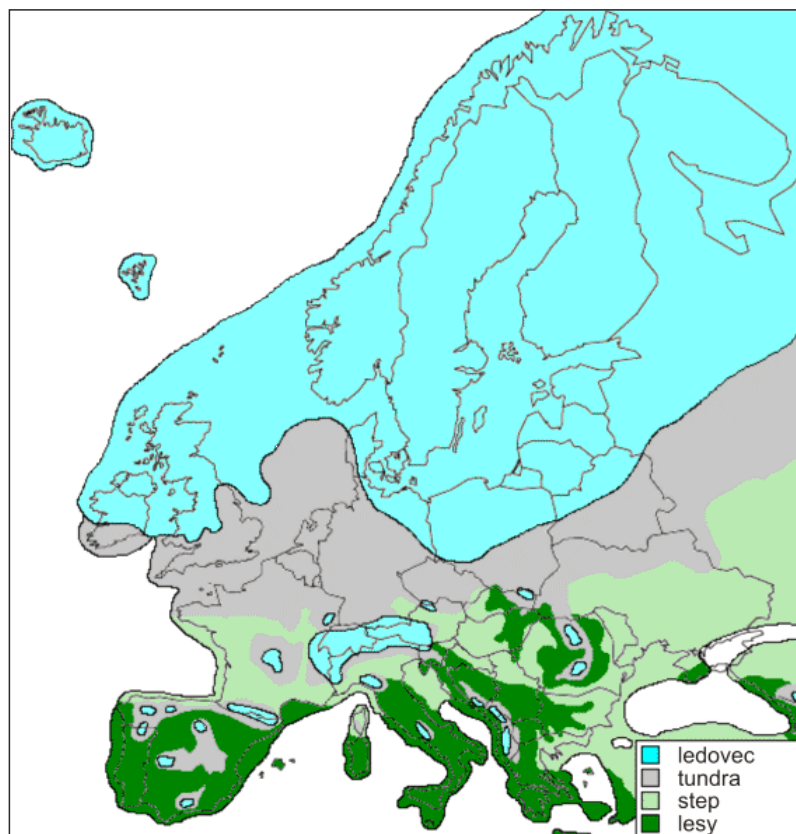

Trí lidské lebky z jeskyně Hohlenstein-Stadel v jižním Německu, datované do doby před 8 500 lety, pravděpodobně patří rodině: muži (vlevo), ženě (vpravo) a dítěti (uprostřed). Zdroj: <https://phys.org>

V následujícím období, mezi 28 000 a 14 700 lety, výzkumníci nenašli žádné genetické spojení mezi západní a východní Evropou. Kromě toho analýzy ukazují, že oba regiony zaznamenaly významné snížení velikosti populace, což vedlo ke ztrátě genetické diverzity. Tato drastická demografická změna byla pravděpodobně způsobena masivními klimatickými změnami. Teploty

také rozděleny do převážně izolovaných útočišť s příznivějšími přírodními podmínkami. Dalším pozoruhodným zjištěním je objev, že populace v západní Evropě, v období zhruba před 30 až 28 tisíci lety, vyhynuly a byly nahrazeny novou populací, která migrovala z východní Evropy.

Po tomto ledovém období teploty opět plynule stoupaly, ledovce ustupovaly

Rozsah kontinentálního ledovce v Evropě v období před 20 tisíci lety. Zdroj: www.geocities.com

LIDOVÉ OKÉNKO

Svatý Václav - fakta a zajímavosti

Svatý Václav byl v 10. století český kníže z rodu Přemyslovců. Také je to významný světec a hlavní patron českého národa. Na 28. září připadá 1089. výročí jeho smrti.

Fakta

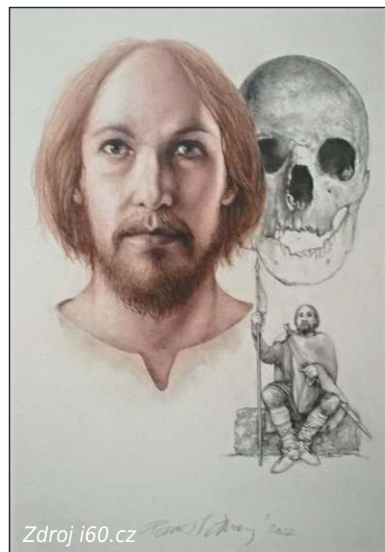
Český kníže

Svatý Václav (907 - 28. září 935) byl českým knížetem, synem knížete Vratislava (mladšího syna Ludmily a prvního doloženého knížete Bořivoje I.) a Draho-míry, dcery knížete Havolanů (polabští Slované), zřejmě Vratislavovy jediné manželky.

Svatý Václav byl podle pověsti vychován svou babičkou Ludmilou. Za jeho vlády se Češi měli dobře, platili za to ale sousedním Němcům, aby udrželi mír. Podle legendy byl zbožný Václav zavražděn ve Staré Boleslavi služebníky svého bratra Boleslava poté, co se ho sám Boleslav pokusil zabit.

Legendy

Hned po Václavově smrti nastoupil Boleslav I. na trůn. Roku 938 se kníže, aby ulevil své duši od hříchu, rozhodl pro veřejné pokání. Na důkaz toho nechal vyzvednout Václavovy ostatky a převezl je z Boleslavi na Pražský hrad. Tam je uložil v nově budované rotundě svatého Víta. Tím položil základ k pozdějšímu Václavovu svatořečení i celé svatováclavské legendě.

Podoba sv. Václava dle akademického malíře Pavla Dvorského, který se dlouhodobě zabývá vědeckou ilustrací. Východiskem byl antropologický výzkum prof. J. Matiegky.

Světec

Svatý Václav je prvním světcem českého původu, příslušníkem první dynastie panovníků - rodu Přemyslovců, symbolem české státnosti a patronem České země. Je jedním z nejoblíbenějších českých svatých, mučedník, postava, jejíž tradice sehrála velmi důležitou úlohu v emancipaci českého státu a přemy-

slovské dynastie v rámci křesťanské Evropy.

Svátek

Svátek sv. Václava 28. září slavíme jako Den české státnosti. Jako státní svátek s názvem „Den české státnosti - Svátý Václav“ byl vyhlášen v roce 2000. Velice důležitým dnem byl i za První republiky. Velkou událostí konanou v den státního svátku je pravidelná Národní svatováclavská pouť ve Staré Boleslavi. Svatováclavské slavnosti se v tento den konají napříč celou naší republikou.

Zajímavosti

- **ostatky** sv. Václava od 10. století spočívají na stejném místě. Hrob je dnes součástí katedrály sv. Víta na Pražském hradě.

V době Karla IV. byly ostatky rozděleny do dvou částí. Mimo hrob byla vyňata světcova lebka. Podle nařízení Karla IV. na ní měla spočívat v době mimo korunovační ceremonii tzv. svatováclavská koruna českých králů. Lebka bývá při slavnostních příležitostech vystavována. Spočívá na zdobeném polštáři a nese korunu s čelenkou, věnovanou v rámci svatováclavských oslav roku 1929 ze sbírky krajanů ze Spojených států amerických.

- **svatováclavský meč** je od nepaměti součástí svatovítského pokladu. Svě

jméno získal podle toho, že údajně původně patřil knížeti svatému Václavovi. První zmínka o něm v historických pramenech je z roku 1333, ale čepel pochází již z 10. století, z doby svatého Václava, jílec je ze 13. století a textilie pravděpodobně z doby Karla IV.

- **svatováclavská zbroj** je součástí korunovačního pokladu chrámu sv. Víta v Praze. Skládá se z přílby, kroužkové košile a pláštětku. Celý komplet pochází zřejmě již z počátku 10. století.

- **svátek** sv. Václava slaví křesťané nejen u nás. Je totiž jediným českým světcem zařazeným do celosvětového kalendáře katolické církve.

- sv. Václav je také od roku 1994 **patronem českých skautů**. Svátý Václav je pro junáky vzorem v pomoci druhým, v statečném a laskavém jednání. Hlavním odkazem pro české junáky je Václavovo odpuštění bratru Boleslavovi.

- kníže Václav byl pravděpodobně **ženatý**, ale jeho manželka mu neporodila syna (buď byla bezdětná, nebo se z tohoto svazku narodily pouze dcery). Údajného syna Zbraslava, kterého opět vzpomínají legendy, Václav zřejmě zplodil se svojí souložnicí, dnes bychom řekli milenkou.

Vendula Vránová

KAPSÁŘ

Železnice ve Francii se v den zahájení olympijských her potýkala s masivním útokem paralyzujícím dopravu. Několik pařížských nádraží a také nádraží v regionu Centre-Val de Loire, kudy vede vysokorychlostní trať, v noci čelily cíleným žhářským útokům, oznámil francouzský železniční dopravce SNCF. Sabotáž ovlivní nejméně 800 tisíc cestujících. Koordinovaný útok na kabely signalizace přišel v 04:00.

Surfař Gabriel Medina za svou jízdu získal skóre 9,9 z 10. Fotografie, na které „stojí“ ve vzduchu vedle svého surfu, uchvátily internet. Jednu ze zatím nejlepších fotografií LOH zachytil francouzský fotograf Jerome Brouillet během surfařské soutěži na Tahiti. K pořízení fascinujícího snímku brazilského surfaře Gabriela Mediny mu pomohly vysoké vlny.

Endokrinoložka z Bratislavy zastupuje během její dovolené lékařka ve městě Stará Ľubovňa na severovýchodě Slovenska. Cesta autem do téměř 400 kilometrů vzdálené ordinace zastupující lékařky by pacientům trvala přes čtyři hodiny. Inu, co je proti tomu v době dovolené MUDr. Malinové naše cesta do Tršic!

„Za uplynulých 90 minut spadlo na stanici Kubova Huť na Šumavě 135 mm srážek, hodinový úhrn byl 105,6 mm. To jsou už opravdu extrémní srážky,“ uvedli meteorologové na facebooku k srážkám, které zde spadly ve čtvrtek 1. srpna.

Americká viceprezidentka Kamala Harrisová získala v hlasování o nominaci do prezidentských voleb ve Spojených státech hlasy 99 procent delegátů sjezdu Demokratické strany. Doufám, že Trumpovi vypráší pořádně tu jeho zbytkovou čupřinu!

Pondělní čistka 5. srpna na akciových trzích se nevyhnula ani USA. Hlavní akciový index S&P500 po otevření obchodování v 15:30 SELČ ztrácel 4,2 procenta, což byl nehorší jednodenní propad od roku 2022. Technologický Nasdaq 100 dokonce odepisoval 5,4 procenta. Oba indexy ale poměrně rychle počáteční propad částečně smažaly. Uf!

Kyjev připravoval atentát na ruského prezidenta Vladimira Putina a ministra obrany Andreje Bělousova. Příležitostí

k činu měla být oslava Dne námořnictva v Petrohradě 28. července, uvedl v úterý námětek ministra zahraničí Sergej Rjabkov. Bělousov však zatelefonoval americkému ministru obran Lloydovi Austinovi, což podle Rjabkova atentátu zabránilo, informoval web listu Vědomosti. Kandidátka na americkou prezidentku Kamala Harrisová si jako svého kandidáta na viceprezidenta vybrala guverněra státu Minnesota Tima Walze, informovala s odvoláním na čtyři zdroje stanice CNN. Jako guvernér prosazoval progresivní program, který zahrnuje bezplatné školní stravování, boj proti změně klimatu či za snížení daní pro střední třídu a rozšíření placené dovolené. Walz se rovněž dlouhodobě zasazuje o reprodukční práva žen. Během svého působení ve Sněmovně reprezentantů USA, kde zastupoval venkovský okres, hájil zájmy zemědělců a podporoval práva na držení zbraní, připomněla agentura Reuters.

Velký rozruch vyvolaly u chovatelů ptactva, ale i například v zoologických zahradách, snahy názvoslovné komise České společnosti ornitologické (ČSO) o změny názvů ptáků. Navrhla nová jména pro téměř polovinu druhů papoušků, nová jména od ní obdrželi i další ptáci. Nakonec byla komise minulý měsíc zrušena.

Bez mála týden po vstupu ukrajinské armády do ruské Kurské oblasti se zdálo, že přinejméním část těchto sil plánuje zůstat delší dobu. Upozorňuje na to magazín Forbes, podle něhož ukrajinští vojáci v regionu začali s budováním zákopů. Ty přitom kopou i ruští vojáci, což naznačuje, že i oni počítají s možností, že konflikt na jejich území ještě potrvá.

Již 6. září vyjde nová deska osmadesátiletého britského zpěváka a kytaristy Davida Gilmoura, jinak dlouholetého člena skupiny Pink Floyd. Bude se jmenovat Luck And Strange. Hudebník již intenzivně pracuje na její propagaci. Aktuálně svou novinku přirovnal ke slavnému pinkfloydovskému albu Dark Side Of The Moon z roku 1973. Současně vydává singl Dark And Velvet Nights. Věnoval ho své ženě Polly Samsonové, autorce řady textů na chystaném albu. Dominance trvá. Potřetí za sebou ovládly české tenistky světový šampionát do čtrnácti let, ve finále si poradily se Spojenými státy. Na turnaji v Prostějově zářil zejména obrovský talent pražské Sparty, čtrnáctiletá Jana Kovačková, která byla ve vítězném týmu kapitánky Petry Cetkovské i před rokem. Spolu s ní letos slavily Kateřina Zajíčková a Laura Chlumská.

Podmínečné vězení a pokutu si vysloužil kontroverzní běloruský aktivista Alexej Kuzmič, který na hřbitově v Auvers-sur-Oise severně od Paříže koncem července kopal díru u hrobu nizozemského ma-

líře Vincenta van Gogha. Při házení lopatou vykřikoval: „Umělcě, je čas vstávat!“

Sparta a Slavia postoupily do 4. kola předkola fotbalové Ligy mistrů. V odvěť vyhrála v Rumunsku 3:2, Slavia v Belgii 1:0. Spartu nyní čeká švédské Malmö, Slavii francouzské Lille.

Fotbalisté Realu Madrid na Národním stadionu ve Varšavě porazil Atalantu 2:0 a po šesté ovládli Superpohár UEFA, což se žádnému jinému týmu v historii nepovedlo. První branku v dresu Bílého baletu zapsala hvězdná letní posila Kylian Mbappé.

Ruská prokuratura požaduje zákaz distribuce počítačové hry Last Train Home (Poslední vlak domů), kterou vyvinulo brněnské studio Ashborne Games, informoval server Meduza. Hra o československých legionářích podle ruských úřadů podněcuje nenávist vůči vládě v Moskvě a vojákům Rudé armády.

V airBaltic asi nepředpokládali, že se do hlasování o nových názvech letadel zapojí i Češi. Ti dobře vědí o existenci estonského města Kunda. A tak ho vyšvihli na první příčku ankety.

Zemřel francouzský herec Alain Delon, bylo mu 88 let. Podle agentury AFP o tom informovala jeho rodina. Od 60. let hrál v řadě filmů, objevil se například ve snímcích Černý tulipán, Rocco a jeho bratři či Borsalino.

Cíl splněn. České basketbalistky zvládly drama s Jižní Koreou a zajistily si místenku v hlavní fázi kvalifikace o mistrovství světa 2026. Češky dominovaly zejména v závěru utkání, zvítězily 73:67 a ovládly předkvalifikační turnaj v Mexiku.

Devatenáctiletá česká tenistka Linda Nosková ovládla beze ztráty setu turnaj

WTA v mexickém Monterrey. Ve finále porazila Lulu Sunovou z Nového Zélandu 7:6 a 6:4.

V jednom z rozhovorů, který před dvanácti lety poskytl časopisu Sedmička, Karel Heřmánek uvedl, že ke zbraním nemá příliš kladný vztah. „Ssem pacifista i v reálném životě, nemám rád střelné zbraně. Pistole jedině na sebevraždu,“ sděloval. Na doplňující otázku, zda někdy na dobrovolný odchod ze světa pomýšlel, odpověděl: „Pokud bych o sebevraždě uvažoval, tak bych radši zvolil pistoli než seskok z mostu. Ale je to jenom akademická debata. Tyhle úvahy nemám.“ Karel Heřmánek zemřel vlastní rukou 24. srpna ve věku 76 let. Byl dvakrát ženatý a měl pět dětí. Před kamerou ztvárnil řadu nezapomenutelných rolí. Mezi nejslavnější filmy patří Fešák Hubert, Smrt krásných srnců, Dobré světlo nebo pohádka S čerty nejsou žerty.

Petr Hanuška

Moravská filharmonie zahajuje 79. sezonu. Výhodné abonmá nabízí zážitky s bonusem

Sezону začíná Moravská filharmonie Olomouc tradičně Varhanním festivalem, v letošním roce startuje 2. 9. Zahajovací koncert sezony proběhne 26. září a vzdá hold Čechům, kteří ohromili Ameriku. Pod taktovkou šéfdirigenta Zsolta Hamara vystoupí talentovaný sólista Marek Kozák a zazní náš Antonín Dvořák.

Klavírní recitály v Moravské filharmonii Olomouc

Novinka 79. koncertní sezony Moravské filharmonie Olomouc nabídne pět intimních večerů, kterým bude vévodit klavír, nástroj široké škály barev a dynamiky. Recitály nabídnou to nejlepší z obsáhlé klavírní literatury, která bývá často v kontrastu k velkým koncertům s doprovodem orchestru. Diváky potěší velikáni jako jsou Chopin, Schumann či Beethoven, ale také na zajímavé transkripcie a úpravy. I v této řadě oslavíme

Rok české hudby. Koncerty se konají v úterý od 19.00 v Redutě.

Prvním klavírním recitálem začne Karl Eichinger, rodák z dolnorakouského městečka Zwettl, který provede zejména díla svého favorizovaného amerického skladatele George Gershwin. Kromě klavírní verze Rapsodie v modrém, od jejíž vzniku a premiéry uběhlo přesně sto let, uslyšíme také skladatelova preludia či efektní úpravu proslulé písně Summertime. Začátkem 20. století byla vedle New Yorku dalším důležitým kulturním centrem Paříž. Toto období hudebních dějin si připomeneme pestrobarevnou Bergamskou suitou Clauda Debussyho. Hlubší hudební minulost a vídeňský klasicismus představí v rámci programu Beethoveho Klavírní sonáta č. 8, známá jako „Patetická“. Diváci se mohou těšit 29. 10. v Redutě od 19 hodin.

Další měsíc na něj naváže klavírní recitál Matyáše Nováka 26. 11. v Redutě od 19 hodin. Špičkový před-

stavitel mladší generace českých klavíristů Matyáš Novák opatřil svůj recitál názvem „Milí moji...“, což budí dojem jisté blízkosti s publikem, o kterou protagonista na svých vystoupeních rád usiluje. K naplnění tohoto úmyslu mu pomáhá i moderátor jeho koncertu, jímž není nikdo jiný než hrabě František Kinský, přímý potomek slavného šlechtického rodu Kinských. Po hudební stránce je program věnován kompozicím Dvořáka, Suka, Janáčka a Smetany. Kromě originálních děl věnovaných přímo klavíru, Matyáš Novák představí také tvorbu operní a symfonickou zejména ve vlastních úpravách. V další části roku diváky potěší v recitálech Marie Šumníková, Lukáš Klánský a Karel Košárek.

Klasika na dosah

Pro nováčky ve světě klasické hudby i protřelé znalce nabízí Moravská filharmonie Olomouc koncertní řadu J - Klasiku na dosah. Zazní legendární skladby od těch nejnámějších autorů, ale také světové premiéry. Výhodné vstupné umožní poznat krásy klasické hudby opravdu všem. Koncerty jsou organizovány ve spolupráci s Janáčkovou akademií múzických umění jako edukační platforma pro budoucí profesionální hudebníky. Koncerty probíhají 1. 11., 6. 2., 24. 4., 15. 5. Více informací na www.mfo.cz.

Výhodné abonmá

Moravská filharmonie Olomouc představuje exkluzivní abonmá, které otevírá dveře do světa koncertů s prémiovými výhodami. Přenosnou abonentní kartu lze sdílet s rodinou a přáteli, navíc nabízí slevu 20 % na jednotlivé koncerty z celé sezony a 33 % na vstup na Mezinárodní varhanní festival. Divákům zajistí vlastní místo v sále pro nadcházející sezonu a umožní přístup k diskusím s umělci před vybranými koncerty. Abonmá lze zakoupit online na www.mfo.cz nebo osobně v pokladnách Moravské filharmonie a Moravského divadla.

Září v Moravském

6.	pá 20:00	●	Manon Lescaut / Horní náměstí OPEN AIR	V. Nezval	Činohra
8.	ne 19:00	●	Slavnostní zahájení		Galavečer
9.	po 19:00 A	●	Hello, Dolly! / Senioři -30% / Arter -50%	M. Stewart, J. Herman	Muzikál
10.	út 19:00 B	●	Brouk v hlavě	G. Feydeau	Činohra
11.	st 19:00 C	●	Sherlock Holmes: Vraždy vousatých žen	D. Drábek	Činohra
12.	čt 19:00 D	●	Jmenuji se Ašer Lev Adaptace románu Ch. Potoka / Dramaturgický úvod od 18:15 hod.	A. Posner	Činohra
13.	pá 19:00 V	●	ELA! / Arter -50%	F. Tailor, T. Syrovátka	Činohra
14.	so 16:00 ZO	●	Liška B. / Dramaturgický úvod od 15:15 hod.	R. Těsnohlídek, M. Krobot, L. Smékal	Činohra °
15.	ne 19:00	●	Malý třesk / Premiéra mimo ABO Hrajeme v Červeném kostele	P. Kofroň, M. Piaček, M. Cáb	Opera
16.	po 19:00	●	Malý třesk / Hrajeme v Červeném kostele	P. Kofroň, M. Piaček, M. Cáb	Opera
17.	út 19:00	●	Freedom in Motion / Arter -50% WHITEflag day / Inventing Freedom / Hrajeme v MUO Central	R. Ferrara, Š. Pechar	Balet
18.	st 19:00	●	Prodaná nevěsta	B. Smetana	Opera
19.	čt 19:00	●	Freedom in Motion WHITEflag day / Inventing Freedom / Hrajeme v MUO Central	R. Ferrara, Š. Pechar	Balet
20.	pá 19:00	●	Přelet nad kukaččím hnízdem Dramaturgický úvod od 18:15 hod.	D. Wasserman	Činohra
21.	so 15:00	●	Prožij den baletky		Workshop pro děti
22.	ne 14:30 NO	●	Sugar P. Stone, B. Wilder, I. A. L. Diamond, R. Thoeren, J. Styne, B. Merrill		Muzikál
23.	po 19:00 K	●	Ad Matrem Opera o hledání ztraceného chlapce	H. Górecki	Opera *****
24.	út 19:00 L	●	Obraz Dorian Graye / Arter -50%	A. Mallardo	Balet
25.	st 19:00	●	Noc na Karlštejně K. Svoboda, J. Štáidl, E. Krečmar, Z. Podskalský, Z. Podskalský ml. Rodinné divadlo		Muzikál
26.	čt 19:00	●	Sugar P. Stone, B. Wilder, I. A. L. Diamond, R. Thoeren, J. Styne, B. Merrill		Muzikál
27.	pá 19:00 P	●	Kytice / Premiéra	K. J. Erben	Činohra
28.	so 10:00	●	Poznejte zblízka divadelní profesi: vlásenkárna		Interaktivní beseda
	19:00 X	●	Kytice	K. J. Erben	Činohra
29.	ne 16:00 YO	●	Sedlák kavalír / Komedianti	P. Mascagni, R. Leoncavallo	Opera *
30.	po 19:00	●	Nedotknutelní / Senioři -30% / Arter -50%	O. Nakache, É. Toledano	Činohra

* v italském originále s českými a anglickými titulky
 ** v českém znění s hudebními čísly v německém originále
 *** ve francouzském originále s českými titulky
 **** v maďarském originále s českými titulky
 ***** v českém a polském originále s českými a anglickými titulky
 ° představení bez přestávky

www.moravskedivadlo.cz
 tel.: 585 500 500